

Tēvijas Sargs

«Saber
Strike»

Dziesmu svētki

Afganistāna

Sports

Jaunsardze

Vēsture

Ls 0,60



Jūlijs

2013

Nr. 7

Latvijas

militārā

hronika,

jaunumi,

fakti,

sasniegumi

militārais
žurnāls

Atklāta piemiņas vieta Igaunijas armijas karavīriem

2013. gada 18. jūnijā Mazsalacā tika atklāta piemiņas vieta Neatkarības karā (1918.—1920.) kritušajiem Igaunijas armijas nezināmajiem karavīriem. Svinīgajā atklāšanas ceremonijā piedalījās Latvijas Republikas aizsardzības ministrs Artis Pabriks un Igaunijas Republikas aizsardzības ministrs Urmas Reinsalu, abu valstu aizsardzības ministriju un zemessardžu, kā arī vietējās pašvaldības pārstāvji. Pasākumu ar savu klātbūtni kuplināja Igaunijas bruņoto spēku orķestris.

Radīt šādu piemiņas vietu ierosināja Igaunijas Republikas zemessargu («Kait-seliit») vadība, šai ierosmei rodot atbalstu Latvijas Brāļu kapu komitejā. Latvijas Brāļu



kapu komitejas valdes priekšsēdētājs Eizens Upmanis plašsaziņas līdzekļiem pastāstīja, ka šī mūsu valstī būs pirmā oficiālā kopīgā piemiņas vieta Neatkarības karā kritušajiem nezināmajiem Igaunijas armijas karavīriem. Igaunijas armijas karavīru apbedījumi Salacas krastā netālu no Mazsalacas kapsētas pastāvēja jau pirms 1940. gada, šeit bija apbedīti divi igauņu nezināmie karavīri, kas krita 1919. gada februārī. 1936. gada 16. augustā Igaunijas armijas mācītājs F. Štokholms iesvētīja vietējo aizsargu izveidoto igauņu karavīru kapa vietu. Pašlaik uz Mazsalacu ir pārvestas vēl trīs igauņu karavīru mirstīgās atliekas no Alūksnes novada Veclaicenes pagasta, bet, ja nākotnē tiks atklāti vēl šādi apbedījumi, tad tie tiks pievienoti kopīgajai Igaunijas armijas karavīru kapavietai Mazsalacā.

1919. gadā Igaunijas armija kopā ar Latvijas Republikas Pagaidu valdībai pakļauto Ziemeļlatvijas brigādi piedalījās kopīgajās kaujas operācijās pret lielinieku karaspēku Ziemeļvidzemē. Šī paša gada jūnijā igauņu un latviešu karavīri plecu pie pleca cīnījās Cēsu kaujās, izcīnot uzvaru pār vācu monarhistu un vācbaltiešu karaspēku. 22. jūnijā Igaunijā atzīmē kā Uzvaras dienu, Latvijā — kā Varoņu piemiņas dienu. Starpkaru posmā Igaunija bija vienīgā valsts, ar kuru Latvijas Republikai bija noslēgta militārā savienība. Kaujās par Latvijas atbrīvošanu Neatkarības kara laikā krita vai vēlāk no ievainojumiem nomira ap 600 Igaunijas armijas karavīru, vairāk nekā 30 Igaunijas armijas karavīru kapavietas nav zināmas. 148 Igaunijas armijas karavīri par cīņām Latvijas teritorijā apbalvoti ar tolaik augstāko mūsu valsts militāro apbalvojumu — Lāčplēša Kara ordeni.

Jauna grāmata par Latvijas militāro vēsturi

Ēriks Jēkabsons.

Aizmirstie karavīri — ebreji Latvijas armijā 1918.—1940. gadā

Rīga: *Šamir*, 281 lpp.

Ar ebreju reliģiskās biedrības «*Šamir*» gādību un Aizsardzības ministrijas atbalstu klajā nācis pazīstamā latviešu vēsturnieka, Latvijas Universitātes asociētā profesora, *Dr. hist.* Ērika Jēkabsona pētījums par kādu līdz šim mazzināmu, taču ārkārtīgi nozīmīgu mūsu valsts un mūsu bruņoto spēku militāri politiskās vēstures lappusi. Grāmatai ievadvārdus

teicis aizsardzības ministrs *Dr. sc. pol.* A. Pabriks, uzsverot, ka «latvieši ir radījuši ideju par Latvijas valsti, devuši vārdu un valodu, tomēr pie Latvijas valsts šūpuļa ir stāvējuši arī daudzi Latvijas teritorijā dzīvojošo mazākumtautību pārstāvji, gan ebreji, gan vācieši, gan poļi un krievi». Grāmata stāsta par ebreju tautības karavīru devumu Latvijas Neatkarības karā (1918—1920) un Latvijas armijas tapšanā, kā arī par šīs tautas pārstāvju dienestu Latvijas armijā starpkaru posmā. Pētījums ir balstīts uz līdz šim akadēmiskajā vēstures literatūrā neizmantotiem

Latvijas Valsts vēstures arhīva materiāliem, pilnveidojot un precizējot jautājumu par ebreju tautības virsnieku un kareivju piedalīšanos Neatkarības karā. Tāpat ir sniegta īsa vispārīga informācija par Latvijas teritorijā notiekošajiem militāri politiskajiem procesiem šajā laika periodā un sniegta Latvijas bruņoto spēku raksturojums līdz valsts neatkarības iznīcināšanai 1940. gadā. Arhīvu materiālu izpētes rezultātā tapis arī Neatkarības karā Latvijas armijā dienējušo ebreju tautības karavīru saraksts, kas arī ievietots izdevumā. Autors ir apzinājis 2106 ebreju tautības Latvijas brīvības cīnītājus, taču šis saraksts vēl nav noslēgts. Izdevums ir papildināts ar fotoattēliem. Šis pētījums ir nozīmīgs ieguldījums Latvijas valsts militāri politiskajā vēsturē, tas papildina mūsu zināšanas par valsts neatkarības izcīnīšanas laika posmu. Savukārt Ludzā dzimušais Izraēlas «*Yad Vashem*» muzeja vēsturnieks Ārons Šneiers Ē. Jēkabsona grāmatu vērtē kā tādu, kas arī ebrejiem atver agrāk nezināmu savas tautas vēstures lappusi. Ā. Šneiers ir pārliecināts, ka grāmata dos lielu ieguldījumu Latvijā dzīvojošo ebreju tautības jauniešu izglītošanā un tai būs arī liela politiska nozīme.

Savas grāmatas nobeigumā autors raksta, ka «šis darbs ir kā pateicība, kaut arī novēlota, daudzu Latvijas ebreju patriotismam, pilsoniskajai apziņai un gatavībai savas dzimtenes Latvijas brīvības vārdā ziedot sevi pašu, tādējādi apliecinot savu vienotību ar Latvijas valsti. [...] Turklāt tā bija gatavība ziedot sevi arī bruņotā cīņā, karavīru ierindā».

Sagatavojis Juris Ciganovs. Foto — Gatis Dieziņš.

Reģistrācijas apliecība nr. 90009222536
Izdevējs — Rekrutēšanas un Jaunsardzes centrs
Dibinātājs — LR Aizsardzības ministrija

Redakcijas adrese: K. Valdemāra ielā
10/12, Rīgā, LV-1473
Tālr. 67335383, fakss 67335384, e-mail:
redakcija@sargs.lv

Eiropas Militārās
preses asociācijas biedrs
www.empamil.eu

Iespiests Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūrā
O. Vācieša ielā 43, Rīgā
Iespieduma veids — ofsets
Metiens — 5000 eks.

Galvenā redaktore **Līga Lakuča** —
67335383
Literārā redaktore
Rasma Priekule — 67335391
Žurnālisti **Laura Dūša, Taivo Trams** —
67335391
Fotoredaktors **Gatis Dieziņš** —
67335399

Fotogrāfs **Normunds Mežiņš** —
67335399
Makets **Aigars Nesters** — 67335391

Red. pārstāvis ASV **V. Kukainis**.
237 Springmont Road. Northfield,
OH 44067, USA.
Tālrunis (330) 467 1232.
e-pasts: dvkukainis@aol.com

Red. pārstāve Vācijā **I. Marx**.
Tālrunis 89 4530 1802,
e-pasts: iveta_marx@web.de

Red. pārstāve Austrālijā **I. Abele**.
Tālrunis 03 9432 3603,
e-pasts: ilzel.abele@gmail.com

Red. pārstāvis Kanādā **J. Bilinskis**.
210-570 Proudfoot Lane,
London, ON N6H 4Z1, Canada.
Tālrunis 519 474 1080
e-pasts: jbilinskis@rogers.com

Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar
autoru viedokli.

Autoru manuskriptus atpakaļ neizsniedz.



Latvijas ziņas	2
Ar priekšnesumiem un paraugde- monstrējumiem svin Latvijas armijas 94. dzimšanas dienu	4
Nacionālā aizsardzības akadēmija gaida drošos un uzņēmīgos	6
Latvijas jaunieši — Krievijas tautiešu politikas mērķa grupa	8
Irākas kara desmitgade	10
Dziesmu svētki nav iedomājami bez NBS orķestra	12
Militāro mācību «Saber Strike 2013» dienasgrāmata	14
Tiekas Baltijas valstu virsseržanti	16
Afganistānas Krīzes reaģēšanas vienības komandieris gandarīts par sadarbību ar Latvijas karavīriem	17
«Baltijas gars» SHAPE sieviešu sirdīs	21
Jauni draugi un iespaidi Burtniekos	22
Saeimas deputāti viesos pie Jaunsardzes	24
Sports	26
Vēsture līdzās ikdienā	27
Jūlijs — militārās vēstures spoguļi	27
Septiņās dienās 1500 kilometri — un ikviens no tiem veltīts mūsu Latvijai	28
Zēni un jaunieši armijā Latvijas Neatkarības kara laikā	30
Ciemojoties Pērkonas Pūķa zemē	32
Ārzemju ziņas	34
Kas piespiež Dienvidkoreju kāpināt bruņošanās tempus?	36

14. jūnijā, pieminot traģiskos 1941. gada notikumus, kad vienlaikus ar civiliedzīvotāju masveida izsūtīšanu notika arī represijas pret Latvijas armijas karavīriem, Gulbenē, Litenē un citviet Latvijā notika komunistiskā genocīda upuru piemiņas pasākumi.



Piemiņas pasākumos, kurus bruņotie spēki rīkoja sadarbībā ar Gulbenes novada pašvaldību, piedalījās aizsardzības ministrs Artis Pabriks, Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube, kā arī regulāro spēku un Zemessardzes vienību komandieri, karavīri, zemessargi un jaunsargi.

Piemiņas pasākums sākās Gulbenes dzelzceļa stacijā ar amatpersonu un aculiecinieku uzrunām, bet pēc tam turpinājās pie sliežu ceļa — vietā, no kurienes sākās civiliedzīvotāju un karavīru izsūtīšana uz Sibīriju. 1941. gada 14. jūnija vakarā ap plkst. 23 no Gulbenes stacijas uz Rīgu devās 17—20 vagonu vilciena sastāvs ar apcietinātajiem latviešu virsniekiem.

Pēc tam pasākuma dalībnieki devās uz Litenes kapu Latvijas karavīru piemiņas vietu, kur 2001. gada 14. jūnijā atklāja Ivara Feldberga un Sandra Gribanovska veidoto piemiņas ansambli «Sāpju siena», kas veltīts nogalinātajiem un nomocītajiem Latvijas armijas virsniekiem.

«1941. gada jūnijs bija traģisks Latvijas nācijai un valstij. Tie cilvēki, kurus sveša vara izsūtīja no Latvijas, bija mūsu nācijas zieds. Sveša vara šādi gribēja iznīcināt Latvijas valsts un nācijas garu un pretošanās iespējas,» uzrunā Litenē uzsvēra aizsardzības ministrs Artis Pabriks. «Izsūtītie bija Latvijas patrioti, cilvēki, kas pārstāvēja Eiropas vērtības, kuras Padomju Savienībai nebija pieņemamas.» Ministrs aicināja visus atcerēties šīs demokrātiskās vērtības un neļauties skepei, nolīgumam un vīlenībai. «Ja kādreiz mūsu ticība savai valstij un savām spējām tika iznīcināta ar tankiem, tagad tas tiek darīts ar tā sauktās maigās varas palīdzību. Tāpēc es aicinu jūs stingri iestāties par Latvijas valsti un nepadoties vēlmei nolaist rokas grūtību priekšā,» sacīja A. Pabriks.

«Es aicinu jūs šodien pieminēt visus izsūtītos un atcerēties, ka nogalināto un deportēto vidū bija arī mūsu virsnieki, instruktori un karavīri,» sacīja NBS komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube. «Šodien mēs pieminam tos, kuri cīnījās. Mēs zinām, ka tikai ar viltu ieinaidniekiem izdevās iznīcināt mūsu armijas virsnieciību. Tas ir apliecinājums viņu varonībai, ka pretinieks neuzdrošinājās stāties preti latviešu karavīriem atklātā cīņā.»

Bruņoto spēku komandieris uzsvēra, ka daudzi karavīri pretojās arī bez ieročiem rokās. «Esmu pārliecināts, ka Litenē un Ostroviešu nometnē tika veikti daudzi varoņdarbi, par kuriem mēs vēl nezinām un, iespējams, nekad neuzzināsim,» viņš piebilda.

Gan aizsardzības ministrs, gan bruņoto spēku komandieris izteica gandarījumu par ASV karavīru piedalīšanos šajā piemiņas pasākumā. 30 kadeti no Mičiganas pavalsts augstskolām, uzturoties Latvijā, piedalījās militārajās mācībās «Saber Strike 2013».

Pēcpusdienā Latvijas armijas Litenes nometnes vietā tika iedegts atmiņu ugunsurs.

1941. gada 14. jūnijā Latvijas armijas Litenes un Ostroviešu nometnē, kas atradās aptuveni 10 km no Litenes, apcietināja un deportēja uz Sibīriju vismaz 430 virsnieku. Vairāki tika nošauti uz vietas. No aizvestajiem latviešu karavīriem pēc rehabilitācijas dzimtenē atgriezās tikai 70, pārējie tika nošauti vai gāja bojā spaidu darbos dažādās nometnēs.

Kopumā 1940.—1941. gadā represijas skāra 4665 bijušos Latvijas armijas karavīrus, tostarp 1086 virsniekus, no viņiem viens bija admirālis, 23 — ģenerāļi.

18. jūnijā aizsardzības ministrs Artis Pabriks iecēlis Jāni Kažociņu par ārštata padomnieku starptautiskās drošības un informācijas tehnoloģiju jautājumos. J. Kažociņa pienākumos ietilps starptautiskās drošības situācijas analīze, atbalsta sniegšana informācijas tehnoloģiju drošības stiprināšanā, kā arī sadarbības veicināšana ar citu valstu institūcijām un starptautiskajām organizācijām.

Atvaļinātais Lielbritānijas bruņoto spēku brigādes ģenerālis J. Kažociņš ir ieņēmis vairākus vadošus amatus Lielbritānijas armijā, savukārt no 1995. līdz 1997. gadam pildījis arī Nacionālo bruņoto spēku štāba priekšnieka vietnieka pienākumus Latvijā. No 2003. līdz 2013. gadam J. Kažociņš bija Satversmes aizsardzības biroja direktors.

19. jūnijā NBS militārajā objektā «Rīti» tika atklāta jauna noliktava — remontdarbību telpa. Atklāšanas ceremonijā sarkano lenti pārgriezja NBS komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube. Viņš uzsvēra, ka šī inženiertehniskā būve nav kaut kas liels un grandiozs, taču bruņotajiem spēkiem ļoti nozīmīgs objekts.

«Šeit atradīsies sakaru sistēmu remontdarbnīcas, kuras ir ļoti būtiskas NBS. Mēs arvien vairāk kļūstam atkarīgi no sakaru tehnoloģijām, arī mūsu spējas šajā jomā palielinās, taču līdz šim nebija izveidota piemērota telpa, kur šos sarežģītos sakaru līdzekļus remontēt. Domāju, jaunās telpas dos iespēju palielināt remontdarbu jaudu, kā arī motivēs karavīrus un civilos darbiniekus godprātīgi veikt šos darbus. Viņu darba kvalitāte ir ļoti svarīga, jo caur viņu rokām iziet sakaru līdzekļi, kurus mūsu karavīri lieto dienestā misijas rajonos,» sacīja NBS komandieris.



20. jūnijā Militārās policijas vecākais apsardzes instruktors kaprālis Alvis Brūveris atradās dienesta norīkojumā pie Valsts prezidenta pils, kad plkst. 22.10 vakarā no dienesta biedra saņēma informāciju, ka pamanīti dūmi virs Rīgas pils. Karavīri apskatīja notikuma vietu un nekavējoties ziņoja glābšanas dienestiem.

«Ap 23.30 naktī saņēmu informāciju no vada komandiera pienākumu izpildītāja, ka jāierodas pils priekšā, kur apsardzes priekšnieks majors Valters Kalve deva rīkojumu izvērtēt iespēju nonest valsts karogu no Svētā Gara torņa,» stāsta kaprālis Brūveris. «Majors Kalve uzsvēra, ka man rūpīgi jāizvērtē situācija, un mudināja neriskēt ar dzīvību. Apspriedāmies, kā labāk darīt, kur pārvietoties, kur būs mazāks piedūmums. Es uzkāpu tornī, noņēmu karogu un atdevu apsardzes priekšniekam. Savu karavīra pienākumu izpildīju veiksmīgi.»

Kaprālis A. Brūveris dien bruņotajos spēkos kopš 2005. gada, Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienestā — kopš 2006. gada. Bijis divās misijās — Kosovā (2005.—2006.) un Afganistānā (2011.—2012.).

Valsts karogu tornī atkal uzvilka dižkareivis Aldis Dortāns, Militārās policijas vecākais militārais policists.



22. jūnijā, godinot 1919. gada jūnijā Cēsu kaujās kritušos latviešu un igauņu karavīrus, Cēsīs, Vieniības laukumā, notika bruņoto spēku militārā parāde, kurā soļoja vairāk nekā 200 Štāba bataljona, Instruktoru un Kājnieku skolas, Zemessardzes 22. un 27. kājnieku bataljona karavīru un zemessargu, kā arī jaunsargi. Cēsu garnizona vienību parādi pieņēma aizsardzības ministrs Artis Pabriks. Uzrunājot parādes dalībniekus, aizsardzības ministrs teica:





22. jūnijā Cēsīs notika Zemessardzes (SZ) 27. kājnieku bataljona komandieru maiņas ceremonija, kurā līdzšinējais bataljona komandieris pulkvežleitnants Ainārs Rauza svinīgi nodeva bataljona karogus jaunajam komandierim pulkvežleitnantam Rolandam Molņikam. Savukārt ZS 54. inženiertehniskā bataljona komandiera amatā, ko pildīja pulkvežleitnants R. Molņiks, 28. jūnijā svinīgā ceremonijā Ogrē stājās majors Arvids Sarkans.

26. jūnijā aizsardzības ministrs Artis Pabriks ar Latvijas Republikas aizsardzības ministra apbalvojumu — goda zīmi «Par ieguldījumu bruņoto spēku attīstībā» — apbalvoja Amerikas Savienoto Valstu atašeju Latvijā pulkvežleitnantu Kristoferu Sillu (*LtCol Christopher Sill*). Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube pasniedza pulkvežleitnantam NBS komandiera goda rakstu, lai izteiktu atzinību par ieguldījumu bruņoto spēku attīstībā un abu valstu sadarbībā.



Pulkvežleitnants Sills savas darbības laikā ir sniedzis atbalstu Baltijas valstu un ASV kopīgo militāro mācību rīkošanai Latvijā, piedalījies Starptautiskās militārās izglītības un apmācības programmas un ASV ārvalstu militārā finansējuma programmas ietvaros Latvijai sniegtā atbalsta koordinēšanā, pasniedzis kursus NBS Jūras spēku rīkotā vidējā līmeņa vadības un štābu virsnieku kursā. Nozīmīgs ir bijis pulkvežleitnanta Silla personiskais ieguldījums Mičiganas Nacionālās gvardes un NBS sadarbības veicināšanā, kā arī viņa iesaiste Aizsardzības ministrijas un NBS vadības vīziņu organizēšanā ASV.

«Šodien aprit 94 gadi, kopš vienas no lielākajām uzvarām Neatkarības cīņās. Vispirms es gribu apsveikt karavīrus, kuri, mainoties paaudzēm, ir palikuši Latvijas karavīri, un pateikties par to, ko viņi ir ieguldījuši Latvijas neatkarībā, tās stiprināšanā un nosargāšanā.»

Parādes laikā pilsētas iedzīvotāji un viesi varēja vērot Štāba bataljona Goda sardzes rotas karavīru un Nacionālo bruņoto spēku orķestra defilē programmu.

Godinot kritušos latviešu un igauņu karavīrus, Instruktoru skolas karavīri, Zemessardzes 22. kājnieku bataljona karavīri un zemessargi, kā arī jaunsargi piedalījās vairākos piemiņas pasākumos un nolika ziedus varoņu piemiņas vietās — Pārgaujas pagasta Plācī pie Ziemeļlatvijas atbrīvotāju pieminekļa, pie nezināmā karavīra kapa Amatas novada Ierīkos, pie pieminekļa Latvijas atbrīvošanas cīņās kritušajiem igauņu karavīriem Priekuļu novada Veselavas kapos, pie piemiņas akmens Pārgaujas novada Stalbē, pie Cēsu pulka Skolnieku rotas 1919. gada 6. jūnija kauju piemiņas pieminekļa pie Livu pagastnama, pie Atbrīvošanas pieminekļa Liepā, pie igauņu nezināmā karavīra kapa Amatas novada «Veišāros», Raiskuma kapos pie pieminekļa kritušajiem Brīvības cīņās, pie pieminekļa Brīvības cīņās kritušajiem Latvijas un Igaunijas karavīriem Priekuļu novadā pie tilta pāri Raunas upei, pie Cēsu pulka Skolnieku rotas pieminekļa Cēsīs un pie Brāļu kapa pieminekļa Cēsīs — Lejas kapos.

Cēsu kaujas bija vienas no izšķirošajām kaujām Latvijas un Igaunijas Atbrīvošanas cīņās, kad 1919. gada jūnijā apvienotais latviešu un igauņu karaspēks sakāva vācu landesvēru, kas apdraudēja Baltijas valstu pastāvēšanu.

1. jūlijā Ādažu bāzē svinīgā ceremonijā Sauszemes spēku kājnieku brigādes komandiera amatā stājās pulkvedis Mārtiņš Liberts, nomainot līdzšinējo komandieri pulkvedi Dzin-taru Rogu, kas militāro dienestu turpinās NATO komandstrukturā. Pulkvedis Mārtiņš Liberts līdz šim pildīja 1. Zemessardzes novada komandiera pienākumus.

Komandiera maiņas ceremonijā piedalījās aizsardzības ministrs Artis Pabriks, NBS komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube un Ādažu garnizona vienību karavīri, kā arī Dānijas divīzijas komandieris ģenerālmajors Mikels Ankers Lollesgords, Lietuvas Sauszemes spēku komandieris ģenerālmajors Almants Leika un citi viesi.



«Daugavas vanagu» Latvijas pārstāvniecībai — 20

Organizācijas «Daugavas vanagi» Centrālās valdes pārstāvniecība Latvijā jūlijā sākumā atzīmēja savas pastāvēšanas 20. gadadienu. Tam par godu organizācijai piederošajā viesnīcā «Radi un draugi» tika rīkots svinīgs pasākums, kurā «Daugavas vanagu» biedri un atbalstītāji kavējās atmiņās par paveikto darbu Latvijas labā un sveica labākos šī darba darītājus.

Dibinot «Daugavas vanagu» Latvijas pārstāvniecību, šī notikuma dalībnieki esot minējuši, cik ilgi tā pastāvēs un kāda nozīme tai būs Latvijā, svinīgajā pasākumā atcerējās «Daugavas vanagu» Latvijas pārstāvniecības vadītāja Solvita Sekste. Nu, pēc divdesmit gadiem, ir skaidrs, ka «Daugavas vanagu» Latvijas pārstāvniecības dibināšana bijusi vajadzīga un derīga, šo gadu laikā palīdzot daudziem bijušajiem leģionāriem, daudz bērnu ģimenēm, bāreņiem un audžuģimenēm Latvijā.

«Daugavas vanagu» Centrālās valdes priekšsēdis Andrejs Mežmalis uzsvēra, ka organizācija jau sākotnēji dibināta, lai sniegtu palīdzību tautiešiem Latvijā, īpaši padomju laikā represētajiem karavīriem un ģimenēm ar bērniem. Viņš izteica lielu pateicību visiem organizācijas dalībniekiem un atbalstītājiem, kuri šo gadu laikā nesavtīgi ieguldījuši savu darbu un līdzekļus organizācijas mērķu sasniegšanai. Šīs palīdzības sniegšana turpināsies arī nākotnē, teica A. Mežmalis.



Savus apsveikumus organizācijas jubilejā bija atsūtījuši Valsts prezidents Andris Bērziņš, Saeimas priekšsēdētāja Solvita Ābolīņa un Rīgas mērs Nils Ušakovs. Savukārt Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube pasākumā uzsvēra «Daugavas vanagu» lielo lomu Latvijas gara kopšanā un saglabāšanā: «Padomju laikā Latviju mēģināja garīgi nodedzināt, tādēļ galvenais uzdevums pēc neatkarības atjaunošanas bija veidot jauno valsti ar gara spēku. Un te «Daugavas vanagu» loma ir ļoti liela, savās mītnes zemēs saglabājot pareizo izpratni par Latviju un latvietību.» NBS komandieris arī pateicās «Daugavas vanagiem» par viņu ieguldījumu, ceļot atmiņu tiltu starp paaudzēm — saglabājot vēstures liecības, atbalstot grāmatu izdošanu un nododot tās nākamajām paaudzēm, kopjot karavīru garu un sniedzot atbalstu veterāniem.

Pasākuma gaitā «Daugavas vanagi» pateicās cilvēkiem, kuri snieguši nozīmīgu atbalstu organizācijai un devuši lielu ieguldījumu tās mērķu sasniegšanā. Atzinības rakstus saņēma arī R. Graube un žurnāla «Tēvijas Sargs» galvenā redaktore Līga Lakuča.



Dzimšanas dienas svinības atklāja NBS orķestris ar defilē programmu.

Ar priekšnesumiem un paraugdemonstrējumiem svin Latvijas armijas 94. dzimšanas dienu

Daina Ozoliņa

AM Preses nodaļas vecākā referente.

Foto — Gatis Dieziņš.

10. jūlijā pie Brīvības pieminekļa Latvijas armijas 94. dzimšanas dienu svinēja karavīri, aizsardzības jomas pārstāvji, rīdzinieki un Rīgas viesi, kopumā vairāk nekā tūkstoši cilvēku.

Pirms koncerta aizsardzības ministrs Artis Pabriks un Nacionālo bruņoto spēku (NBS) Apvienotā štāba priekšnieks Juris Zeibārts tikās ar goda viesiem — karavīriem, kas pēdējo triju gadu laikā saņēmuši valsts,



Svētku viesus sveica aizsardzības ministrs Artis Pabriks un NBS Apvienotā štāba priekšnieks brigādes ģenerālis Juris Zeibārts.

Aizsardzības ministrijas un NBS apbalvojumus, zemes-sargiem un perspektīvāko jaunsargu. Viņu vidū bija divi Štāba bataljona karavīri, kas goda sardzē pie Brīvības pieminekļa nostāvējuši jau 1000 stundu.

Armijas dzimšanas dienas pasākums sākās ar svi-nīgo Goda sardzes rotas maiņu un NBS orķestra defi-lē programmu.

«Ši ir diena, ko Latvijas karavīri atzīmē jau 94 gadus, bet plašākā sabiedrībā tā pazīstama tikai pēdējo gadu lai-kā,» sacīja aizsardzības ministrs Artis Pabriks, uzsverot,

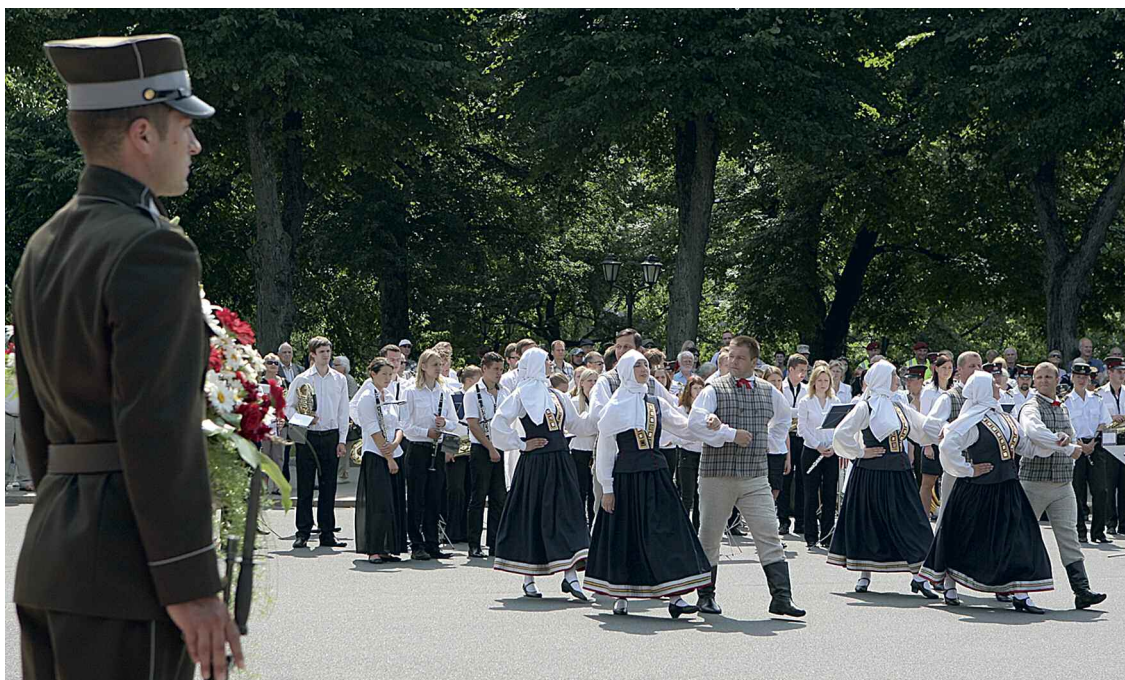
ka karavīru devums sabiedrībai ik dienas ir liels, bet ne vienmēr pamanāms un atspoguļots medijos. «Karavīru paaudzes mainās, bet Latvijas karavīrs ir mūžīgs. Mums jāatceras, ka Latvijas valsts nepastāvētu, ja ne-būtu mūsu karavīru un mūsu armijas. Kamēr pastāvēs armija, kamēr pastāvēs mūsu vēlme būt brīviem un ziedot dzīvību par brīvu Latviju, tikmēr mūsu valsts ir drošās rokās.»

Aizsardzības ministrs aicināja sabiedrību — gan pašvaldības, gan mākslas un mūzikas kolektīvus, gan ikvienu valsts iedzīvotāju — atcerēties karavīru devumu





Latvijas armijas dzimšanas dienas baloni iepriecināja mazākos svinību viesus.



Deju kopa «Bramaņi», atgriezušies no Dziesmu un deju svētkiem, ieradās sveikt karavīrus armijas dzimšanas dienā.

un pateikt viņiem paldies, sarīkojot svētkus nākamgad, kad Latvijas armija svinēs jau 95 gadu jubileju.

«Pirms 95 gadiem Latvijas inteliģence pārliecināja tautu par nepieciešamību dibināt Latvijas valsti, bet to izveidot un noturēt palīdzēja tieši karavīri, jo Latvijas valsts bez karavīriem nebūtu bijusi toreiz un nevarētu pastāvēt arī tagad,» savā uzrunā uzsvēra brigādes ģenerālis Juris Zeibārts. «Trīs vārdi — «Gods kalpot Latvijai!» — bija pirmskara karavīru vadmotīvs un solījums, un tā tas ir arī šodien. Šie vārdi saista mūsdienu karavīru paaudzi ar tiem karavīriem, kuru vairs nav, kurus mēs redzam tikai ģimeņu fotoalbumos, bet kuru veikums mūs iedrošina un iedvesmo.»

«Latvijas armija vienmēr ir bijusi tautas armija, mūsu virsnieki nekad nav bijuši no aristokrātu ģimenēm, kā tas ir daudzās citās Eiropas valstīs, un tas ir mūsu spēks,» sacīja brigādes ģenerālis J. Zeibārts. «10. jūlijs ir svētki ne tikai karavīriem, zemessargiem un jaunsargiem, bet arī viņu ģimenēm, draugiem un kaimiņiem. Tautas armija ir ne tikai uniformēti karavīri, bet arī tie cilvēki, kas stāv viņiem blakus ik dienas. Tie esam mēs visi. Tāpēc es sveicu mūs visus Latvijas armijas dzimšanas dienā!»

Gan aizsardzības ministrs, gan Apvienotā štāba priekšnieks atgādināja, ka mūsdienu karavīrs kalpo savai zemei ne tikai Latvijā, bet kopā ar mūsu sabiedrotajiem arī starptautiskajās operācijās, jo miers pasaulē nozīmē mieru arī mūsu dzimtenē. Karavīri kalpo savai valstij arī ikdienā, daudzkreiz pat nemanāmi novēršot draudus, ko rada nesprāgušī munīcija, un glābjot neļaimē nonākušo dzīvību.

10. jūlijā pie Brīvības pieminekļa uzstājās NBS orķestris (diriģents kapteinis Andris Grizāns), Zemessardzes orķestris (diriģents dižkareivis Andis Karelis), NBS deju kopa «Bramaņi» (vadītāja Taiga Ludborža) un Madlienas mažoretas (vadītāja Anna Krastiņa). Pasākumu vadīja Raimonds Bergmanis. Apliecinot ciešo sadarbību ar aizsardzības nozari, paraugdemonstrējumus sniedza ielu vingrotāji.



Nacionālā aizsardzības akadēmija **gaida drošos un uzņēmīgos**

Taivo Trams

Foto — Gatis Dieziņš.

Jūlijs ir ne tikai pats vasaras vidus, bet arī laiks, kad Latvijas augstskolas sāk jauno studentu uzņemšanu. Izņēmums nav arī Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija (NAA), kas piedāvā savas mācību programmas gan tiem vispārīgglītojošo skolu absolventiem, kuri savu turpmāko dzīvi vēlas saistīt ar militāro karjeru, gan jau bruņotajos spēkos pieredzi ieguvušajiem karavīriem, kuri nolēmuši izvēlēties Nacionālo bruņoto spēku virsnieka karjeru.

Specifiskas zināšanas bruņotajiem spēkiem

«Mēs esam salīdzinoši neliela, taču ļoti profesionāla mācību iestāde, kuru nevar mērīt ar tipveida mērauklu — Nacionālā aizsardzības akadēmija nodrošina nepieciešamo izglītību atbilstoši mūsu bruņoto spēku vajadzībām un tām prasībām, kas tiek izvirzītas mūsu sekmīgai dalībai NATO. Tās ir specifiskas zināšanas, ko nevar iegūt nevienā citā mācību iestādē Latvijā,» skaidro NAA rektors pulkvedis Egils Leščinskis. Šāda kompakta un kvalitatīva mācību iestāde pašreizējos apstākļos apmierina NBS vajadzības.

NAA piedāvājumā nav civilo zinību programmu, jo akadēmija nodrošina izglītību valsts aizsardzības resorā ietilpstošo institūciju speciālistiem. Protams, nav arī tā, ka NAA piedāvā tikai un vienīgi militārās zināšanas, kas civilajā sektorā nav izmantojamas. «Mūsdienu armijai nepieciešamas zināšanas un kompetences arī daudzās nemilitārās jomās. Tomēr nebūtu loģiski pašiem uzturēt civilās mācību programmas, tā nelietderīgi tērējot valsts resursus un nevajadzīgi konkurējot ar citām mācību iestādēm valstī,» uzskata NAA rektors. Ja rodas nepieciešamība pēc kāda civilo zināšanu bloka, to var iepirkt no kādas civilās augstākās mācību iestādes.

Var rasties jautājums — kādēļ NAA pati saviem spēkiem nerealizē zināšanu apguves spektru pilnībā? «Tam no valsts viedokļa nebūtu ekonomiskā pamatojuma. Pašlaik mēs skaidri redzam, ka visās jomās notiek

virzība uz ciešāku sadarbību un kompetenču sadalījumu; militārajā jomā to ļoti labi parāda ideja par viedo aizsardzību. Mēs audzējam savu kompetenci specifiski militārajos jautājumos, kas ir mūsu galvenais uzdevums, un nedublējam civilo Latvijas augstskolu piedāvājumu. Galu galā katrā valstī kādas nosacīti šauras un specifiskas jomas ekspertu var būt tikai tik, cik viņu vajag — tas attiecināms arī uz akadēmiskajiem mācībaspēkiem. Nevajadzīga konkurence nevienam nenāk par labu,» ir pārliecināts E. Leščinskis.

NAA ir izveidojusies laba sadarbība ar vairākām mācību iestādēm. Nacionālajos bruņotajos spēkos tiek plānota virzība uz mehanizāciju, tādēļ, piemēram, sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti tiek nodrošināta topošo virsnieku apmācība tehniskajās zinātnēs, mehānikā u.tml. «Virsniekam jābūt pamatzināšanām tehniskajā jomā,» uzsver E. Leščinskis. NAA sadarbojas arī ar Latvijas Jūras akadēmiju. «Izvēlamies no citu augstskolu piedāvājuma to, kas nepieciešams nākamajiem attiecīgo jomu virsniekiem. Nacionālā aizsardzības akadēmija sniedz militārās zināšanas un kompetences, ko nespēj nodrošināt neviena cita Latvijas augstskola.»

Militārās izglītības specifika un priekšrocības

Par virsnieka izglītību un karjeru runājot, gribētos uzsvērt vismaz trīs svarīgas lietas. Pirmkārt, jau no brīža, kad cilvēks tiek ieskaitīts kadeta kandidātos un uzsāk karavīra pamatapmācību, viņš saņem karavīra algu. Studijas NAA tiek apmaksātas no valsts līdzekļiem. Otrkārt, neviens NAA sagatavotais jaunais virsnieks nepaliek bez darba. Visiem tiek nodrošināts dienests Nacionālajos bruņotajos spēkos (NBS). Treškārt, virsnieka karjera nozīmē arī valsts nodrošinātu mūžizglītību. Virsnieka izglītības process nebeidzas ar leitnanta uzpleču saņemšanu izlaiduma ceremonijā. Virsnieka pamatapmācību programma ir tikai pirmais pamats virsnieka izglītībā. NAA piedāvā piecas valsts akreditētas mācību programmas:



- «Sauszemes spēku militārā vadība» (bakalaura programma);
- «Jūras spēku militārā vadība» (bakalaura programma);
- «Gaisa spēku militārā vadība» (bakalaura programma);
- «Komandējošā sastāva virsnieka pamatkurss» (virsnieka profesionālās sagatavošanas programma);
- «Militārā vadība un drošība» (maģistra programma).

Nacionālā aizsardzības akadēmija sagatavo arī virsniekus speciālistus un nodrošina virkni dažādu karjeras un speciālo kursu. Atgriežoties pie jautājuma par valsts resursu taupīgu un saprātīgu izmantošanu, E. Leščinskis atzīst — akadēmija un militārās izglītības sistēma kopumā var kalpot par plānošanas paraugu. No Valsts aizsardzības koncepcijas un Nacionālo bruņoto spēku attīstības plāna izriet nepieciešamība pēc jaunajiem NBS virsniekiem ilgtermiņā un vidējā termiņā. Ikgadējā NBS pavēlē par nākamā gada uzdevumiem ir noteikts precīzs vajadzīgo kadetu un dažādu speciālistu skaits, kas attiecīgajā gadā jāuzņem, kā arī šim mērķim tiek atvēlēti konkrēti aizsardzības budžeta līdzekļi.

«Skaidri zinām, ka visiem mūsu absolventiem būs garantēts darbs un paredzētais atalgojums. Civilās izglītības modelis ne tuvu nav tik stabils un prognozējams. Protams, ir skolas un disciplīnas, kuru absolventiem ir augsts nodarbinātības līmenis, taču nestabilitāte vienmēr pastāv.»



Attīsta starptautisko sadarbību un akadēmisko potenciālu

NAA arvien vairāk attīsta sadarbību ar citām mācību iestādēm ne vien Latvijā, bet arī ārpus Latvijas robežām. «Esam sapratuši, ka jāsadarbojas arvien ciešāk, ņemot no citiem labāko, atzīst E. Leščinskis. Akadēmijai izveidojušas labas saites ar kaimiņvalstīm, nodrošinot topošo un esošo virsnieku izglītības un karjeras kursus. «Jūras spēku vidējā līmeņa štāba virsnieku kursā» NAA tiek mācīti jūras virsnieki no visām trim Baltijas valstīm. Līdzīgi visu trīs Baltijas valstu gaisa un sauszemes spēku virsnieki apgūst vidējā līmeņa štāba virsnieka kursu Lietuvas Militārajā akadēmijā. Notiek arī apmaiņa ar mācībspēkiem. «Mēs deleģējam savus pasniedzējus un saņemam nepieciešamo mācībspēku atbalstu gan no pārējām Baltijas valstīm, gan arī no citām NATO dalībvalstīm.»

Arī Baltijas aizsardzības koledža ir ciešs NAA sadarbības partneris. Koledža nodrošina divus svarīgus virsnieka karjeras izglītības posmus — «Vecākā štāba virsnieku kursu» un «Augstāko komandvadības kursu». «Koledža ir kopīgs trīs Baltijas valstu projekts un viedās aizsardzības piemērs praksē», atzīst NAA rektors. Sadarbībā ar Baltijas aizsardzības koledžu tiek īstenota arī Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas maģistra programma «Militārā vadība un drošība».

Vēl viens būtisks attīstības virziens ir pašlaik notiekošā akadēmijas Aizsardzības

zinātniskās pētniecības centra restrukturizēšana — tas tiek veidots uz pilnīgi jauniem pamatiem, atzīst NAA rektors. «Turpmākajai centra darbībai ir izvirzītas ļoti konkrētas prasības. Centram būs daudz ciešāka saite ar mūsu studentiem — tos perspektīvā daudz vairāk iesaistīsim zinātniskajā un pētnieciskajā darbā. Tāpat centrs attīstīs savu starptautisko atpazīstamību, veidos starpvalstu kontaktus un sadarbības projektus.»

Atsijā tos, kuri dienestam nav piemēroti

Vasaras vidū teju visas Latvijas augstskolas velta lielu daļu savu resursu, lai uzrunātu topošos studentus. Izņēmums nav arī NAA, taču, tāpat kā pats mācību process ir atšķirīgs, arī iestāšanās šajā mācību iestādē nav nemaz tik viegla un vienkārša. NAA nav viegli atrast pietiekamu daudzumu veselu, fiziski attīstītu un piedāvātās mācību programmas apgūt spējīgu jauniešu. Dienests bruņotajos spēkos uzliek diezgan augstu kvalitātes lātiņu, kurai pretendenti ir jāatbilst.

«Sabiedrības interese un informētība par akadēmiju ir augsta. Taču pie mums jaunieši pēc vidusskolas, nokārtojot centralizētos eksāmenus, nevar tā vienkārši ņemt un iestāties. Vispirms ir jānokārto testi — fiziskajai sagatavotībai jābūt atbilstošā līmenī, arī zināšanām eksaktajos priekšmetos jābūt labām, tāpat kā angļu

valodas prasmei. Vēl ir psiholoģiskie testi un medicīniskā pārbaude. Savukārt uzņemšanas komisija pārbaudīs pretendenta spējas darboties komandā, līdera dotības un komunikācijas prasmi. Tos, kuriem trūkst uzņēmības, šī procedūra atbaida. Varbūt ir pat labi, ka atklāsme nāk uzreiz, nevis, piemēram, pēc mēneša, kad jaunieši jau ir ieguldīti līdzekļi un laiks,» atzīst NAA rektors, jo atsijāšana notiek arī pēc tam. Visiem pretendentiem līdz mācību uzsākšanai NAA ir jābeidz obligātais kareivja apmācības pamatkurs Alūksnes Kājnieku skolā, pēc tam jāpabeidz arī jaunākā instruktora kurss NBS Instruktoru skolā Cēsīs, apgūstot personālsastāva vadības un plānošanas pamatprasmes. Protams, daļa atbirst arī šajos posmos — kādam pietrūkst gribspēka, cits saprot, ka viņam nav vajadzīgo vadītāja dotību, citam vēlme mācīties nav pietiekami stipra. «Toties pēc tam mēs varam būt puslīdz droši, ka tālākais atbiruma procents būs neliels un kadeti izstāsies tikai nopietnu iemeslu, nevis rakstura vājumu dēļ,» secina E. Leščinskis.

Jauniešiem, kuru interesē virsnieka karjera, E. Leščinskis iesaka vienkārši koncentrēties uz savu mērķi un strādāt. «Nekādā gadījumā skolas laikā nedrīkst ignorēt eksaktās zinātnes. Arī tad, ja dzīve netiks saistīta ar militāro karjeru, jauniešus savas eksaktās zināšanas nekad nenožēlos. Jebkurai valstij, lai tā nākotnē vispār varētu pretendēt uz attīstītas valsts statusu, ir jāpildveido inženiertehniskais potenciāls un savas rūpniecība. Lai to spētu, ir nepieciešami inženieri un tehniskie speciālisti,» atzīst E. Leščinskis. Jauniešiem jāstrādā arī pie savas fiziskās sagatavotības un vispārējā veselības stāvokļa. Arī šīs pūles neatkarīgi no izvēlētās karjeras nekad nenāksies nožēlot. IT prasmes akadēmijā vērtē augstu, taču uz datorzinību rēķina nevajadzētu upurēt savu veselību un fiziskās spējas. «Arī mēs redzam, ka pēdējos gados jauniešu fiziskā sagatavotība un veselības stāvoklis krītas. Agrāk bērni spēlēja «kariņu» pagalmā, skraidīja un lēca, tagad tas notiek datorā. Taču dienests un reālā dzīve nenotiks datorā ekrānā.»

Katram, kas domā par studijām NAA, bet nav īsti pārliecināts par savu fizisko sagatavotību, der ieskatīties interneta adresē http://www.mil.lv/Personalsastavs/Fiziska_sagatavotiba_sports/FS_parb_grafiks.aspx, kur atrodamas fiziskās sagatavotības testu tabulas. **ES**

Latvijas jaunieši — Krievijas tautiešu politikas mērķa grupa

Andis Kudors,

Austrumeiropas politikas pētījumu centra izpilddirektors.

Nesenā ažiotaža par Krievijā rīkotajām militārajām jauniešu nometnēm bijušās PSRS valstu jauniešiem dod pamatu aplūkot minēto pasākumu plašākā griezumā — Krievijas ārvalstīs dzīvojošo tautiešu politikas un mediju ietekmes kontekstā. Pirms pievēršamies tautiešu politikas uzdevumiem darbā ar jauniešiem, paskatīsimies uz vienu otru «spēļu» rīkošanas piemēru. Rotaļa, spēle vai kāds cits izklaides veids var kalpot gan par mācību procesu, gan vēstījuma nodošanas veidu.

No virtuālā uz reālo

2010. gadā Krievijas Valsts dome uzsāka darbu pie likumprojekta izstrādes par patriotisku datorspēļu izveidi Krievijā. Kā toreiz ziņoja Krievijas Federācijas (KF) Valsts domes jaunatnes lietu komitejas loceklis Pavels Zirjanovs, «[...] mēs cenšamies ieņemt savu nišu, cenšamies šajā laukumā satvert (iekarot) jaunatnes prātus». No Zirjanova teiktā izrietēja, ka minētā iniciatīva palīdzēsot jaunatnei attīstīties pareizajā virzienā, tā, kā ir izdevīgi valstij. Kā ziņoja portāls *Lenta.ru*, 2010. gada maijā KF Komunikācijas un sakaru ministrija lūdza valdību piešķirt 500 miljonus rubļu sešu militāru simulācijas spēļu izveidei. Tā laika Krievijas prezidents Dmitrijs Medvedevs, apmeklējot datortehnikas rūpnīcu, teica, ka šajā nozarē Krievijai ir jāatbalsta savas iestrādes, jo tām esot audzinoša nozīme. Pārlietu ilgi sēdēt pie datora nav labi, tāpēc šī gada maijā tika sarīkotas veselību veicinošas spēles Penzas apgabalā (Krievija). Gļebs Bobrova grāmatā «Nedzīvi dzimušo laikmets» aprakstītie notikumi tika izspēlēti nevis datoros, bet dabā — netālu no sanatorijas «Berezovaja rošča». Kā lasāms Krievijas medijos, šo militāro spēļu scenārijs noteica, ka Ukrainā ir sācies pilsoņu karš un tā ir sadalījusies divās daļās — Centrālajā Ukrainas Republikā un Neatkarīgo Republiku Konfederācijā (Ukrainas dienvidaustrumi). Pēc scenārija — ES un NATO ievieš militāros spēkus konflikta atrisināšanai,

savukārt Krievija oficiāli nepiedalās, bet arī neaizkavē savus brīvprātīgos. Ar Krievijas brīvprātīgo karotāju palīdzību uzvar prokrieviskā Neatkarīgo Republiku Konfederācija. Kā pēc spēles paziņoja tās rīkotājs Sergejs Nečajs, aprakstītie notikumi varot notikt arī realitātē...

Latvijas jaunieši — Krievijas ārpolitikas misija

Ne visos pasākumos tiek spēlēts «kariņš», un ne visās nometnēs ar jauniešiem strādā specdienestu konsultanti. Pret daudzām Krievijas tautiešu politikas iniciatīvām nevajadzētu būt nekādiem iebildumiem, kamēr tās iepazīstina ar Krievijas kultūras klasiku darbiem, uzlabo jauniešu krievu valodu u. tml. Tomēr prakse rāda, ka Krievijas tautiešu politikā iedzīvinātās pretenzijas pret Latvijas valodas un pilsonības politiku, kā arī specifiska vēstures traktējuma propaganda nelabvēlīgi ietekmē Latvijas varas iestāžu spējas īstenot valsts politiku un vairo spriedzi sabiedrībā.

Nav tā, ka jaunieši būtu netišām «trāpijušies pa rokai». Krievijas Federācijas «Programmā darbam ar ārvalstīs dzīvojošajiem tautiešiem 2012. — 2014. gadā»^{*} jauniešiem ir atvēlēta atsevišķa sadaļa — «Krievijas diasporas jauniešu atbalsta līdzekļi». Tajā ir norādīti seši uzdevumi, pie kuru izpildes ir jāstrādā trīs gadu periodā:

- Atbalsts jauno tautiešu (*molodih sootečestvenņikov*) iesaistei mācīties KF mācību iestādēs (skolās, licejos, universitātēs);
- Ikgadēju jauno līderu forumu organizēšana un īstenošana Krievijas Federācijā un ārvalstīs;
- Atbalsts jauno tautiešu dalībai Vis-krievijas jauniešu forumā «*Seliger*»;
- Atbalsts tautiešu jaunatnes sabiedrisko apvienību festivālu rīkošanas iniciatīvām Krievijā un ārvalstīs, kā arī atbalsts akciju «Jaunatne pret terorismu», radošo konkursu, izstāžu un tautiešu sporta sacensību rīkošanai;
- Izglītojošo mācību braucienu uz Krievijas vēsturiskajām vietām «*Zdravstvui, Rossiya!*» organizēšana un rīkošana jaunajiem tautiešiem — Krievijas vēstures un kultūras zināšanu konkursu uzvarētājiem;
- Starptautisku olimpiāžu rīkošana jaunajiem tautiešiem humanitārajās un dabas

zinībās Krievijā un atlases olimpiādes tautiešu mītnes zemēs.

Kā atbildīgās institūcijas programmā visbiežāk minētas Krievijas Ārlietu ministrija, Izglītības ministrija un aģentūra «*Ros-sotrudničestvo*». Jaunieši, protams, ir iesaistīti arī citu tautiešu politikas sadaļu uzdevumu izpildē, piemēram, Svētā Jura (Georgija) lentišu izplatīšanā, kas arī ir iekļauta vienā no apskatītās programmas punktiem.

Jaunie prāti un izglītība

Fonda «*Russkij mir*» un citu līdzīgu fondu un institūciju mājaslapas liecina, cik liela uzmanība Krievijas tautiešu politikā tiek pievērsta izglītībai, skolām un krievu jauniešiem citās valstīs. Savulaik *Re:Baltica* publicētais pētījums par «*Russkij Mir*» fonda finansējumu Latvijā atklāja, cik lielu uzmanību Krievijas tautiešu politikas īsteno-tāji pievērš specifiskas vēstures interpretācijas izplatīšanai Latvijā. Redzams, ka tieši Latvijas skolas ar krievu mācību valodu ir Krievijas tautiešu politikas īsteno-tāju «rūpju» zonā. Tas ir likumsakarīgi, ja atceramies, ka izglītība ir personības veidošanas daļa. Skola ir arī nozīmīgs politiskās socializācijas aģents. Līdzīgi kā socializācijas procesā bērns iegūst priekšstatus par sevi, apkārtējiem cilvēkiem, procesiem un parādībām, politiskās socializācijas procesā jaunieši iegūst tos pamatus, uz kuriem turpmāk balstīs savu politisko izvēli. Un izglītībai šajā procesā ir svarīga loma. Bērni un jaunieši ir kā sūkļi, kas uzsūc apkārtējo vidi, šajā vecumā viņi ir diezgan viegli ietekmējami. Ir dabiski, ka vecāki vēlas norobežot savas atvases no nelabvēlīgas ietekmes.

Ko darīt, ja ietekmēt vēlas arī blakus esošā valsts, kuras līderi saprot, ka cīņa par jauniešu prātiem ir svarīga un dos stratēģiskus ieguvumus vai zaudējumus rīt un parīt? Daļa Latvijas politiķu, ekspertu un sabiedrības cer, ka šajā ideju konkurencē pietiks ar katra jaunā indivīda brīnumainajām spējām spriest racionāli un kritiski, taču šāda cerība ir vai nu naivums, vieglprātība, vai dažos gadījumos ļaunprātība. Demokrātija drīkst sevi aizstāvēt. Līdzīgi kā brīvo tirgu arī brīvību mīlošas valstis neatstāj pilnīgā brīvībā, jo apzinās, ka «pašregulējošais» tirgus līdztekus straujai labumu vairošanai dabiski var novest arī pie monopola. Šāda monopola izveidošanos ir jāierobežo

valstij, protams, nepārspilējot ar iejaukšanos. Vai gan Eiropas Savienībai nebija jāpieņem tā dēvētā Trešā energopakete, bet bija jāļauj «Gazprom» valdīt pār visiem? Tāpat ir jāizturas pret informācijas un valodas jomu, kur pārprasts liberālisms var novest pie nelabvēlīgām sekām. Brīvībai informācijas iegūšanā ir jābūt, bez tās demokrātija nav iespējama. Taču Krievijas varas kontrolēto TV kanālu vienveidīgais propagandas virums, kas vēl papildus tiek sildīts tautiešu pasākumos «Maskavas namā» un citur, nav nekāda brīvība. Tā ir manipulācija, kura tiek mērķtiecīgi īstenota, izmantojot Latvijas atvērtību un latviskās politiku daļas vienaldzību. Vai tiešām vēl nav saprasts, ka, operējot ar informāciju, var nodarīt kaitējumu, tāpat kā aizgriežot kaimiņvalstij gāzesvada krānu vai šaujot ar lielgabaliem? Tad kāpēc esam gatavi reaģēt tikai uz otro un trešo instrumentu? Ar reakciju, protams, ne vienmēr būtu jāsaprot ārpolitiskie līdzekļi.

«Maigi, bet pārliecinoši»

Savulaik kāds pieredzējis Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas pasniedzējs, mācot studentus vadīt ripu hokeja nodarbībā, teica, ka tā esot jāvada kā sieva — maigi, bez sišanas, bet tajā virzienā, kurā tu vēlies. Maigās varas (*soft power*) teorētiķis Džozefs Najs (*Joseph Nye*) skaidro, kā līdzīga pieeja ir efektīvs līdzeklis arī starpvalstu attiecībās. Turklāt viņš norāda, ka pat tad, ja nevarat ietekmēt visu valsti, varat ietekmēt vismaz

noteiktu tās sabiedrības daļu. Minētais ir aktuāls Krievijas ārvalstīs dzīvojošo tautiešu atbalsta politikas kontekstā, kas uzskata Krievijas kaimiņvalstīs dzīvojošos krievu jauniešus par svarīgu savas politikas mērķa grupu. Dž. Najs raksta, ka viens no veidiem, kā īstenot maigo varu, ir publiskā diplomātija, savukārt viena no tās dimensijām ir darbs ar viedokļu līderiem ar stipendiju, konkursu, balvu un citu līdzekļu palīdzību. Atšķirībā no oficiālās diplomātijas publiskā diplomātija ir adresēta tieši otras valsts sabiedrībai bez starpniekiem, un šis apstāklis nodrošina tās efektivitāti.

Jau 1996. gadā, trīs gadus pirms Krievijā tika pieņemts Tautiešu politikas likums, Maskavas mērs Juris Lužkovs uzsāka stipendiju programmu, kuras mērķis bija piesaistīt ārvalstīs dzīvojošos krievu jauniešus studijām Krievijā. Pēdējos gados stipendiātu skaits ir arvien palielinājies. Tā Krievijas Izglītības ministrija, Zinātnes ministrija un Maskavas mērija kopā piešķir 164 stipendijas krievvalodīgajiem jauniešiem no Latvijas studijām 2011. gadā (salīdzinājumam — ASV ir piešķirušas aptuveni tikpat daudz Fulbraita stipendiju studentiem un stažieriem no Latvijas visā laika posmā pēc neatkarības atgūšanas). Stipendiju devēji no Krievijas Federācijas savas cerības saista ar to, ka šodienas studenti ir nākamie līderi — politiķi, augstskolu pasniedzēji, skolotāji, žurnālisti, ierēdņi un uzņēmēji, kuri ietekmēs līdzcilvēku viedokli. Pat ja ne visi no šiem jauniešiem kļūs

par proponētā viedokļa līderiem, tad tomēr viņi vismaz būs potenciālie vēlētāji, kuri ietekmēs iekšpolitiku ar savu balsi vēlēšanās, referendumos un viedokļu aptaujās.

Augļi

Maigā vara un tautiešu politika nav nekas slikts vai labs pašas par sevi, un valstis, kurām ir iespējas, mēģina kā vienu, tā otru īstenot. Svarīgākais un satraucošākais Latvijas gadījumā ir atšķirīgās vērtības, kas ar minēto instrumentu palīdzību tiek pārnestas no kaimiņvalsts. Oficiālā Krievija nevēlas būt demokrātiska un godīga pret savu un kaimiņvalstu vēsturi. Tas savukārt atstāj iespaidu uz tiem tautiešu politikas un maigās varas «produktiem», ar kuriem dažādi Krievijas fondi un mediji baro Latvijas jauniešus. Minētais vēl vairāk bremzē sabiedrības saliedēšanās procesus Latvijā. Diemžēl nozīmīga daļa Latvijas politiku nevēlas pievērst šai problēmai uzmanību un meklēt risinājumus, kam pārsvarā jābūt iekšpolitiskiem, piemēram, valsts valodas pozīciju nostiprināšanai un paplašināšanai. Tādējādi Krievija varēs turpināt Latvijas jauniešu siržu un prātu iekarošanu bez sevišķas pretestības. Tā kā maigās varas īstenošana parasti ir ilgtermiņa projekts, augļus redzēsim vēlāk. **IS**

**Программа работы с соотечественниками, проживающими за рубежом, на 2012 - 2014 годы, <http://www.ruvek.ru/?module=docs&action=view&id=452>.*



Raidījums skatāms **LTV1** sestdienās 16.15 un tā atkārtojums ceturtdienās, kā arī Aizsardzības ministrijas mājaslapā **www.mod.gov.lv**

IRĀKAS KARA DESMITGADE

Nora Vanaga,

Latvijas Nacionālās aizsardzības
akadēmijas
Aizsardzības zinātniskās pētniecības
centra pētniece.
Foto — no ārvalstu vietnes.

Desmit gadi ir pagājuši, kopš Amerikas Savienotās Valstis (ASV) uzsāka militāro intervenci Irākā. Pēdējie ASV karavīri pameta Irāku 2011. gada izskaņā, aiz sevis atstājot pussabrukušu valsti ar trauslu politisko stabilitāti un būtiskām sociālekonomiskajām problēmām. Lai gan amerikāņu galvenais intervences mērķis — gāzt Šadāmu Huseinu un valdošo partiju «Baath» — tika sasniegts jau karadarbības pirmajos divos mēnešos, ASV ir samaksājušas ārkārtīgi augstu maksu, cenšoties atjaunot Irākas valsti. Kara darbības laikā gāja bojā vairāk nekā 4,4 tūkstoši amerikāņu karavīru, un kopējās izmaksas tiek vērtētas vairāk nekā divu triljonu dolāru apmērā. Vienlaikus karš ir prasījis 134 tūkstošus civilo upuru. Tas liek uzdot jautājumus, par šī kara uzsākšanas motivāciju un īstenošanas lietderību. Kas bija galvenie izaicinājumi, un kāpēc neizdevās atjaunot Irākas valsti ātrāk, nekā sākotnēji bija iecerēts? Kā ir vērtējama Latvijas bruņoto spēku dalība šajā karā? Visbeidzot, vai ir iespējams runāt par Irākas stabilitāti nākotnes perspektīvā?

Pretrunīgais sākums

ASV prezidenta Džordža Buša (juniora) 2003. gada 20. martā pieņemtais lēmums par vienaspusējas militārās intervences uzsākšanu Irākā, balstoties uz izlūkošanas dienestu sniegto pretrunīgo informāciju par iespējamajiem masu iznīcināšanas ieročiem Irākā, turklāt bez ANO Drošības padomes mandāta, tika un joprojām tiek vērtēts kā pilnīgi nepārdomāts un pārgalvīgs solis. Tomēr, analizējot vēsturiskos notikumus abu valstu attiecībās un tābrīža politisko kontekstu, var identificēt vairākus būtiskus faktorus, kas radīja labvēlīgus apstākļus šāda lēmuma pieņemšanai. Pirmkārt, ASV un Irākas ilgstoši saspīlētās attiecības kopš pagājušā gadsimta 80. gadiem. Militāru raksturu tās ieguva 1991. gadā, kad Šadāms Huseins centās okupēt Kuveitu. ASV iejaucās šajā procesā, lai atjaunotu spēku līdzsvaru reģionā. Daudzi pārmeta toreizējam ASV prezidentam Džordžam Bušam (senioram) situācijas neizmantošanu un

Huseina režīma nelikvidēšanu. Tā vietā ASV izvēlējās darboties caur ANO Drošības padomi, īstenojot ekonomiskās sankcijas pret Irāku, lai vājinātu režīmu. Šīs sankcijas ir iegājušas vēsturē kā visilgāk īstenotās ANO sankcijas pret kādu valsti (13 gadi) un viskritizētākās to visaptverošā rakstura dēļ, pilnībā izslēdzot valsts ekonomisko attīstību un tā arī nesasniedzot izvirzīto mērķi (*von Sponeck 2005*).

Otrkārt, ASV iekšpolitiskie procesi — konservatīvo spēku ietekmes pieaugums prezidenta administrācijā un sabiedrības atbalsts — lēmuma pieņemšanas brīdī bija labvēlīgi šādam solim. Konservatīvo spēku galvenā argumentācija balstījās uz pārliecību, ka ASV kā militārai lielvarai ir pietiekama kapacitāte, lai gāztu Huseina režīmu, izveidotu demokrātisku režīmu Irākā un nostiprinātu ASV dominanti reģionā, kas galvenokārt ietver ASV stratēģiskās intereses naftas jautājumā (*Alawi 2007*). Tika pieņemts, ka pārējās rietumvalstis eventuāli atbalstīs ASV un demokrātijas režīma izveidošana Irākā izraisīs domino efektu citās reģiona valstīs. Pārliecību par to, ka šāda argumentācija varētu iegūt atbalstu prezidenta administrācijas vadībā, vairoja sabiedriskās aptaujas, kurās 2003. gada februārī trešā daļa respondentu atbalstīja tūlītēju ASV intervenci Irākā un 64 procenti pieļāva intervenci ar ANO mandātu. Visu 2003. gadu vairāk nekā puse amerikāņu uzskatīja, ka intervence Irākā bija pareizs lēmums (*Kull, Ramsay, Lewis 2003-4: 570*). Līdz ar to uz ASV izlūkošanas dienestiem tika izdarīts milzīgs politiskais spiediens, lai informācija par masu iznīcināšanas ieročiem Irākā no «maz ticamas» tiktu vērtēta jau kā «ļoti ticama» (*Jervis 2010*).

Vienlaikus būtisks faktors bija arī pati Šadāma Huseina īstenotā «pašiznīcinošā blefa» politika (*Jervis 2010*). Ekonomiskās sankcijas bija tik būtiski novājinājušas režīmu, ka Huseinam nemaz nebija resursu, lai iegūtu masu iznīcināšanas ieročus. Līdz ar to viņam bija jāblefo par šādu ieroču esamību attiecībās ar Irānu un citām kaimiņvalstīm. Savukārt ANO viņš noliedza šādu ieroču esamību, tādējādi cerot, ka sankcijas tiktu mazinātas.

Šie apstākļi aizsardzības ministram Donaldam Ramsfeldam un Džordžam Bušam radīja pārliecību, ka šāds lēmums ir pieņemams. Sekas bija graujošas. Vienīgais arguments vienpusējai ASV militārajai intervencei bez ANO mandāta bija masu iznīcināšanas ieroču klātesamība Irākā, kas izrādījās nepamatots. Tas izraisīja plašu nosodījumu

rietumvalstu vidū. ASV centieni pārliecināt, ka intervencei ir arī humānisma raksturs, bija nepārliecinoši — intervences brīdī nebija ne plaši civiliedzīvotāju upuri, ne reāli masu iznīcināšanas ieroču lietošanas draudi. Vienīgais pareizais aprēķins no ASV administrācijas puses bija pārliecība par atbalsta saņemšanu no valstīm divpusējo attiecību ietvaros, tādējādi nodrošinot intervences relatīvu leģitimitāti. Dž. Bušs to nodēvēja par «gribas koalīciju», un tas bija saraksts ar 48 valstīm, kuras atbalstīja militāro intervenci mutiski vai fiziski ar savu klātbūtni.

Kas nogāja greizi?

Lai gan ASV izdevās jau karadarbības pirmajos mēnešos efektīvi likvidēt Huseina un «Baath» partijas režīmu, ASV nebija skaidra plāna Irākas valsts atjaunošanai. Analizējot literatūru par Irākas karu, nav atrodams neviens viedoklis, kas pozitīvi vērtētu karadarbības virzību Irākā. Toties tiek identificētas galvenās problēmas, lai noskaidrotu, kas «nogāja greizi» (*Hendrickson & Tucker 2005; Gordon & Trainor 2006*). **Pirmkārt**, nepietiekams karavīru skaits. Militārās intervences plānošanas procesā ģenerālis Ēriks Šinseki norādīja, ka Irākas valsts atjaunošanas nodrošināšanai būs nepieciešami ap 400 tūkstoši karavīru. D. Ramsfelds noraidīja šādus aprēķinus, sūtot uz Irāku 150 tūkstošus ASV karavīru. Šis nelielais skaits nespēja nodrošināt kontroli pār lielo teritoriju un aizkavēt pretinieku — fedaju («*Fedayeen*»), «Baath» partijas militārā spārna un sunnītu militārā veidojuma, pārgrupēšanos.

Otrkārt, plānošanas procesā netika pareizi novērtēta potenciālā kara vešanas taktika. Tika pieņemts, ka tas būs atklāts pretinieks Irākas armijas veidolā. Realitātē pretinieks īstenoja nemiernieku kaujas taktiku, kam ASV armija nebija gatava. Tas savukārt ir diezgan pārsteidzoši, ņemot vērā ASV pieredzi Afganistānā. Vēl kritiskāks ir fakts, ka jau pēc pāris nedēļām, kad Bagdāde bija ieņemta, ASV administrācija plānoja smagi bruņotās vienības nomainīt ar ārvalstu viegli bruņotām vienībām. Līdz ar to tika kļūdaini pieņemts, ka intensīvākais karadarbības periods ir sākotnējā fāzē, kam sekotu relatīvi mierīgāks valsts atjaunošanas process. Realitātē no 2004. gada līdz 2007. gadam bija visvardarbīgākais kara darbības posms, kurā koalīcijas spēki vidēji gadā zaudēja 900 karavīru (*icasualties.org*).

Treškārt, neizpratne par Irākas sabiedrības fragmentāciju savstarpēji konfliktējošās

kopienās. ASV pieeja atlaist Irākas armiju un izslēgt «Baath» partiju no politiskajiem procesiem rezultējās sunnītu kopienas nonākšanā opozīcijā. Tas izslēdza iespēju trim lielākajām reliģiskajām kopienām — sunnītiem, šiītiem un kurdēm — mēģināt vienoties par kopīgu vīziju valsts atjaunošanai. Šajos desmit gados vairākas reizes radās bažas par starpkopienu konfliktu eskalāciju pilsoņa kara apmēros.

Ceturtkārt, Buša administrācijas nenopietnā attieksme pret Irākas atjaunošanas procesu. Militārās intervences plānošana norisinājās 18 mēnešus, turpretī valsts atjaunošanas plāns tika izstrādāts pāris mēnešus pirms operācijas. Finansējums Irākas valsts atjaunošanai bija nepietiekams, un tā plūsma ļoti lēna. Buša administrācija bija nevajadzīgi sašķēlusi starptautisko sabiedrību Irākas jautājumā, tādējādi valsts atjaunošanas procesā netika iesaistītas ANO un Eiropas Savienība, kurām ir liela pieredze un nepieciešamie instrumenti šo procesu efektīvā īstenošanā. Tā tika zaudēts arī Irākas sabiedrības atbalsts, kas ir vitāli svarīgs, lai nodrošinātu veiksmīgu pretdarbību nemiernieku aktivitātēm. ASV no atbrīvotāja ātri vien bija pārtapusi par okupantu, kas «prot aizsūtīt cilvēku uz Mēnesi, bet nevar nodrošināt elektrību» (Gordon & Trainor 2006:506).

Latvijas karavīri Irākā

Irākas karā no 2003. gada līdz 2008. gadam aktīvi līdzdarbojās arī Latvijas bruņotie spēki, nosūtot jau kara darbības pirmajos mēnešos 98 karavīrus un nodrošinot savu kontingenta apmēru ik gadu ar vidēji 190 karavīriem. Kara laikā Latvija zaudēja trīs karavīrus — 2004. gadā virsleitnantu Olafu Baumanu un 2006. gadā dižkareivjus Gintu Bleiju un Vitāliju Vasiljevu (mil.lv). Latvijas karavīri bija Polijas kontingenta sastāvā, kuru pienākumos ietilpa galvenokārt vietējo spēku apmācība un patruļu apgaitas.

Kā norāda pulkvežleitnants Georgs Kerlins, kas Latvijas kontingenta sastāvā Irākā ir bijis divas maiņas, mūsu karavīri profesionāli pildīja savus uzdevumus, neņemot vērā nepietiekamo ekipējumu un nepilnības ar citu materiāltehnisko nodrošinājumu. Veicamie uzdevumi katrā rotācijas reizē ir bijuši atšķirīgi, jo nemiernieki ātri pielāgojušies situācijai un nemitīgi mainījuši savu taktiku. Kritiska situācija izveidojusies 2007. gadā, kad nemiernieku aktivitātes izvēršās ar vēl nepieredzētu intensitāti un ASV karavīriem nācies iejaukties, lai to nostabilizētu. Akcentēšanas vērts ir fakts, ka lielākais Latvijas karavīru skaits Irākā bija karadarbības vidējā posmā (mil.lv), kas bija raksturīgs ar augstu apdraudējuma pakāpi.

Nākotnes perspektīva — trauslā stabilitāte

Politiskais konsenss starp trim galvenajām Irākas reliģiskajām kopienām — šiītiem, sunnītiem un kurdēm — ir vienīgais risinājums valsts stabilitātes un attīstības nodrošināšanā. Pirmās parlamentārās vēlēšanas Irākā 2005. gadā cieta smagu neveiksmi, jo tajās atteicās iesaistīties sunnīti. Vēlēšanās tika izmantoti slēgta tipa saraksti, tātad varēja balsot tikai par konkrēto politisko spēku, nezinot, kādi cilvēki pēc tam iekļūs parlamentā. Rezultātā sunnītu pretestība kļuva vēl aktīvāka un izvērtās plašos vardarbības aktos. Savukārt citu kopienu pārstāvji bija neapmierināti ar vēlēšanu necaurskatāmību. Būtiski uzlabojumi bija novērojami 2010. gada parlamenta vēlēšanās, jo tajās piedalījās visi kopienas pārstāvošie politiskie spēki. Turklāt politiskajā priekšvēlēšanu kampaņā dominēja tādi saukļi kā cīņa ar korupciju un publisko pakalpojumu nodrošināšana, nevis reliģiskie argumenti. Balsošana norisinājās par «atvērtiem» sarakstiem, nodrošinot būtisku personāliju maiņu parlamentā un procesa caurskatāmību (Dawisha 2010). Šāda pozitīva politisko notikumu

attīstība būtiski atviegloja ASV prezidenta Baraka Obamas uzdevumu panākt amerikāņu karavīru izvešanu no Irākas 2011. gada izskaņā.

Irākas attīstības perspektīvas gan tika vērtētas kā piesardzīgi pozitīvas, jo panāktajam politiskajam konsensam un konstruktīvajām attiecībām ar ASV bija jākalpo par priekšnoteikumu valsts pakāpeniskai izaugsmei. Būtiskas problēmas ir izraisījis Sīrijas karš un tā negatīvā ietekme uz reģiona valstīm, kas izpaužas kā saspīlējuma pieaugums šiītu un sunnītu attiecībās. Par to liecina sunnītu īstenotās vardarbīgās aktivitātes pret šiītu kopienām Irākā 2013. gada maijā un jūnijā, kas prasījušas jau vairāk nekā 1300 cilvēku dzīvību (Iraq Body Count). Līdz ar to Irākas valdība ir jauna izaicinājuma priekšā, proti, mazināt pieaugošo spiedienu starp šiītu un sunnītu kopienām, kas jo sevišķi aktuāli ir nākamgad paredzēto parlamenta vēlēšanu kontekstā.

Literatūra

Alawi, A. A. (2007) *The occupation of Iraq: winning the war, losing the peace*. Yale University Press, 518.

ASV vadītā koalīcijas spēku operācija OIF (Operation of Iraqi Freedom) http://www.mil.lv/Operacijas/Ieprieksejas_operacijas/OIF.aspx (Nacionālo bruņoto spēku mājas lapa; aplūkota 12.06.2013.).

Dawisha, A. (2010) *Iraq: A Vote Against Sectarianism*. *Journal of Democracy*, vol.21, no.3, 26-40.

Gordon, M.R., Trainor, B.E. (2006) *Cobra II: The Inside Story of the Invasion and Occupation of Iraq*. New York: Vintage Books, 727.

Hendrickson, D.C., Tucker, R.W. (2005) *Revisions in Need of Revising: What Went Wrong in the Iraq War*. Army War College, Strategic Studies Institute.

Iraq Coalition Military Fatalities By Year. <http://icasualties.org/Iraq/Index.aspx> ('Koalīcijas spēku kritušo skaits Irāka karā' portāls; aplūkots 27.06.2013.).

Jervis, R. (2010) *Why Intelligence Fails: Lessons from the Iranian Revolution and the Iraq War*. New York: Cornell University Press, 248.

Kull, S., Ramsay, C., Lewis, E. (2003) *Misperceptions, the Media, and the Iraq War*. *Political Science Quarterly*, vol. 118, no. 4, 569-598.

The War in Iraq: 10 years and counting. <http://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/ten-years/> ('Iraq Body Count' māja lapa; aplūkota 27.06.2013.).

von Sponeck, H.C. (2005) *Iraq: Burden of UN Sanctions*. *Economic and Political Weekly*. November, 4902-4905.

Intervija ar pulkvežleitnantu Georgu Kerlinu. 11.06.2013. Rīgā: Latvijas Nacionālā Aizsardzības akadēmija. **IS**



Dziesmu svētki nav iedomājami bez NBS orķestra

Taivo Trams

Foto — Gatis Dieziņš.

Dziesmu un deju svētki nav iedomājami bez Nacionālo bruņoto spēku (NBS) orķestra dalības un spēles gan svētku gājienā, gan pūtēju orķestru koncertā un citos pasākumos. Šiem svētkiem mūziķi sagatavojuši apjomīgu programmu un paši savus skaņdarbu aranžējumus.

Gatavojušies ilgāk par gadu



NBS orķestra priekšniekam un diriģentam **pulkvežleitnantam Dainim Vuškānam** pirmie Dziesmu svētki bija 1990. gadā — toreizējās Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas pūtēju orķestra sastāvā, spēlējot trompeti. «Tas bija viens lielisks laiks studentu kolektīvā. Mums bija milzīga jaunības degsmē un enerģija.

Līdz ar mēģinājuma beigām vakars vēl ne tuvu

nebeidzās — tas turpinājās līdz kādiem četriem, ja pat ne sešiem no rīta, kad jau bija atkal jāceļas un jāturpina jauns darba cēliens,» atmiņas D. Vuškāns. Protams, tagad, esot NBS orķestra šefam, viss ir citādi — atbildība pavisam cita, uzdevumi arī lieli un nozīmīgi, kuriem pienācīgi jāgatavojas.

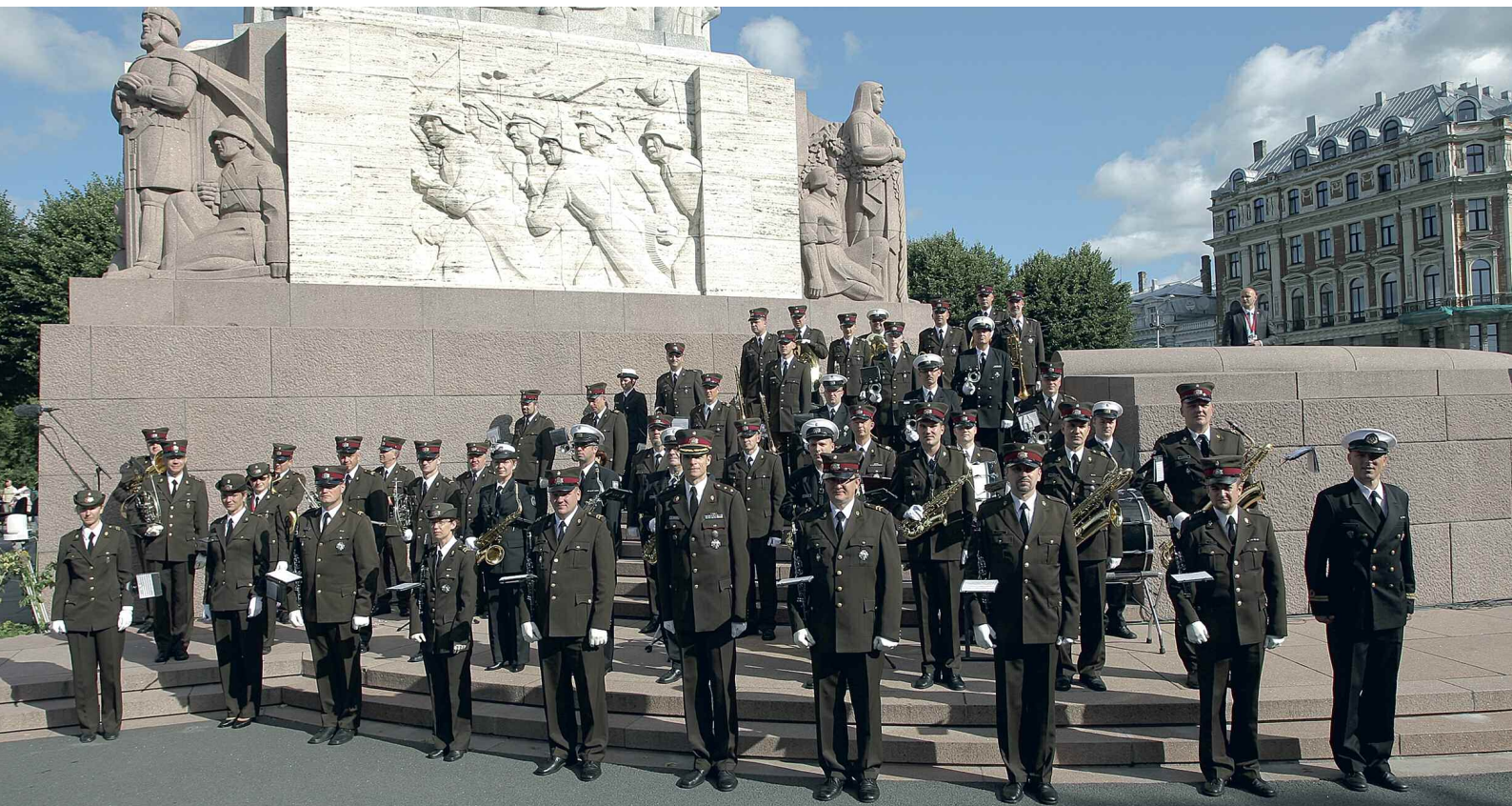
Dziesmu svētku nedēļas vidū NBS orķestris teju visu dienu pavada, mēģinot un slīpējot svētku programmu. Jāspēlē gan Dziesmu svētku gājienā, gan tūlīt pēc tam jāsteidzas uz Vācijas Federatīvās Republikas prezidenta sagaidīšanu — svētku laikā ikdienas darbus neviens nav atcēlis, tādēļ slodze ir jo lielāka. Tomēr īpašā svētku izjūta šajā laikā nav zudusi, atzīst orķestra vadītājs. Paši svarīgākie un iedvesmojošākie svētku mirkļi viņam ir koku sadziedāšanās un, protams, svētku gājiens — tie arī tiek gaidīti ar vislielāko nepacietību.

Orķestris svētkiem sācis gatavoties pirms vairāk nekā gada, kad Nacionālais kultūras centrs sācis modelēt 25. Vispārējo latviešu dziesmu un deju svētku programmu. Pagājušā gada jūnijā Cēsu estrādē notika svētku programmas pirmā iedziedāšana un iespēlēšana, un NBS orķestris spēlēja pavadījumu — tas arī ir brīdis, no kura sāka reper-

tuāra slīpēšana. «Protams, kopš tā brīža bijušas vēl daudzas izmaiņas gan pašā programmā, gan aranžējumos, bet visas tikai uz labu. Programma pa šo laiku ir pilnveidojusies un kļuvusi lakoniskāka un profesionālāka.»

Pūtēju orķestriem pēdējos svētkos programma kļuvusi salīdzinoši vieglāka — ne muzicēšanas, bet tīri fiziskā ziņā, jo programmā vairs nav defilē priekšnesumu. Vēl deviņdesmitajos gados apvienotais pūtēju orķestris Dziesmu svētku laikā uztājās ar savām defilē programmām «Daugavas» stadionā, arī Dziesmu svētku lieluzvedumā Mežaparkā, bet pēdējos svētkos šīs sastāvdaļas programmā vairs nav. Toties ir pūtēju orķestru dižkoncerts Doma laukumā. Iemesls ir defilē programmu veidošanas sarežģītība un liels laika patēriņš.

«Laba defilē programma no orķestra prasa ļoti lielu darbu un ieguldījumu. Tā ir daudz lielāka gatavošanās nekā jaunas koncertprogrammas iestudēšana — vajag horeogrāfu, jāiestudē un jāmacās sinhroni izpildīt visas kustības un gājienu. Tas prasa daudz ilgāku gatavošanās laiku arī muzikālā



ziņā, jo visa programma ir jāiekaļ no galvas — defilē laikā notis skatīties gandrīz nav iespējams,» stāsta D. Vuškāns. Defilē programmu vēsture nav nemaz tik ilga, vismaz salīdzinājumā ar kora dziedāšanas tradīciju. Militārie orķestri izgāja ielās tikai 19. gadsimta sākumā, un tad līdz ar muzicēšanu pilsētu parkos un ielās arī sāka parādīties pirmās defilē programmas. Līdz tam militārie orķestri spēlējuši tikai sava, armijas auditorijai.

Jauni skaņdarbi un aranžējumi

Dziesmu svētku programmai NBS orķestris sagatavojis virkni jaunu un jau zināmu kompozīciju: uz sadziedāšanos — 13 skaņdarbus, svētku gājiena atklāšanai — sešus un ziedu nolikšanas pasākumam — piecus darbus. Orķestra sniegumu papildina arī pašu jaunrade — D. Vuškāns sagatavojis vairākus īpaši šiem Dziesmu svētkiem radītā Mārtiņa Brauna skaņdarba «Gaisma līgo Latvijā» aranžējumus. «Sarakstīju četrus aranžējuma variantus fanfārām, ko atskaņosim labāko koru, deju kolektīvu un pūtēju orķestru apbalvošanas laikā. Arī svētku gājiena sākumā atskaņosim manis aranžēto Mārtiņa Brauna maršu, kurš uzrakstīts, izmantojot tā paša skaņdarba tēmas,» teic pulkvežleitnants.

Gatavojoties svētkiem, orķestris ļoti cieši sadarbojies ar svētku virsvadītājiem. «Studijā esam pavadījuši daudzas jo daudzas stundas, studējot, mainot, uzlabojot un slīpējot kora dziesmu pavadījumus, ja virsdiriģentiem kaut kas likās nepilnīgs. Dažiem skaņdarbiem pavadījumi tika mainīti trīs reizes,» stāsta orķestra vadītājs.

Dziesmu svētku koncertos NBS orķestris parasti spēlē, tērpiens koncerta formas tērpā. Izņēmums ir svētku gājienš, kurā

orķestra mūziķi iet svētku formas tērpā. «Šajās dienās mums visas darbības ir pa minūtēm sarakstītas. Ir Dziesmu svētku darbi un ir ikdienas darbi, un bieži vien starptiem ir pavisam neliela pauzīte.» Piemēram, steigdoties uz Vācijas prezidenta sagaidīšanu tūlīt pēc Dziesmu svētku gājiena, mūziķiem vēl jāpaspēj nomainīt mūzikas instrumenti, jo katram pasākumam to komplekts ir atšķirīgs.

Runājot par orķestra mūzikas instrumentiem, orķestra vadītājs saka lielu paldies NBS Apvienotajam štābam, kas radis iespēju piešķirt līdzekļus daļējai instrumentu atjaunošanai — orķestrim šogad tiks iegādāti četri jauni tromboni un vibrofons. «Mēs joprojām spēlējam lielākoties deviņdesmitajos gados iegādātos instrumentus, kas pārsvarā jau ir nolietoti,» atzīst D. Vuškāns. Profesionālā orķestrī instrumenti tiek mainīti vidēji ik pēc pieciem gadiem, tā ka varam apbrīnot NBS orķestra muzikantu saudzīgumu un rūpes par saviem darbarīkiem.

Gatavi glābt situāciju

Katri Dziesmu svētki ir raksturīgi ne tikai ar savu gaisotni un pacīlātību. Gadās arī kādi īpaši notikumi. Tā, piemēram, iepriek-

šējos svētkos pirms lielā noslēguma koncerta Mežaparka estrādē uznācis milzīgs negaiss un lietusgāze, kas applūdinājusi simfoniskā orķestra bedri ar tajā noliktajiem sitaminstrumentiem. Pirmās mūziķu un tehniskā personāla prognozes bijušas vienprātīgas — šādos apstākļos koncerts nevar notikt. «Bet ko tad darīt? Līdz koncertam dažas stundas, nevar taču visu atcelt. Nācām ar savu iniciatīvu — simfoniskā orķestra pavadījumus spēlēt NBS orķestru spēkiem. Stundu pirms koncerta mēs jau bijām gatavi kopmēģinājumam ar svētku virsdiriģentiem. Tomēr lietus mitējās, ugunsdzēsējiem izdevās ūdeni sekmiģi izsūkņēt un orķestra bedri iztīrīt, tā ka koncerts ar nelielu nokavēšanos varēja notikt. Katrā gadījumā mēs bijām pietiekami aktīvi un gatavi glābt situāciju,» atminas D. Vuškāns.

Lai gan šie ir pusapāļi — 25. Vispārējie latviešu dziesmu un 15. deju svētki, NBS orķestra mūziķu prieku un entuziasmu tas nemazina ne par kripatu. «Mēs vienmēr strādājam pēc vislabākās sirdsapziņas, lai visiem mūsu klausītājiem un arī mums pašiem būtu prieks par savu darbu un īstu svētku izjūtu. Bet sev un saviem kolēģiem vēlos novēlēt — lai mums visiem nekad netrūktu ne klausītāju, ne atbalstītāju,» teic Dainis Vuškāns. **LB**



Seržants Armands Bāliņš, spēlē eifoniju

Orķestrī muzicē kopš 1992. gada, pusotru gadu aizvadījis obligātajā militārajā dienestā, drīz pēc tam iestājies arī virsdienestā. Pirms tam mācījies Ventspils mūzikas skolā, Jāzepa Mediņa Rīgas mūzikas vidusskolā un Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā.

Kopā ar NBS orķestri piedalījies piecos Dziesmu svētkos, taču tie vēl nav visi — pirmie bija 1985. gadā notikušie 19. Vispārējie latviešu dziesmu un deju svētki.

«Padomju laikā bija pavisam citas emocijas, milzīgs nacionālais pacēlums. Likās, ka ar daudzām dziesmām mēs izsakām protestu pret notiekošo, vērsamies pret varu. Tagad tas liekais protesta un nacionālās pašapziņas gars it kā zūd, vismaz man tā šķiet.

Dziesmu svētki ir liels notikums vispirms noteikti pašdarbnieku kolektīviem. Profesionāļus, tādus kā mēs, manuprāt, par daudz iekļauj svētku programmā — labāk lai tie ir svētki amatieriem, mums arī ikdienā darba pietiek. Taču — svētki paliek svētki jebkurā gadījumā.»

Kareivis Intars Grinbergs, spēlē fagotu

Viņam šie ir pirmie Dziesmu svētki kopā ar NBS orķestri, taču ne pirmie dzīvē — kopā ar mūzikas vidusskolas orķestri viņš piedalījies arī iepriekšējos svētkos.

NBS orķestrī spēlē otro gadu, līdz tam spēlējis kameransambli, piedalījies dažādos muzikālajos projektos, spēlējis arī simfoniskajā orķestrī.

«Uz bruņoto spēku orķestri gāju ar skaidru mērķi — gribēju pārbaudīt savus spēkus, jo sapratu, ka te slodze būs pamatīga. Nu varu teikt, ka pārbaudījis esmu — viegli nav, bet gandarījums ir liels.

Dziesmu svētki man ir īpašs laiks. Šajās dienās Rīgā tā pa īstam var izjust tautiskumu. Rīgā tik kuplā skaitā latviešus ikdienā nevar redzēt — tas priecē. Tas nekas, ka darbs šajā laikā ir no paša rīta līdz vēlam vakaram un reizēm vēl ilgāk.»



No 3. līdz 14. jūnijam Latvijā notika apvienoto sauszemes un gaisa spēku starptautisko militāro mācību «Saber Strike» lauka taktiskais vingrinājums, kurā piedalījās vairāk nekā 900 karavīru no ASV, Igaunijas, Latvijas, Lielbritānijas un Lietuvas. Lielbritānijas karavīri mācībās piedalījās pirmo reizi. Šogad mācībās piedalījās arī vienība no 2. Zemessardzes novada, kura gatavojas dežūrai Eiropas Savienības kaujas grupā šā gada otrajā pusē.

Šogad mācību uzņemšanā valsts mācību štāba vingrinājumam bija Lietuva, un atsevišķs vingrinājuma elements norisinājās arī Igaunijā. Savukārt Latvija bija aktīvās mācību fāzes — lauka taktiskā vingrinājuma — uzņemšanā valsts. Militāro mācību «Saber Strike» vadošā valsts ir ASV. Kopējais mācībās iesaistīto dalībnieku skaits Baltijas valstīs bija 2000 karavīru no 14 valstīm.

Mācību štāba vingrinājumā Lietuvā Latviju pārstāvēja vairāk nekā 100 karavīru no NBS Apvienotā štāba, Sauszemes spēku kājnieku brigādes, Nodrošinājuma pavēlniecības, Militārās policijas, Mācību vadības pavēlniecības un Gaisa spēku aviācijas bāzes.

3. jūnijā Ādažu bāzē notika svinīgā mācību atklāšanas ceremonija. Mācības atklāja Apvienotā štāba priekšnieks brigādes ģenerālis Juris Zeibārts: «Mācības «Saber Strike 13» ir lielisks starptautiskās sadarbības piemērs un ieguldījums kopējas drošības stiprināšanā. Lai gan mums ir dažādas uniformas un mēs runājam dažādās valodās, mums ir vienots mērķis un vērtības, kuras mēs pārstāvam gan nacionālajā, gan starptautiskajā mērogā.»

«Šo mācību pievienotā vērtība ir draudzīgie spēki — Lietuvas, Igaunijas, ASV un citu sabiedroto un partnervalstu bruņoto spēku karavīri ar savu tehniku un ekipējumu. Ar lepnumu varu teikt, ka Ādažu poligons ir atzīts par vispiemērotāko vietu praktiskajai vingrinājuma fāzei,» uzsvēra lauka taktiskā vingrinājuma vadītājs, 1. Zemessardzes novada komandieris pulkvedis Mārtiņš Liberts. Viņš arī norādīja, ka sabiedroto spēki mācībās pilnveidos iemaņas konvencionālu operāciju veikšanā, proti, kājnieku rotas sastāvā veicot uzbrukuma, izvirzīšanās uz kontaktu, aizsardzības un slēpņa operācijas.

Mācību pirmajā nedēļā dalībnieki pilnveidoja iemaņas rotas līmeņa taktiskajās operācijās — aizsardzībā, slēpnī un izvirzoties uz kontaktu, īpašu vērību pievēršot sadarbības koordinēšanai ar gaisa spēkiem. Vingrinājumā tika izmantota arī ASV simulēšanas iekārta DISE sistēma, kas ir viena no sarežģītākajām šāda tipa sistēmām pasaulē. Tā parāda vienības un katra karavīra atrašanās vietu. «DISE sistēma mums palīdz saprast, kas izdarīts pareizi un kur bijušas kļūdas, analizēt tās un pēc tam, atkārtoti izspēlējot šo elementu, kļūdu novērst,» norādīja pulkvedis M. Liberts.

Turpinoties mācību norisei Ādažu poligonā, mācību uzdevumu izpildē iesaistījās arī Francijas Gaisa spēki, kas šobrīd patrulē Baltijas valstu gaisā telpā ar «Mirage» F-C1R iznīcinātājiem. Arī ASV Gaisa spēki turpināja sniegt uguns atbalstu no gaisa, lidmašīnu apkalpei sadarbojoties ar sauszemes spēku tuvā gaisa atbalsta kontrolieriem.

6. jūnijā mācības apmeklēja ASV armijas Eiropā komandieris ģenerālleitnants Donalds Kembels. Viņš tikās ar mācību



Militāro māc

dalībniekiem, kā arī vēroja uzbrukuma operāciju Ādažu poligonā, ko veica Igaunijas karavīru rota, kurā bija integrēti Lielbritānijas karavīri, atbalstu sniedza Igaunijas gaisa atbalsta kontrolieri un Merilendas Nacionālās gvardes A-10 lidmašīnas.

«Apmeklējot Lietuvu un Latviju, kur notiek šīs starptautiskās militārās mācības, esmu guvis vēl ciešāku pārliecību par mūsu lielisko sadarbību un partnerību aizsardzības jomā. Mēs vēlamies arī turpmāk saglabāt šo ASV armijas Eiropā un Baltijas valstu partnerību tikpat augstā līmenī,» uzsvēra ASV armijas Eiropā komandieris.

7. jūnijā Ādažu poligonā tika rīkota mācību Preses un viesu diena, kuru apmeklēja ASV vēstnieks Latvijā Marks Pekala, Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube un citas augstas Latvijas un ārvalstu amatpersonas.

«Šo mācību pamatuzdevums ir uzlabot savietojamību un starptautisko sadarbību, un es uzskatu, ka ASV un Baltijas valstu sadarbība ir izcila,» uzsvēra mācību vadītājs no ASV ģenerālmajors Deivids Elmo. «Šādas mācības palīdz mums, sabiedrotajiem, labāk citam citu iepazīt un uzlabo mūsu spējas sadarboties, lai sasniegtu kopīgos mērķus. Kopā mēs esam stipri!»

Ģenerālleitnants R. Graube uzsvēra, ka lepojas ar Latvijas zemessargu sniegumu gan «Saber Strike 13», gan Eiropas Savienības kaujas grupas sertifikācijas mācībās, kas apliecina Latvijas bruņoto spēku augsto profesionalitāti.





Vienību «Saber Strike 2013» dienasgrāmata

Preses un viesu dienas dalībnieki Ādažu poligonā vēroja mācību procesu, kā arī gaisa atbalsta kontrolieru darbību reālos lauka mācību apstākļos. Vienība, kura gatavojas dežūrai Eiropas Savienības kaujas grupā šā gada otrajā pusē, veica kājnieku uzdevumu — izvirzīšanos uz kontaktu. Savukārt ASV Gaisa spēki sniedza uguns atbalstu no gaisa, A-10 lidmašīnu apkalpei sadarbojoties ar sauszemes spēku tuvā gaisa atbalsta kontrolieriem.

Savukārt jau otrajā mācību nedēļā notika intensīvs mācību process, kas bija pietuvināts reālajiem kaujas apstākļiem, ar kaujas darbību 24 stundu režīmā. Visi mācībās iesaistītie spēki tika apvienoti daudznacionālā bataljonā, kuru komandēja pulkvežleitnants Andris Rieksts. Pretinieka spēku bataljonā majora Mareka Cīrša vadībā bija integrēta Sauszemes spēku kājnieku brigādes apvienotā rota un Eiropas Savienības kaujas grupas 2. novada Zemessardzes rota, nodrošinot apmācāmajai auditorijai nepieciešamos kaujas apstākļus.

Atbilstoši mācību scenārijam Ādažu poligonā, kur gaisa atbalsta kontrolieru grupas praktizējās izsaukt tuvu gaisa atbalstu, kad notikusi sadursme ar pretinieka spēkiem uz zemes — bez kaujas munīcijas lietošanas, gaisa atbalstu sniedza ne tikai NATO Ātrās reaģēšanas vienības iznīcinātāji «Mirage F1-CR», kurus nodrošina Francijas Gaisa spēki, bet arī Igaunijas Gaisa spēku reaktīvā lidmašīna L-39 un Latvijas Gaisa spēku aviācijas bāzes helikopters Mi-17.

Noslēdzoties mācībām, pulkvedis M. Liberts uzsvēra, ka ir gandarīts par mācību dalībnieku atdevi mācībās:

«Šobrīd ir tāda labi padarīta darba sajūta. Man kā mācību vadītājam šī bija jauna un ļoti interesanta pieredze. Esmu pateicīgs mācību dalībniekiem par viņu ieguldījumu un degsmi. Viņi uzdevumu paveikuši teicami. Īpaši vēlos uzsvērt tās Zemessardzes

vienības sniegumu mācībās, kura gatavojas dežūrai Eiropas Savienības kaujas grupā šā gada otrajā pusē. Pēc sešu mēnešu intensīva apmācību un sagatavošanās procesa tā ir kļuvusi par saliedētu un profesionālu vienību.»

Sagatavojusi **kapteine Sandra Brāle**,

AM Preses nodaļa.

Foto — Gatis Dieziņš.



Tiekas Baltijas valstu virsseržanti

Laura Dūša

Foto — Gatis Dieziņš.

No 19. līdz 20. jūnijam Liepājā notika 5. Baltijas valstu instruktoru seminārs, kurā apsprieda triju valstu karavīru izvērtēšanas un atestācijas sistēmas un tika pārrunāts, kā šajās valstīs notiek instruktoru darbs ar personālsastāvu. Vienību virsseržanti iepazīstina un salīdzināja jūras spēku vienību virsseržantu darba specifiku Baltijas valstīs. Seminārā tā dalībniekiem — bruņoto spēku regulāro un atsevišķo vienību virsseržantiem — bija iespēja dalīties dienesta pieredzē, kopīgi meklēt labākos risinājumus instruktoru dienesta kvalitātes un sistēmas uzlabošanai.

NBS virsseržants Andris Griķevics pēc semināra skaidroja, ka tā ir bijusi lieliska iespēja pārrunāt to, kāds realitātē ir instruktoru ikdienas darbs ar personālu.

«Ļoti būtiski ir instruktoru dienestā un darbā ar personālu saņemt no karavīriem atgriezenisko saiti, lai mēs ne tikai novadītu līdz viņiem komandieru vēlnes, bet zinātu arī karavīru vajadzības, kas skar militāro dienestu. Angļu valodā ir lielisks vārds, kas apzīmē instruktoru darbu ar personālu, — «counseling». Tās ir sistematiskas pārrunas ar padotajiem kareivjiem un instruktoriem, kuru laikā tiek apspriesta karavīra rīcība un uzvedība dienestā. Pārrunu rezultātus fiksē veidlapās, kas ļauj nākamajā reizē salīdzināt karavīra dienesta kvalitāti. Notiek karavīra tā sauktā starpvērtēšana. Tā, rūpējoties par karavīriem, izzinām viņu problēmas, to, ko viņi vēlas no dienesta un kā varētu uzlabot viņu ikdienas darbu un militārā dienesta gaitu.

Šāda pārrunu vai starpvērtēšanas sistēma veicina un attīsta katra karavīra individuālo profesionalitāti. Veicot sistematiskas pārrunas un starpvērtēšanu, karavīrs uzzina komandieru/priekšnieku prasības attiecībā uz savu dienestu, uzzina augstāku komandieru nodomus saistībā ar vienības mērķu sasniegšanu. Tāpat karavīrs uzzina savas izaugsmes iespējas dienestā, jo instruktori izskaidro, konsultē un novērtē katra karavīra individuālās spējas un iespējas, tādējādi vadot karavīru dienesta gaitu. Ļoti svarīgi tas ir katram jaunam karavīram, kurš bieži vien pats neapzinās savas spējas un iespējas dienestā. Ja instruktors diendienā sistematiski runā ar padotajiem, liekot saprast militārās struktūras būtību vai uzdevumu svarīgumu, karavīros tiek audzināta atbildības izjūta un spēja pašiem

pieņemt lēmumus, būt paškritiskiem un izvairīties no kļūdām.

Savukārt vārds «mentor», kas tulkojams kā padomdevējs, mentors vai darbaudzinātājs, raksturo instruktora būtību jebkurā militārā struktūrā. Instruktors ir konkrētā aroda meistars, kurš ikdienā, būdams paraugs, ar savām zināšanām un dienesta pieredzi māca un trenē jaunākos karavīrus, tātad nodod savu pieredzi tālāk. Abas instruktoru darbības galvenās izpausmes (gan «mentoring», gan «counseling») palīdz labāk sagatavot sev nākamo maiņu.

Turklāt šādā veidā virsnieki tiek atbrīvoti no mikromenedžmenta, jo, piemēram, bataljona komandieris nespēj iedziļināties vairāku simtu karavīru individuālajos jautājumos. Šajā jomā viņam palīgā nāk bataljona virsseržants, jo viņa dienesta pienākumos ietilpst darbs ar personālu, arī karavīru individuālo jautājumu pārzināšana. Bataljona virsseržants veic pārrunas ar rotu virsseržantiem, rotu virsseržanti ar vadu seržantiem, kas savukārt runā ar nodaļu komandieriem, un tad nodaļu komandieri runā ar savas nodaļas individuālo karavīru. Arī apakšvienību vadības grupās un štābu nodaļās ir kāds dienesta pakāpē augstākais instruktors, kuram ir jāuzņemas darbaudzinātāja un pārrunu veicēja loma. Šādam mehānismam ir jābūt ne tikai kājnieku vienībās, bet arī Jūras spēku flotilē, Nodrošinājuma pavēlniecības vienībās, Gaisa spēku aviācijas bāzē, Zemessardzē un citās vienībās.

Virsnieki bieži jautā — ko isti dara vienības virsseržanti, kādi ir vienības virsseržanta pienākumi? Manuprāt, viena no atbildēm ir tā, ka vienības virsseržants, arī NBS virsseržants, vada darbaudzināšanas (mentoring) un starpvērtēšanas (counseling) sistēmu. Būtībā šī sistēma nav nekas jauns, un tādai vajadzētu būt bruņotajos

NBS komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube atzina, ka šādi semināri ir ļoti būtiski sekmīgai bruņoto spēku funkcionēšanai:

«Gribu atzinīgi novērtēt to, ka esam sakārtojuši instruktoru vietu un lomu kopējā NBS sistēmā. Līdz šim viņi bija dažādu jomu speciālisti, taču pietrūka viņu atbilstošās augstākajā vadības lēmumu pieņemšanas līmenī. Šāda sistēma garantē nepastarpinātu informatīvo saikni ar ierindas karavīru, jo ikdienā dažādu iemeslu dēļ līdz vadošajam komandierim nenonāk problēmjautājumi, kas skar jaunākā līmeņa karavīrus. Līdz šim arī vairāk uzmanības pievēršam virsnieku militārās karjeras veidošanai, taču tagad vairāk domājam par instruktoru izaugsmi. Ir izveidota viena no labākajām instruktoru apmācību vietām visā Baltijā — Instruktoru skola Cēsīs.

Savukārt seminārs parādīja, ka visas trīs Baltijas valstīs domā vienā virzienā. Tā bija unikāla iespēja klātienē katram dalīties ar savu pieredzi un veidot savstarpējo draudzību. Baltijas karavīru vienotība, es pat teiktu — brālība, nesākas ar politiskiem paziņojumiem, to veido konkrēti cilvēki, kuri dara noteiktus kopīgus darbus.»

spēkos. Sistēma skaidro instruktoru pienākumus, kas ir noteikti dažādos militāro reglamentu punktos, un pastiprina militāro reglamentu izpildi soli pa solim.

Kā paraugu varu minēt Sauszemes spēkus, kur šī sistēma un starpvērtēšanas veidlapas ir izstrādātas un tiek liktas lietā. Ceru, ka rezultāti nebūs ilgi jāgaida. Turklāt instruktori šo procesu uzsāka patstāvīgi, pēc savas iniciatīvas, protams, saņemot vienības komandiera atļauju. SzS KBde instruktori aptuveni reizi trijos mēnešos atzīmē karavīra dienesta gaitu — to, kas ir labs, kādi ir sasniegumi, arī to, kas ir jāpilnveido, par ko karavīram vajadzētu piedomāt un pie kā piestrādāt,» «Tēvijas Sargam» puda NBS virsseržants Andris Griķevics. **IS**



Afganistānas Krīzes reaģēšanas vienības komandieris gandarīts par sadarbību ar Latvijas karavīriem



Sandra Brāle,

kapteine, AM Preses nodaļa.

Edijs Freimanis, raidījuma

«Laiks vīriem?» režisors.

Foto — S. Brāle.

Ir Afganistāna, un ir Kabula — citāda Afganistāna jeb kontrastu pilsēta. Pieci miljoni iedzīvotāju, vairāk nekā seši miljoni automašīnu, neskaitāmi militārie konvoji, vairāku pēdējo gadu desmitu vēstures skarbās liecības, kultūru dažādība, nerakstīti satiksmes noteikumi — priekšroka tam, kuram lepnāka (lasīt: lielāka) automašīna vai stiprāki nervi. Augļu un maizes tirgotāji ielu malās, atrašanās 1800 metru virs jūras līmeņa — šis ir tikai nedaudzas valsts austrumos esošās Afganistānas galvaspilsētas īpatnības.

2013. gada 18. jūnijs Afganistānas vēstures grāmatās ieies kā diena, kad vietējie drošības spēki no koalīcijas spēkiem pārņēma atbildību par drošības situāciju visā valsts teritorijā. Kontroles nodošana pār pēdējiem 95 valsts rajoniem Afganistānas drošības spēku pārziņā saasinājusi situāciju galvaspilsētā. Medijos jau vairākkārt izskanējušas ziņas par sprādzieniem un pašnāvnieku terora aktiem. Par spīti pēdējā laika notikumiem, dzīve galvaspilsētā rit savu gaitu.

Jau no maija Kabulas priekšpilsētā Norvēģijas un Latvijas Speciālo operāciju vienība plecu pie pleca apmāca Afganistānas Speciālo policiju dažādos speciālo operāciju jautājumos.

Mums šoreiz bija iespēja ielūkoties aiz durvīm, kas ikdienā plašākai sabiedrībai paliek slēgtas. Arī ar apbrīnu palūkoties uz skaisti iekopto rožu dārzu bāzē.

Tiekamies ar Afganistānas Krīzes reaģēšanas vienības (*Crisis response unit*) komandieri majoru Košu, Kabulā dienotajiem Latvijas Speciālo uzdevumu vienības karavīriem un vērojam apmācību procesu. Notiek snaiperu apmācība un smago atbalsta ieroču lietošanas apmācība.

«Tieši Kabula ir primārais, uz ko fokusējas Afganistānas Speciālās policijas vienība. Terora akti un visas operācijas, kas notiek valsts galvaspilsētā, ir šīs konkrētās vienības pārziņā. Operācijas bieži apdzīvotā vietā ir jauna pieredze arī mūsu vienībai,» stāsta Latvijas bruņoto spēku pārstāvis, Afganistānas Speciālās policijas vienības rotas padomdevējs.

Īpašu gandarījumu Latvijas Speciālo uzdevumu vienības pārstāvis pauž par sadarbību



Afganistānas Krīzes reaģēšanas vienība pilnveido iemaņas kaujas operācijām pilsētā.

ar Norvēģijas karavīriem un Afganistānas vienības profesionālo sagatavotību: «Konkrētā vienība ir īpaši atlasīta. Viņi ir profesionāli un labāki par visiem tiem afgāņiem, ar kuriem esmu iepriekš strādājis. Viņi cenšas. Kopumā vērtējot, šī ir profesionālākā Afganistānas speciālo operāciju vienība, ar ko esam strādājuši!»

Majoram Košam ir tikai 28 gadi, tomēr ar savu neatlaidību, mīlestību un cieņu pret Afganistānu, gribasspēku un harismu viņš sasniedzis daudz vairāk nekā citi viņa vecumā. Jau astoņus mēnešus viņš ir Krīzes reaģēšanas vienības komandieris. Absolvējis Sandhērstas Karalisko militāro akadēmiju Lielbritānijā. Izteikam bez tulka, jo vienības komandieris brīvi pārvalda angļu valodu.

— Pastāstiet par savu vienību un tās uzdevumiem?

— Krīzes reaģēšanas vienība ir viena no speciālo uzdevumu vienībām Afganistānas Iekšlietu ministrijas sastāvā. Tās galvenais uzdevums ir novērst drošības apdraudējumu pilsētā, iesaistoties krīzes situācijās, kuras nespēj atrisināt vietējā policija. Vienība ir nacionāla līmeņa, un tajā ir karavīri no visas Afganistānas, kurus rekrutējam no policijas un Afganistānas Nacionālās armijas vienībām. Turklāt šajā vienībā dien arī sievietes.

Noteikti ziņās jau būsi redzējuši pēdējos notikumus — pārdomāts un profesionāli noorganizēts uzbrukums ar labi apbruņotiem pašnāvniekiem, kuri iekļuva daudzstāvu ēkās. Tā kā pilsētas policijas kapacitāte nebija pietiekama, lai risinātu situāciju, iesaistījās mūsu vienība.





Reģionāli vienība tika izveidota jau 2007. gadā. Sākotnēji tā bija pretterorisma vienība. Pakāpeniski pārņēmām atbildību par krīzes situācijām pilsētā. Joprojām mūsu pārziņā ir apsardzes, meklēšanas un ātro uzbrukumu operācijas visā Afganistānas teritorijā. Tomēr mūsu prioritāte ir gādāt par drošību pilsētā.



Afganistānas Krīzes reaģēšanas vienības pārstāvji rūpīgi ieklausās Latvijas karavīru padomos.



Par spīti pēdējā laika notikumiem, dzīve Kabulā rit ierasto gaitu.

Vienības emblēmā redzams ērglis, kurš nokēris čūsku. Idejiski tas nozīmē uzbrukt pretiniekam ļoti ātri, pārsteigt, neiesaistot konvencionālos spēkus rajonā. Jau vēsturiski afgāņiem nepatīk redzēt braucošus tankus un iespaidīgus spēkus ienākam viņu ciematos. Tādējādi tiek nodarīts tikai nevajadzīgs ļaunums vietējiem iedzīvotājiem. Tieši tāpēc nelielas vienības dodas uz ciemiem un tos atbrīvo no nemierniekiem.

Nākotnē plānojam palielināt personāla skaitu. Tomēr tas nenozīmē, ka standarti kļūs zemāki. Vienībai nepieciešami profesionāli virsnieki. Šobrīd mums ir laba struktūra, tomēr nepieciešams profesionāli atlasīts personāls. Domāju, ka ar laiku — ilgtermiņā — šī vienība kļūs profesionālāka un sistemātiskāka. Atdeve un cieņa — to es saņaidu no ikviena, kurš dien Krīzes reaģēšanas vienībā. Jābūt 100 procentu atdevei. Nedrīkst ieslīgt pašapmierinātībā. Jāskatās ilgtermiņā.

— Kā jūs vērtējat dienestu daudznacionālā vidē un sadarbību ar Latvijas Speciālo uzdevumu vienības karavīriem?

— Esam pieraduši strādāt daudznacionālā vidē. Ar Latvijas vienību mums ir izveidojusies lieliska sadarbība. Nemot vērā jūsu valsts rūgto vēstures pieredzi, Latvijas



karavīri ir ļoti zinoši un profesionāli. Un gūto pieredzi profesionāli izmanto šeit, Afganistānā. Tieši viņi mums sniedz ne vien militāri taktiskus padomus, bet arī tehnikas, jo ievērojama daļa militārā ekipējuma un tehnikas ir Padomju Savienības mantojums, un jūsu karavīri ir eksperti šajos jautājumos. Viņu atbalsts un pieredze mums

Turpinājums 20. lpp.

Mediji un vēsture nereti rāda vardarbību un necieņu. Tā nav Afganistānas kultūra. Tās ir kara radītās sekas, jo 30—40 gadus esam bijuši karā.



Kabulā viesojamies vēsturiski nozīmīgā brīdī — 18. jūnijā vietējie drošības spēki pārņēma atbildību pār situāciju visā Afganistānā.

Sākums 17., 18. un 19. lpp.

Afganistānā klimats ir krasi atšķirīgs no Latvijas, arī vietējā fauna un flora daudziem ir sveša. Putekļi un svelme šajā gadalaikā neatkāpjas ne mirkli. Putekļu daudzums un karstums ir atkarīgs no diennakts stundas. Tāpēc uzrunājām Latvijas pārstāvi, kurš ikdienā ir ne tikai instruktors, bet arī grupas mediķis, un aicinājām pastāstīt par niansēm, kurām jāpievērš īpaša vērība.

«Pirmkārt, noteikti jāievēro personiskā higiēna. Regulāri jāmazgājas, jāizvērtē vietējo produktu lietošana uzturā. Jālieto antibakteriālais līdzeklis. Šajā apvidū ir daudz *camel spiders*. Pats zīmeklis nav indīgs, tomēr, tā kā tas pārtiek no citiem posmkājiem, pastāv risks iedzīvoties nepatīkamās infekcijās. Atrodami lielā augstumā virs jūras līmeņa, tāpēc Kabulā ir maza varbūtība saskarei ar smilšu mušām, bet arī pret tām var veikt preventīvus pasākumus,» stāsta grupas mediķis.

Viņš īpaši uzsver, ka liela vērība jāpievērš ūdens patēriņam: «Svīstot organisms patērē daudz sāļu. Karavīri jau zina, ka jālieto daudz ūdens, reizēm dehidroni, kas palīdz atjaunot sāļu līdzsvaru organismā. Sāļu trūkumu noteikti izjutīsiet, jo parādās nespēks un svišana.



ir ļoti noderīga. Mēs esam lieliska komanda. Speciālo uzdevumu vienību karavīri ir ar augstu intelektu un izprot kultūru atšķirības. Viņi nemēģina mūs pārveidot par latviešiem, mēs nemēģinām viņus pārveidot par afgāņiem. Valda savstarpēja cieņa.

No Latvijas karavīriem gūstam būtisku pieredzi atbalsta ieroču un snaiperu apmācībā. Esmu redzējis viņus darbībā, sniedzot atbalstu mūsu snaiperiem — ļoti veiksmīgi un profesionāli. Tas ir laukietilpīgs process. Un šī pieredze mums nāk no Latvijas karavīriem.

— Kā jūs redzat Afganistānas nākotni pēc 2014. gada?

— Nedomāju, ka gaidāmas milzīgas izmaiņas, īpaši jautājumā, kas attiecas uz drošības situāciju un politisko situāciju valstī. Tas būs tikpat pakāpenisks process kā šobrīd. Redzu Afganistānas drošības spēkus ik dienas kļūstam profesionālākus. Nav svarīgi, cik daudz mediji atspoguļo uzbrukumus un incidentus valstī. Kopumā katrs uzbrukums mūs padara stiprākus. Tā, kā tas ir šobrīd. Neredzu vardarbības saasinājumu un būtiskas izmaiņas.

Mediji un vēsture nereti rāda vardarbību un necieņu. Tā nav Afganistānas kultūra. Tās ir kara radītās sekas, jo 30—40 gadus esam bijuši karā. Diemžēl regulāri tas, ko mēs dzirdam, ir — vardarbība, vardarbība. Drošību un mieru vēlas ikviens, sākot no Badahšānas provinces valsts ziemeļos, līdz pat Helmandas provincei valsts dienvidos. Tāpēc vardarbība nav tā, uz ko fokusēties. Visi vēlas mieru un dzīvot drošībā. Uz to jātiecas.

Protams, ar laiku mainās arī kultūra. Īpaši to redzu savā dzimtajā pusē. Ir izmaiņas cilvēku uzvedībā. Izglītība, ekonomiskā attīstība un tehnoloģijas maina kultūru. Tomēr nevēlos redzēt, kā mainās Afganistānas kultūra, jo tā ir vērtība, kas mums ir un kas mūs padara atšķirīgus no citiem. Tieši viesmīlība ir viena no mūsu kultūras iezīmēm, un es noteikti negribētu, lai tā mainītos. Piemēram, ja jūs pusnakti piekļāvēsiet pie afgāņa durvīm, viņš jums neliegs pajumti un aicinās pie sevis. Diemžēl to izmanto arī pretinieki.

Arī attiecības ģimenē, attiecības ar apkārtējiem cilvēkiem un tradicionālā kazu kultūra ir būtiskas Afganistānas kultūras iezīmes, kas mūs veido atšķirīgus no citām valstīm. Vardarbība, necieņa pret sievieti, nelikumīga finanšu līdzekļu saņemšana — tas viss jāiznīdē jau pašā saknē. **LB**



«Baltijas gars» *SHAPE* sievietes sirdīs

Pirmo reizi Sabiedroto spēku augstākās virspavēlniecības Eiropā (*Supreme Headquarters Allied Powers Europe, SHAPE*) bāzē Beļģijā trīs Baltijas valstis prezentēja sevi unikālā pasākumā «*Baltic Spirit*» («Baltijas gars»). *SHAPE* Starptautiskā sieviešu kluba (*SHAPE International Women's Club, SIWC*) īpaši rīkotajās pusdienās 160 sievietes baudīja mūsu tradicionālos ēdienus, dzērienus, kā arī priekšnesumus.

Lai sagatavotos šim pasākumam, darbs sākas jau gadu iepriekš, parakstot līgumu ar klubu, kā arī kārtojot citus jautājumus un organizējot dāvanas. Tika nolemts, ka pasākums notiks maijā, laikā, kad norisinās *SIWC* prezidentūras maiņa, proti, šo amatu no Latvijas pārstāves Rūtas Grikmanes pārņems Igaunijas pārstāve Marita Lipura. Arī viņa, tāpat kā iepriekšējā kluba prezidente, ir valsts militārā pārstāvja vietnieka sieva.

«Šādi pasākumi ir ļoti būtiski, lai mūsu valsti respektētu un ievērotu *SHAPE*. Dažreiz ir grūti runāt ar cilvēkiem, kuri nezina tik mazas valstis kā Latvija, taču, vairāk stāstot par sevi, ir iespējams veidot gan atpazīstamību, gan arī labāku priekšstatu kopumā,» uzsver Latvijas militārais pārstāvis *SHAPE* pulkvedis Normunds Alekss, piebilstot, ka tieši kultūra un tradīcijas, kas Baltijas valstīs ir izkoptas un daudziem šķiet gana eksotiskas, ir veids, kā prezentēt Latviju, Lietuvu un Igauniju tādām lielvalstīm kā, piemēram, ASV, Lielbritānija un Kanāda.

Lai sagatavotos pasākumam, visu Baltijas valstu militāro pārstāvju sievas tikās neskaitāmas reizes. Igaņu pārstāves sarūpēja galvenās dāvanas, kuras tradicionāli izlozē desmit pie katra galda sēdošās dāmas. Latviešu galvenais uzdevums bija izrotāt lielo zāli — ozollapu vainagi tika piekārti pie griestiem virs galvenās skatuves,

ziedu un zaru kārtojumi izvietoti vāzēs pa visu telpu.

SIWC organizētajās pusdienās katra dalībniece saņem nelielu dāvaniņu. Igaunietes izvēlējās savām viesiņām pasniegt zāļu tēju un medu, Lietuvas pārstāves dāvināja māla svečturus, kam bija mājiņas forma, un šokolādi, bet latvietes bija sarūpējušas «Stendera ziepju fabrikas» ābolu vannas sāli, kā arī īpašas piespraudes mūsu valsts karoga krāsās un pavāgrāmatas ar tradicionālajiem ēdieniem.

Pirms pasākuma Baltijas valstu pārstāves foajē tirgoja tradicionālos suvenīrus un viesi varēja nobaudīt «Rīgas melno balzamu» ar upeņu garšu un liķieri. Tāpat bija iespējams nofotografēties uz igauņu sarūpētās pirtiņas lāvas un iepazīties ar ceļojumu iespējām, saņemot bukletus un interesējošo informāciju.

Atvadoties no *SIWC* prezidentes goda, Rūta Grikmane puda, ka ir lepna pārstāvēt Latviju šādā klubā, un aicināja klātesošās kundzes apmeklēt mūsu valsti. Savukārt jaunā prezidente Marita Lipura, pārņemot kluba vadību, atzina, ka liels darbs ir izdarīts un daudz sarežģītu lēmumu pieņemts, lai klubs turpinātu pastāvēt.

Uzrunājot pasākuma dalībnieces, Lietuvas militārā pārstāvja sieva pulkvežleitnante Vilma Vaičelūne sacīja, ka pirms 23 gadiem neviena no Baltijas valstīm necērēja, ka mums jebkad pavērsies iespēja būt NATO un rīkot šādu unikālu pasākumu *SHAPE*. Savukārt viņas tautiete Egle Bridikiene isumā iepazīstināja ar savu valsti un pastāstīja par ceļošanas iespējām. Lietuvieši bija sarūpējuši arī īpašu priekšnesumu — tautasdziesmas, ko izpildīja ansamblis no Briseles.

Latvijas vēstniecības Briselē pirmā sekretāre Vita Timermane-Moora savā uzrunā

puda lepnumu par dziesmu un deju svētkiem, kuri šogad notiks Latvijā, kā arī par to, ka tie ir iekļauti UNESCO Cilvēces mantojuma sarakstā. Latvijas pārstāve pastāstīja, ka Rīgai nākamais gads būs īpašs, jo tā kļūs par Eiropas kultūras galvaspilsētu, bet vēl pēc gada Latvija būs Eiropas prezidējošā valsts. Pasākumā uzstājās divi lieliski deju kolektīva «Vija» dejotāji — Andris Zemdega un Vita Poļakova. Daudzas dāmas atzina, ka tik aizraujošu priekšnesumu viņas sen nebija redzējušas, jo tas bija gan azartisks, gan arī teatrāls.

Priekšnesumu starplaikā tika izlozēta 31 dāvana, 15 bija sarūpētas no Latvijas, bet pa astoņām no Lietuvas un Igaunijas. Lielu atbalstu šī pasākuma organizēšanā sniedza Latvijas kosmētikas ražotājs «Stendera ziepju fabrika», kā arī Aizsardzības ministrijas Atašeju un militāro pārstāvju nodaļas darbinieces R. Ancāne, I. Puriņa un I. Baumanē.

Par īpaši sagatavotajiem sešiem galdiem, ņemot kopumā 60 sievietes, atbildīgas bija pulkvežleitnante Jura Rozes sieva Gaļina Roze, majora Edvīna Labunskas sieva Aija Labunskiene, instruktore Līga Čekaļina, štāba virsseržanta Aigara Kaša sieva Lāsma Kaša un virsseržanta Vaira Kurpniece. Latvijas pārstāves, pateicoties Dagnijai Mucenieci no Briseles, pasākumā varēja dižoties mūsu tautas tērpos.

Latvijas pārstāvji cenšas piedalīties visos *SHAPE* rīkotajos pasākumos, lai tādējādi reklamētu savu valsti, un šis bija jo īpašs pasākums, kurā citu valstu sievietes guva informāciju tieši par Baltijas valstīm.

Sagatavojis **Gunārs Grikmanis**,
Latvijas militārā pārstāvja
vietnieks *SHAPE*.





Laiva no krasta
var izkustēties
tikai tad, kad
airē vienā
ritmā.

JAUNI DRAUGI UN IESPAIDI BURTNIEKOS

Laura Dūša

Foto — Normunds Mežiņš.

No 11. līdz 14. jūnijam Rekrutēšanas un Jaunsardzes centra Jaunsardzes departamenta 3. novada nodaļas jaunsargu vasaras nometne šogad tika organizēta Valmieras apkaimē, Burtņiekos. Tajā piedalījās jaunsargi no visa plašā Vidzemes novada, kā arī no Zemgales. Tur bija gan jaunsargu vienību pārstāvji no Rīgas, Baldones un Bauskas, gan no Valmieras, Salacgrīvas, Rūjienas, Smiltenes un citām pilsētām.

Nometnē piedalījās vairāk nekā 200 jaunsargu. Šo mācību gada noslēguma nometni gan tās organizatori, gan paši dalībnieki uztvēra mazāk kā apgūto zināšanu pārbaudi, bet vairāk gan kā patīkamu piedzīvojumu vairāku dienu garumā, kad ir iespēja savstarpēji iepazīties un sadraudzēties. Rast jaunus iespaidus, gūt jaunas zināšanas un iemaņas, kā arī interesantā un atraktīvā veidā pārbaudīt savas spējas dažādos uzdevumos un pārbaudījumos. Dažiem jaunsargiem tā bija pirmā reize, kad viņi dzīvoja vairākas dienas ārpus savas ierastās vides, prom no mājām un ģimenes, turklāt nakšņoja teltīs.

Par nometnes organizāciju «Tēvijas Sargs» vaicāja nometnes vadītājam **Ojāram Ābolam**, 216. Valmieras jaunsargu vienības instruktoram.



«Nometnes dalībnieki ir sadalīti 20 nodaļās, t.i., 20 komandās pa 8—10 jaunsargiem katrā. Viņi visi piedalās nometnes organizētajos pārbaudījumos.

Bāzē esošās 10 nodarbību vietas radoši izveidoja un iekārtoja jaunsargu instruktori, kuri arī organizēja un vadīja jaunsargu darbu tajās. Piemēram, spēka vingrinājuma šķēršļu joslā jāpārvieto municiju kastes pa dubļainu zemi, tad jāmet pildbumbas mērķī, ja netrāpa — sods, proti, 5 reizes jāpumpejas, saliecot un iztaisnojot rokas. Tad jānes «sērkočiņš» — slidens un smags divus metrus garš balķis, turklāt distancē tiek uzņemts laiks.

Maksimāli daudz cenšamies izmantot to, ka atrodamies Burtņieku ezera krastā — bērni brīvā brīdī var peldēties. Turklāt viens no uzdevumiem ir braukšana ar laivām. Komandai jāvienojas, vai vienā laivā būs divi vai četri dalībnieki, taču laivās jākāpj



Municiju kastes bija jāpārvieto šādā — dubļu pilnā — šķēršļu joslā.

JAUNSARDZE

un jāairē ir visiem astoņiem nodaļas jaunsargiem, tad viņiem jāapbrauc ap salu un jāmanevrē ap četrām bojām. Visu distanci viņus pavada un uzrauga instruktors, kurš arī fiksē distancē pavadīto laiku.

Neatņemama nometnes sastāvdaļa ir orientēšanās ar uzdevumu, kuras laikā jaunsargi veic aptuveni 10 kilometrus. Distancē viņus gaida pieci pārbaudījumi. Šajā distancē nevērtē ātrumu, bet to, cik pareizi un precīzi tiek izpildīti visi uzdevumi.

Vēl viena disciplīna ir tā sauktais rogaining — jaunsargi dodas distancē ar karti, meklē noteiktus kontrolpunktus, kam ir dažāda grūtības pakāpe, sākot ar to, ka punkts ir jāatrod un jāspēj tam piekļūt, turklāt kontroles laiks ir divarpus stundas,» pastāstīja Ojārs Ābols.

«Tēvijas Sargs» klātesot novēroja, ka katru izveidoto komandu distancē pavadīja kurators, jo šajā nometnē bija pirmā un



Tikai ar komandas biedra atbalstu ir veicama «indiāņu taka».



Dāvis Kalve
(14 gadi), **103. Baldones**
jaunsargu vienība:

«Jaunsardzē neesmu ilgi, aptuveni gadu. Iestājos, jo savus nākotnes plānus vēlos saistīt ar militāro jomu, vēlētos dienēt bruņotajos spēkos. Man šeit ir interesanti, nometnē katru dienu ir kas jauns.»



Niks Petrovs
(15 gadi), **218. Smiltenes**
jaunsargu vienība:

«Jaunsardzē esmu kopš 11 gadu vecuma, jo patiesībā man ārpus skolas nebija īsti ar ko nodarboties. Izmēģināju Jaunsardzi, jo te ir interesanti, varu apgūt dažādas lietas. Vislabāk man patiek orientēšanās sacensības.»



Elīna Vaičule
(13 gadi), **106. Rīgas**
jaunsargu vienība:

«Nometnē man ļoti patiek, te ir interesanti. Man viss ir jauns un nepieredzēts, jo Jaunsardzē esmu tikai trīs nedēļas. Iestājos, jo draudzene jau bija jaunsargos, tagad varam darboties kopā.»



Diāna Maslobojeva
(13 gadi), **106. Rīgas**
jaunsargu vienība:

«Visinteresantākā bija deviņus kilometrus garā orientēšanās distancē. Man nebija grūti, varēju izturēt un aiziet līdz galam. Man patik šādi pārgājieni, un te nemaz nav garlaicīgi.»



Kaspars Kalējs
(13 gadi), **508. Bauskas**
jaunsargu vienība:

«Es jau trīs gadus darbojos Jaunsardzē. Vislabāk man patiek, kad mums stāsta un māca kaut ko par medicīnu, jo es gribētu nākotnē būt ārsts. Nometnē vislabāk man patiek paintbola sacensības, taču grūti ir izturēt nakts pārgājienu.»

otrā līmeņa, tātad jaunāko grupu jaunieši, no kuriem dažiem pat vēl nebija 12 gadi. Tāpēc par jaunsargu drošību gādāja komandas vadītājs — padomnieks no vecākiem Jaunsardzes līmeņiem. Viņš pats nepiedalījās uzdevumu izpildē, taču varēja sniegt padomus un ieteikumus.

Katrā komandā startēja jaunsargi, kas pārstāvēja dažādas Jaunsardzes vienības. **12**

«Sērkočiņa» pārvietošana.





Pēc orientēšanās meža jaunsargu instruktors pārbauda maršruta kartiņu piezīmes.

ir Jaunsardzes instruktori. Daudziem no viņiem darbs ar jaunsargiem ir kā dzīvesveids, kam pašai izlēdzīgi tiek ziedots laiks un spēki. Taču instruktoru ieguldījumu dažkārt nav iespējams pienācīgi novērtēt, jo naudas līdzekļi ir stipri ierobežoti. Kā RJC galvenā problēma tika minēts finansējums, kas 2009. gadā tika būtiski samazināts un joprojām nav pietiekams. Tas dramatiski ietekmējis kustības spēju pilnvērtīgi funkcionēt un attīstīties.

Neskatoties uz nepietiekamajiem naudas līdzekļiem, Jaunsardzes visu trīs novadu nodaļās šogad tiek rīkotas vasaras nometnes. Tajās instruktori radoši un ar izdomu veido jaunsargu nodarbības, lai tur pavadītais laiks būtu piepildīts un paliktu jaukā atmiņā.

Saeimas deputāti viesos pie Jaunsardzes

Laura Dūša

Foto — Gatis Dieziņš.

Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas deputāti apmeklēja Rekrutēšanas un Jaunsardzes centra (RJC) Jaunsardzes departamenta 2. novada nodaļas jaunsargu nometni «Augsim Latvijai», kas no 17. līdz 20. jūnijam norisinājās Jaungulbenē.

220 kilometru garo ceļu no Rīgas Saeimas deputāti mēroja, lai klātienē redzētu Jaunsardzes organizēto nometni, kas vienoja 110 jaunsargus.

Vizītes sākumā RJC direktors **Druvis Kleins** prezentācijā iepazīstināja ar RJC struktūru, uzdevumiem un mērķiem.



Saeimas deputāti vēroja, kā jaunsargi veica tūrisma šķēršļu joslu.

«Šobrīd Jaunsardzē darbojas 6178 jaunsargi, kuri apgūst Jaunsardzes mācību programmu. Tā ietver pilsonisko audzināšanu, dzīves mācību (topogrāfiju, tūrisma, pirmo palīdzību) un militāro mācību (darbības ar ieročiem, lauka kaujas iemaņas).

Jaunsardze sniedz nepārprotamu ieguldījumu arī sabiedrības integrācijā, jo visas nodarbības notiek latviešu valodā, kas ļauj cittautiešiem uzlabot savu latviešu valodas prasmi. Turklāt Jaunsardze popularizē brīvā laika pavadīšanas iespējas, vēstures izziņāšanu, organizējot patriotiskās un pilsoniskās audzināšanas pasākumus, veicinot pilsoniskās apziņas, patriotisma, biedriskuma, drošsirdības un fizisko spēju attīstību,» skaidroja D. Kleins.

Viņš arī uzsvēra, ka Jaunsardzes pamats, kurš nodrošina kustības spēju funkcionēt,

Piemēram, Jaungulbenes nometne ilga četras dienas, un katrai dienai bija izvēlēta savā tematika. Pirmā bija sporta diena — notika «tautas bumbas» un minifutbola sacensības. Praktisko iemaņu dienā bija jāiztur



www.sargs.lv

JAUNSARDZE

vairāki pārbaudījumi — orientēšanās sacensības, tūrisma šķēršļu josla, vasaras biatlons un airēšanas sacensības. Trešajā dienā tika pārbaudīta izturība — bija jāveic pārgājiens ar uzdevumu uz «Dzirnavsila» karjeru, orientēšanās mežā, tūrisma elementi, peldēšanas stafete un virves vilkšana. Noslēdzošā bija militarizētā diena, kurā notika paintbola kaujas. **13**



Una Ellere
(18 gadi), 201. Alūksnes jaunsargu vienība:

«Jaunsardzē esmu trīs gadus, un man tas ir tikai pašsaprotami, jo abi mani vecāki ir zemesargi. Gribēju uzlabot savas fiziskās spējas, tāpēc arī iestājos, turklāt te es varu satikt un iepazīt jaunus draugus. Man patīk nodarbibas, kas saistītas ar izdzīvošanas prasmēm, vēl mani interesē vēstures stundas.»



Sandro Lauzis
(18 gadi), 202. Apes jaunsargu vienība:

«Man patīk militārās lietas, tāpēc jau septiņus gadus darbojos Jaunsardzē, un šogad noteikti iešu uz Kājnieku skolu Alūksnē. Te ir ļoti interesanti, varu apgūt daudzas jaunas iemaņas. Man visinteresantākā un visgrūtākā šķiet orientēšanās mežā.»



Ainars Latkovskis, Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšsēdētājs:

«Lai par kaut ko gudri spriestu no Saeimas tribīnes, nepietiek tikai izlasīt avīzē vai konsultēties ar kolēģiem, tas ir jāredz pašu acīm un jāiepazīstas klātienē, tāpēc arī organizējam šādas komisijas izbraukuma sēdes.

Ar nometnē redzēto esmu ļoti apmierināts, jo visas nodarbibas ir ļoti saplānotas, nav nekādas bezdarbības, viss, kas tiek darīts, jaunsargos izraisa patiesu interesi. Protams, ir ļoti, ja viņi nākotnē iestājas Zemessardzes vai profesionālās armijas rindās, taču būtiskākais ir iesēt viņos patriotisma dīgli. Turklāt viņi būs fiziski attīstīti, veseli un droši.»



Starts vasaras biatlona.



Nometnes vadītājs **Arnis Cāns** sarunā ar «Tēvijas Sargu» atzina, ka šādas vasaras nometnes noteikti ir vajadzīgas, jo jaunsargi izrādīja lielu interesi un atsaucību.

«Varu teikt, ka Jaunsardzē ir lielisks kolektīvs, man tuvākie jaunsargu instruktori ir ļoti darbinieki, uz kuriem varu paļauties. Piemēram, iekārtojot nometni Jaungulbenes profesionālās vidusskolas teritorijā, centāmies maksimāli pielāgoties šai videi un infrastruktūrai,» uzsvēra A. Cāns, kas ir gan 207. Jaungulbenes jaunsargu vienības instruktors, gan sporta skolotājs Jaungulbenes profesionālajā vidusskolā.



Vasaras biatlona šaušanas disciplīna.

Spēkavīru čempionāts

15. jūnijā Smiltenes estrādē norisinājās 2013. gada Latvijas spēkavīru čempionāta «Siltums jums» trešais posms. Sacensības, kā ierasts, pulcēja daudz skatītāju.

Pavisam spēkavīru čempionātam sezonā ir pieci posmi, un pēc trešā posma kopvērtējumā pirmajā vietā atrodas Nacionālo bruņoto spēku profesionālā dienesta karavīrs dkar. Didzis Zariņš no Militārās policijas. Viņš uzvarēja arī pirmajā posmā, kas norisinājās Rīgā, bet otrajā posmā piekāpās vienīgi Artim Plivdam.

Lai noskaidrotu Smiltenes posma uzvarētāju, spēkavīriem bija jāsadzīvo sešos dažādos spēka vingrinājumos.

Pirmajā vingrinājumā — «Stihl» automašīnas vilkšanā no zemes — dkar. D. Zariņš automašīnu pacēla 11 reizes, nodrošinot sev otru labāko rezultātu.

«Latvijas dzelzceļa» spēka kombinācijā, kurā divas reizes spēkavīriem bija jāpacel 125 kg smags balķis, pa vienai reizei 145 kg smags metāla stienis un ar vienu roku jāpacel 85 kg smaga hantele, dkar. D. Zariņš atkal sasniedza labu rezultātu (50.04 s) un ierindojās 3. vietā.

«Meldonium/Olainfarm» nēšu vingrinājumā pārvietojamais svars bija 410 kg un distances garums 20 metri. D. Zariņš ar lielisku rezultātu (10.78 s) bija visātrākais.

Ceturtais — «Smiltenes piena» vingrinājums. Katrā rokā bija jātur 12,5 kg smagas piena kannas. Savukārt nākamajā, «Lode/Fiskars» kombinācijā sportistiem bija jāstumj 900 kg smaga ķerra un katrā rokā jānes 125 kg smagi koferi. Didzim diemžēl abos šajos vingrinājumos neizdevās iekļūt labāko trijniekā.

Smiltenes sacensības noslēdza «Siltums jums» akmeņu celšanas vingrinājums. Dkar. D. Zariņš tajā atkal bija labākais, jo spēja pacelt visus sešus akmeņus, tādējādi kļūstot par šī posma uzvarētāju un pēc trim no pieciem aizvadītajiem regulārās sezonas spēkavīru čempionāta posmiem arī kopvērtējumā ar 29 punktiem ierindojoties 1. vietā.

Nākamais Latvijas spēkavīru čempionāta posms notiks 13. jūlijā Mērsragā.

Pludmales volejbols

Noslēdzies Latvijas pludmales volejbola čempionāta otrais posms «Jūrmala Open», kas no 14. līdz 16. jūnijam norisinājās Majoru pludmalē. Sacensībās nepiedalījās vienīgi trīs paši spēcīgākie Latvijas pludmales

volejbola pāri, kuri startēja Nīderlandes «Grand Slam» posmā Hāgā. Otrajā posmā piedalījās arī trīs Nacionālo bruņoto spēku pludmales volejbola pāri — kpt. Klāvs Zaļkalns (Štāba bataljons) un dkar. Jānis Graudiņš (Militārā policija), kpt. Sandris Andrejevs (Nodrošinājuma pavēlniecība) un kpt. Vents Graudiņš (NBS Sporta klubs), kā arī kar. Mārtiņš Eglītis (SK) un kad. Gatis Slavēns (Nacionālā aizsardzības akadēmija).

K. Zaļkalns / J. Graudiņš, pusfinālā spēlējot pieveicot liepājniekus Mārtiņu Grundmani un Gintu Sedolu ar 2:0 (23:21; 22:20), iekļuva finālā. Spēlē par 1. vietu viņi piekāpās Rihardam Finsteram un Aleksandram Solovjevam ar 0:2 (16:21; 18:21). Kā atzina kpr. Klāvs Zaļkalns, finālā spēlēt bijis grūti, jo traucējis stiprais vējš. Šī posma uzvarētāji nesen pasaules pludmales volejbola čempionātā U-23 ieguva 4. vietu. «Domāju, ka 2. vieta mums ir liels sasniegums, jo mēs esam profesionālā dienesta karavīri un trenējamies trīs reizes nedēļā vakaros pēc darba. Viņi bija labāki un pelnīti uzvarēja,» secināja Klāvs Zaļkalns.

NBS pārstāvji S. Andrejevs / V. Graudiņš ierindojās 13.—16. vietā, bet M. Eglītis / G. Slavēns — 24.—33. vietā.

NBS čempionāts pludmales volejbolā

20. jūnijā Rīgā, «Ķeizarmeža» sporta kompleksā norisinājās ikgadējais Nacionālo bruņoto spēku pludmales volejbola čempionāts, kas pulcēja 24 komandas no dažādu regulāro spēku un Zemessardzes vienībām.

Čempionātā dalību bija pieteikušas 8 sieviešu un 16 vīriešu komandas, kuras dalījās apakšgrupās pa četrām komandām katrā, sievietēm attiecīgi — divās apakšgrupās, bet vīriešiem — četrās.

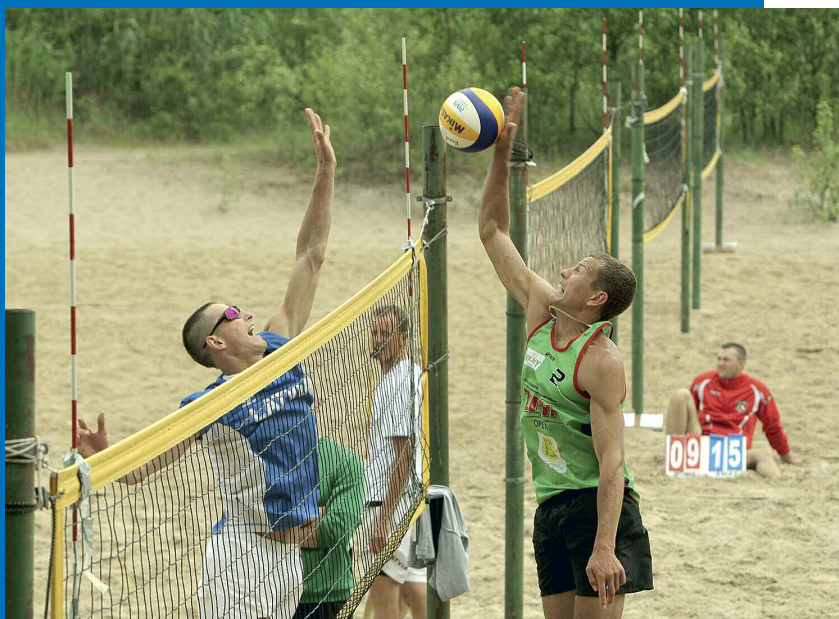
Vīriešiem pirmajā pusfinālā spēlēja kpt. E. Tišanovs / dkar. J. Graudiņš no MP tikās ar kpt. E. Līcīti / zs. V. Trusovu no Zemessardzes 25. KB. Ar rezultātu 21:10 MP sportisti nodrošināja sev vietu finālā.

Otrajā pusfinālā spēlēja kpt. V. Graudiņš / dka. M. Eglītis no MVP pieveica SZS KBde volejbolistus kpt. A. Mirbahu / kar. D. Pokuli ar rezultātu 21:13.

Spēlē par 1. vietu rezultāts visas spēles garumā mainījās te par labu vienai, te otrai komandai. Vienu brīdi rezultāts seta galotnē bija pat 17:17, tomēr šoreiz pārāki izrādījās MVP karavīri (21:19). Dkar. M. Eglītis atzina, ka abas komandas gan tehniski, gan fiziski esot spēlējušas vienlīdz labi. Panākuma atslēga slēpjosies pretinieku pieļautajās kļūdās servē.

Bronzas medaļas ar rezultātu 21:15 izcīnīja kpt. E. Līcītis / zs. V. Trusovs.

Sievietēm finālā iekļuva NAA sportistes maj. A. Pizele / kad. A. Paulauska (21:9), bet no otras apakšgrupas — zs. A. Nasaļska / zs. I. Niparte (ZS St. B) — 21:10.



Finālā uzvaru svinēja sportistes maj. A. Pizele / kad. A. Paulauska — 21:17. Cīņā par 3. vietu pārākas bija SZS KBde sportistes kpr. E. Poļakova / vsrž. O. Šekstello — 21:14.

Sagatavojusi NBS SK sporta nodaļas vecākā strēlniece dkar. Gerda Krūmiņa.
Foto — Gatis Dieziņš.

Vēsture līdzās ikdienā

Laura Dūša

Foto — Gatis Dieziņš.

Šā gada 20. jūnijā Nacionālo bruņoto spēku (NBS) Nodrošinājuma pavēlniecības (NP) štābā Rīgā svinīgi tika atklāta sanāksmju zāle, kas nosaukta ģenerāļa Jāņa Apinā vārdā.

Zāles atklāšanas nelielajā ceremonijā piedalījās arī NBS komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube. Savā uzrunā viņš uzsvēra, ka šis ir veids, kā pagātni tuvināt



tagadnei, jo Latvijas šodienas brīvība ir izcīnīta vairākās kaujās, neatkarība nav nākusi viegli, un tāpēc vēsturiskā piemiņa ir būtiska.

Šajā zālē notiek ikrīta sanāksmes, tādējādi vēsture arī ikdienā būs līdzās.

Svinīgajā pasākumā piedalījās arī Mirdza Sproģe, kapteiņleitnanta Oskara Pērkonas meita. Viņas tēvs četrus no 21 dienestā

aizvadītā gada dienēja 6. Rīgas kājnieku pulkā, kam štābs atradās tagadējā Nodrošinājuma pavēlniecības namā. Tieši no šīs ēkas tajā laikā pulkvedis Jānis Apinis kā pulka komandieris vadīja bermontiešu izdzīšanu no Rīgas. Gar ēku gāja ceļš uz Jelvāciņu, kur bija galvenā bermontiešu atbalsta bāze, tātad šai vietai bija nozīmīga taktiskā loma šajās cīņās. **LB**



Jānis Apinis

(1867. gada 12. janvāris — 1925. gada 25. jūlijs)

Jānis Apinis brīvprātīgi iestājās Krievijas impērijas armijā un dienēja 97. Vidzemes kājnieku pulkā, kurš bija dislocēts Daugavpilī. Pēc tam dienestu turpināja 116. Malojarslavas kājnieku pulkā Rīgā. No 1897. gada — 178. Cēsu kājnieku pulkā Liepājā, kur sešus gadus komandēja pulka mācību komandu.

1914. gadā iecelts par bataljona komandieri. Kopā ar Staraja Rusas pulku piedalījies pirmajās Pirmā pasaules kara cīņās 1914. gadā Augustovā. 1916. gada maijā paaugstināts par pulkvedi. No 1917. gada sākuma bija pulka komandiera palīgs (vietnieks). 1917. gada jūnijā kļuva par 217. Kovorovas kājnieku pulka komandieri. Augustā tika kontuzēts. Par kara laikā izrādīto drosmi apbalvots ar Vladimira ordeni (ar šķēpiem; IV šķira), Staņislava ordeniem (II un III šķira; abi ar šķēpiem) un Annas ordeniem (II un III šķira; abi ar šķēpiem).

1918. gada janvārī atvaļinājies no dienesta, apmetās Kazanā, kur darbojās latviešu bēgļu komitejā. Oktobrī atgriezies dzimtenē un apmeties pie vecākiem Bļodniekos.

Uzziņai

1918. gada decembrī iestājās Latvijas Pagaidu valdības bruņotajos spēkos. Dienestā ieskaitīts pulkveža dienesta pakāpē. No 1918. gada 19. novembra līdz nākamā gada 2. janvārim bija Vidzemes kara apgabala apsardzības priekšnieks. 10. decembrī kopā ar vairākiem virsniekiem un studentiem izbrauca uz Cēsim, lai organizētu brīvprātīgos cīņai pret lieliniekiem. Lieliniekiem ielencot Cēsis, kopā ar brīvprātīgo rotu atkāpās uz Rīgu. Vācu vadība uzdeva viņam organizēt Rīgas aizstāvību.

1919. gada 28. martā iecelts par 4. atsevišķā bataljona komandieri. Jūnijā viņam tika uzdots Instruktoru bataljona formēšana. 1919. gada septembrī viņu iecēl par Instruktoru bataljona komandieri, bet 12. oktobrī — par 6. Rīgas kājnieku pulka komandieri. Šo pulku viņš vadīja visās cīņās pret bermontiešiem — no Rīgas līdz Lietuvas robežām, pēc tam — Latgales frontē pret lieliniekiem.

No 1920. gada 1. augusta Jānis Apinis bija 2. Vidzemes kājnieku divīzijas komandieris. 1920. gada 13. augustā viņš bija to vidū, kuri pirmie tika apbalvoti ar Lāčplēša Kara ordeni. Viņa III šķiras ordeņa kārtas numurs bija septiņi. J. Apinis vienlaikus tika iecelts par Lāčplēša Kara ordeņa domes biedru. 1922. gadā paaugstināts ģenerāļa dienesta pakāpē. 1924. gada februārī viņu pārcēl dienestā uz Kara padomi. Mūža pēdējos divos gados J. Apinis vairākkārt slimo. Miris 1925. gada 25. jūlijā 58 gadu vecumā.

JŪLIJS — militārās vēstures spoguļi

3. jūlijā 1919. gadā parakstīts Strazdu muižas pamiers.

3. jūlijā 1877. gadā dzimis ģenerālis Jānis Francis, 2. Rīgas latviešu strēlnieku bataljona komandieris, Galvenā štāba priekšnieka palīgs, Rīgas garnizona priekšnieks. Apbalvots ar Lāčplēša Kara ordeņa III šķiru par cīņām Slokas un Ķemeru rajonā 1915. gadā.

5. jūlijā 1919. gadā dibināts 1. jātnieku pulks.

6. jūlijā 1919. gadā Rīgā ienāk Ziemeļlatvijas brigāde pulkveža Jorģa Zemītāna vadībā.

11. jūlijā 1892. gadā dzimis ģenerālis Hugo Rozenšteins, pēdējais Latvijas armijas štāba priekšnieks. Viens no militāri vīrusīgi izglītojamiem Latvijas armijas virsniekiem. Dzimis Salacas pagastā, beidzis Rīgas pilsētas reālskolu, Maskavas kara skolu un Čehoslovākijas kara akadēmiju. Piedalījies Pirmajā pasaules karā, Latvijas atbrīvošanās cīņās no 1918. gada 27. decembra Neatkarīgās rotas sastāvā. Dienējis 1. Liepājas kājnieku pulkā un Armijas virspavēlniecības štāba operatīvajā daļā. Par kaujām pie Lielauces 1919. gada 16. janvārī apbalvota ar Lāčplēša Kara ordeņa III šķiru. Aktīvs 1934. gada 15. maija apvērsuma atbalstītājs un sagatavotājs. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa II šķiru, Viestura ordeņa I šķiru un vairākiem ārvalstu ordeniem. Sarakstījis daudzus darbus, kas veltīti tā laika modernajai militārajai

zinātnei: «Latvijas kara ģeogrāfija», «Kājnieku pulka aizmugures noorganizēšana», «Cīņa pret flanga manevru», «Izlūkošanas darba organizācija un darbība kara laikā» un citus. Štāba priekšnieka amatā iespēju robežās daudz darījis armijas pārkārtošanā pēc jaunlaiku principiem, taču laika posms no 1939. gada 7. oktobra līdz 1940. gada jūnijam bija pārāk īss. Bijis arī Augstākās kara skolas priekšnieks, viens no pirmajiem Latvijas armijas augstākajiem virsniekiem, kurš jau 1940. gadā atbrīvots no ieņemamā amata un arestēts. Tiesāts, piespriests augstākais soda mērs, kurš izpildīts 1941. gada 30. jūlijā.

14. jūlijā 1919. gadā dibināts Auto-tanku divīzions (vēlāk pulks, pēc tam brigāde).

15. jūlijā 1919. gadā dibinātas Vidzemes, Latgales un Kurzemes divīzija.

19. jūlijā 1919. gadā dibināts Vidzemes artilērijas pulks.

19. jūlijā 1919. gadā pie Limbažiem kritis leģendārais virsleitnants Vilis Gelbe, Lāčplēša Kara ordeņa III šķiras kavalieris.

31. jūlijā 1919. gadā dibināts 11. Dobeles kājnieku pulks.

Sagatavojis **Gunārs Kušķis**.

Septiņās dienās 1500 kilometri — un ikviens no tiem veltīts mūsu Latvijai

Sandra Brāle,

kapteine, AM Preses nodaļa.

Foto — no Sporta kluba arhīva.

Sēlijas vilinājums, gleznainā Leišmale, Zilo ezeru zeme austrumu pierobežā, Vidzemes āres un vējinā Kurzemes piekraste — tas viss sagaidīs ikvienu, kurš uzdrīkstēsies kādu no Latvijai nozīmīgajām dienām augustā pavadīt kopā ar saviem domubiedriem lāpu skrējienā «Apkārt Latvijai». Šoreiz tā galvenais mērķis ir apliecināt mūsu tautas vienotību un valstiskuma izjūtu. Citiem vārdiem — iedegt sevi patriotisma dzirkstelīti!

No 15. līdz 21. augustam, godinot Nacionālo bruņoto spēku (NBS) 1992. gadā organizētās lāpu stafetes 21. gadadienu, gar Latvijas robežu norisināsies biedrības «Latvijas ģenerāļu klubs» iniciētais skrējienā «Apkārt Latvijai». 15. augustā Brāļu kapos pēc lāpu svinīgās iedegšanas dalībnieki divās grupās sāks skrējienu no Rīgas uz Salacgrīvu un uz Mērsragu.

«Skrējienā būs veltīts Latvijas valsts proklamēšanas 95. gadadienu un valstiskās neatkarības atjaunošanas 22. gadadienu. Pirms 21. gada skrējiena mērķis bija apliecināt Latvijas neatkarības atgūšanu un mūsu valsts robežu nostiprināšanu. Šobrīd svarīgi ir stiprināt mūsu valsts iedzīvotāju kopību un drošības sajūtu. Tāpēc skrējienā aicinām piedalīties ikvienu, kurš vēlas skriet par Latviju,» stāsta **biedrības valdes priekšsēdētājs, atvaļināts viceadmirālis Gaidis Andrejs Zeibots**. Viņš bija viens no pirmā skrējiena organizatoriem arī tālajā 1992. gadā.

— **Pastāstiet, lūdzu, kā radās iecere organizēt šo skrējienu?**

— Biedrības «Latvijas ģenerāļu klubs» gada pārskata sanāksmē, apspriežot paveikto un plānojot darāmo nākamajā gadā, saruna ievirzījās par Latvijas 95. gadadienu. Sākās diskusijas par kopējo situāciju mūsu valstī, par mūsu saliedētību, kopīguma izjūtu un patriotismu. Atmiņā atsauc 1992. gada lāpu skrējienā apkārt Latvijai — gar Latvijas robežu. Tolaik skrējiena mērķis bija apliecināt Latvijas neatkarības atgūšanu, parādīt kaimiņvalstīm un visai pasaulei, ka

Latvija sāk veidoties, ka tiek atjaunotas valstiskās institūcijas. Lāpu skrējienā bija pacīlāošs notikums visai mūsu tautai. Pasākums bija notikumiem bagāts — tajā skrēja, atsevišķos posmos (pārsvārā lāpnēs) brauca ar automašīnu, savukārt no Pāvilostas līdz Ventspilij kuģoja ar jahtu.

Sanāksmē, runājot par patriotiskumu un valstiskumu, secinājām, ka Latvija visos reģionos svētku laikā pārmainās. Mūsu galvaspilsēta arī ikdienā ir piesātināta dažādiem notikumiem un pasākumiem, tāpēc pieņemām lēmumu iniciēt skrējienu gar valsts robežu, kas būtu veltīts Latvijas neatkarībai un valstiskuma atjaunošanai un noslēgtos 21. augustā, Latvijas faktiskās neatkarības atjaunošanas dienā.

Biedrībā «Latvijas ģenerāļu klubs» darbojas arī NBS komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube. Viņš pieņēma lēmumu, ka bruņotie spēki skrējienā atbalstīs, iesaistoties arī organizatoriskajos jautājumos. Esam saņēmuši arī aizsardzības ministra atbalstu šim pasākumam. Jau notikušas sarunas ar Iekšlietu ministriju un tās struktūrvienībām, ar Latvijas Pašvaldību savienību. Esam aicinājuši iesaistīties arī citas valsts un pašvaldību institūcijas. Pārsvārā tās būs institūcijas, kuras diendienā atbild par valsts aizsardzības un drošības jautājumiem.

Esam uzrunājuši un guvuši atbalstu no Latvijas Olimpiskās komitejas prezidenta Al-dona Vrubļevska.

— **Jums ir bijusi iespēja organizēt lāpu skrējienus arī tālajā 1992. gadā. Kā, jūsuprāt, ir mainījusies šī skrējiena ideja?**

— Tolaik mērķis bija viens — parādīt starptautiskajai sabiedrībai Latvijas valsts robežas. Ļoti jūtīgs jautājums bija Abrene un robeža ar mūsu austrumu kaimiņu. Starp citu, Abrenes pusē pārvietošanās notika kļūsmā ar nodzēstu lāpu. Bija ārkārtīgi svarīgi apliecināt un nostiprināt mūsu valsts faktisko teritoriju, atjaunojot valsts robežas.

Šodien, pēc 21. gada, situācija ir citāda. Esam iestājušies NATO, esam Eiropas Savienības dalībvalsts. Tomēr arī tagad mūsu ikdienā trūkst vienotības, kad spriežam par patriotiskiem jautājumiem, par valstiskumu. Uzskatu, ka tieši šāds skrējienā varētu palīdzēt šo jautājumu risināšanā. Būtiski ir tas, ka interesi par skrējienā izrādījuši arī Saeima, kā arī deputāti no novadiem.

Lai gan ir vasaras brīvlaiks, esam iecerējuši pēc iespējas vairāk iesaistīt skrējienā jaunatnes organizācijas, skolēnus, tai skaitā — jaunsargus, skautus, gaidas un mazpulcēnus. Svarīgi, lai viņi ir klāt un izjūt



piederību šai valstij. Skautiem un gaidām ir izveidojusies ļoti laba tradīcija nomētnēs — viņiem pie ugunsкура stāv goda sardze. Arī mēs katru skrējiena posmu noslēgsim ar lāpas nodošanu goda sardzei, kurā atradīsies jaunsargi, skauti, gaidas un mazpulkcēni. Viņi visu nakti rūpēsies par to, lai uguns nenodzieist. No rīta lāpa tiks nodota nākamā posma skrējējiem.

Šādu skrējienu plānojam organizēt arī turpmāk — par godu Latvijas neatkarības 100. gadadienai, bet pēc tam jau reizi desmit gados.

— Ko jūs kā šī pasākuma iniciators vēlētos pateikt tiem, kuri vēl nav izšķīrušies par dalību skrējienā?

— Ikviens Latvijas iedzīvotājs ir laipni aicināts piedalīties skrējienā, tādējādi apliecinot mūsu tautas vienotību. Līdzdalība un vēlēšanās būt piederīgiem šai valstij ir ļoti svarīga. Viss skrējiena maršruts, aptuveni 1500 kilometru, sadalīts 14 posmos. Katrā no posmiem ir atbildīgais bruņoto spēku pārstāvis, kurš sadarbojas ar vietējo pašvaldību. Pasākumā ir iesaistīta arī Valsts policija, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests un Valsts robežsardze. Katrā no posmiem atbilstoši pašvaldības iespējām un vēlmēm plānoti arī saviesīgi pasākumi. Mēs esam lūguši bruņotos spēkus atbalstīt pasākumu ar Nacionālo bruņoto spēku orķestri, bet Valsts robežsardzes koledžai — kinologu iesaisti ar suņu paraugdemonstrējumiem.

Lāpu skrējiens «Apkārt Latvijai» tiek organizēts ar Latvijas Pašvaldību savienības atbalstu, sadarbojoties ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, Aizsardzības un Iekšlietu ministrijas pakļautības iestādēm — Valsts policiju, Valsts robežsardzi un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu. Pasākumā piedalīsies arī pašvaldību policijas pārstāvji. 

Ikviens, kurš vēlas piedalīties, ir laipni aicināts pieteikties pie interesējošā posma atbildīgā NBS pārstāvja, elektroniski nosūtot savu vārdu, uzvārdu, vecumu, tālruņa numuru un e-pasta adresi, kā arī informāciju par starta vietu. Uz drīzu tikšanos!

Iesaisties lāpu skrējienā «Apkārt Latvijai»!

1. diena

Rīga—Salacgrīva

Sauszemes spēku kājnieku brigāde: galvenais virsreržants Edgars Joksts Bogdanovs (29189631; edgars.joksts@mil.lv);
Zemessardzes (ZS) 27. kājnieku bataljons: pulkvežleitnants Rolands Molņiks (29465740, rolands.molniks@mil.lv);
ZS 27. kājnieku bataljons: kapteinis Gints Ķepiņš (29245177, gints.kepins@mil.lv);
Instruktoru skola: kapteinis Uldis Gūtmanis (26568329, uldis.gutmanis@mil.lv);
ZS 19. kājnieku bataljons: majors Armands Vēters (28399677, armands.veters@mil.lv).

Rīga—Mērsrags

ZS Studentu bataljons: pulkvežleitnants Ainārs Ķienis (29460223, ainars.kienis@mil.lv);
ZS 51. kājnieku bataljons: kapteinis Aivis Vācers (26517442, aivis.vacers@mil.lv).

2. diena

Salacgrīva—Valka

ZS 22. kājnieku bataljons: kapteinis Agris Kamzols (29238088, agris.kamzols@mil.lv);
ZS 27. kājnieku bataljons: pulkvežleitnants Rolands Molņiks (29465740, rolands.molniks@mil.lv);
ZS 27. kājnieku bataljons: kapteinis Gints Ķepiņš (29245177, gints.kepins@mil.lv).

Mērsrags—Ventpils

ZS 46. kājnieku bataljons: pulkvežleitnants Edgars Einiks (26401577, edgars.einiks@mil.lv);
ZS 51. kājnieku bataljons: kapteinis Aivis Vācers (26517442, aivis.vacers@mil.lv).

3. diena

Valka—Alūksne

Kājnieku skola: pulkvežleitnants Agris Jermacāns (29174913, agris.jermacans@mil.lv);
ZS 22. kājnieku bataljons: kapteinis Agris Kamzols (29238088, agris.kamzols@mil.lv).

Ventpils—Liepāja:

Jūras spēku flotile: kapteinleitnante Vineta Slīde (29170479, vineta.sliede@mil.lv);
ZS 44. kājnieku bataljons: majors Vilmārs Vecvagaris (22022893, vilmars.vecvagaris@mil.lv).

4. diena

Alūksne—Viļaka—Kārsava

ZS 31. aizsardzības pret masveida iznīcināšanas ieročiem bataljons: pulkvežleitnants Tomass Dēlvers (20262570, tomass.delvers@mil.lv);
ZS 32. kājnieku bataljons: majors Voldemārs Čigāns (26665657, voldemars.cigans@mil.lv).

Liepāja—Jaunauce

Zemessardzes 45. nodrošinājuma bataljons: pulkvežleitnants Andris Rieksts (26657785, andris.rieksts@mil.lv);
ZS 44. kājnieku bataljons: majors Vilmārs Vecvagaris (22022893, vilmars.vecvagaris@mil.lv).

5. diena

Kārsava—Lūdza—Dagda

ZS 32. kājnieku bataljons: majors Voldemārs Čigāns (26665657, voldemars.cigans@mil.lv);
ZS 35. nodrošinājuma bataljons: majors Ilmārs Sparāns (29466786, ilmars.sparans@mil.lv).

Jaunauce—Bauska

ZS 52. kājnieku bataljons: pulkvežleitnants Ilmārs Dženevs (25442174, ilmars.dzenevs@mil.lv);
ZS 54. inženiertehniskais bataljons: majors Arvīds Sarkans (27853400, arvids.sarkans@mil.lv);
ZS 51. kājnieku bataljons: kapteinis Aivis Vācers (26517442, aivis.vacers@mil.lv).

6. diena

Dagda—Krāslava—Daugavpils

ZS 35. nodrošinājuma bataljons: majors Ilmārs Sparāns (29466786, ilmars.sparans@mil.lv);
ZS 34. artilērijas bataljons: pulkvežleitnants Gunārs Vizulis (29496554, gunars.vizulis@mil.lv).

Bauska—Nereta

ZS 54. inženiertehniskais bataljons: majors Arvīds Sarkans (27853400, arvids.sarkans@mil.lv);
ZS 55. kājnieku bataljons: kapteinis Andris Purvinskis (26494580, andris.purvinskis@mil.lv).

7. diena

Daugavpils—Subate

ZS 34. artilērijas bataljons: pulkvežleitnants Gunārs Vizulis (29496554, gunars.vizulis@mil.lv).

Nereta—Subate

ZS 56. kājnieku bataljons: pulkvežleitnants Vents Kodors (26400260, vents.kodors@mil.lv).

Torņkalna stacija—Brīvības piemineklis

Štāba bataljons: kaprālis Klāvs Zalkalns (26862200, klavs.zalkalns@mil.lv).

Zēni un jaunieši armijā Latvijas Neatkarības kara laikā

Sākums žurnāla jūnija numurā.

Ēriks Jēkabsons,

asoc. profesors.

Drīz pēc tam puisis pārcēla uz 2. Cēsu kājnieku pulku, kur viņš arī dienēja kancelejā.

Kauju priekšvakarā ar vācu spēkiem 1919. gada jūnija sākumā pēc igauņu karaspēka parauga no apmēram 130 brīvprātīgajiem, Cēsu un Valmieras skolu vecāko klašu skolniekiem 14—19 gadu vecumā, tika saformēta 2. (5.) Cēsu kājnieku pulka 8., t.s. Skolnieku rota, kas aktīvi piedalījās arī kaujās, kurās krita deviņi (jaunākajam no viņiem bija 14 gadi) un tika ievainoti pāri par 20 rotas karavīri. Rotu komandēja virsleitnants rakstnieks Jēkabs (Aleksandrs) Grīns.

Ievērojams brīvprātīgo pieplūdums Padomju valdības bruņotajos spēkos sākās galvaspilsētā pēc Padomju Latvijas armijas padzišanas, būtībā vēl vācu okupācijas apstākļos. Starp brīvprātīgajiem Rīgā tiešām bija daudz nepilngadīgo, turklāt tika atjaunota ne tikai viena, bet pat divas skolnieku rotas Jaunformējamo spēku 7. atsevišķajā bataljonā. Piemēram, 28. maijā armijā brīvprātīgi iestājās skolnieks Eduards Fihtenbergs (dz. 1903. g. Platones pagasta Beriņos), 3. jūnijā — skolnieks Edgars Freimanis (dz. 1903. g. Rīgā) u. c. Tomēr daudzi nepilngadīgie bija arī citās Rīgas jaunformējamo spēku vienībās, piemēram, 26. maijā armijā iestājās Žanis Zommers (dz. 1903. g. Bikstu pag., vēlāk Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris), 17. jūnijā — ģimnāzists Jūlijs Vismanis (dz. 1902. g. Salas pag.) un citi. Zēni turpināja stāties karaspēka vienībās arī jūlijā un vēlāk, piemēram, Georgs Bīne (dz. 1905. g. Rīgā) 18. jūlijā iestājās Dienvidarmijas intendantūrā (ziņnesis), skolnieks Kārlis Dreibants (dz. 1904. g. Pabažu pag.) — 1919. g. 20. augustā un dienēja Armijas virspavēlnieka štāba komandanta rotā, zemkopis no Jaunpils pagasta Bertolds Belcs (dz. 1903. g.) — septembrī Tukumā, dienēja Talsu apriņķa komandantūrā, skolnieks Voldemārs Griķis (dz. 1904. g. Rīgā) — 19. septembrī.

1919. gada oktobrī, sākoties bermontiādei, nepilngadīgo pieplūdums armijā bija liels, un zēni tika iedalīti gandrīz visās vienībās un iestādēs. Piemēram, Arturs Zilbermanis (dz. 1904. g. Rīgā) brīvprātīgi armijā iestājās Rīgā 11. oktobrī un dienēja

Rīgas pilsētas komandantūras sargu rotā, Valfrīds Bombāns (dz. 1903. g. Domopoles pagasta Beņislavu muižā) — 2. novembrī, Domopoles iecirkņa komandantūras komandā, Augusts Alksnis (dz. 1903. g. Vidrižu pag.) — 6. novembrī, Armijas virspavēlnieka štāba komandantūras rotā, armijas Saimniecības pārvaldē kā ziņnesis — «kara-zēns», Pēteris Guļevičs (dz. 1904. g. Rīgā) — 18. novembrī Rīgā, Kurzemes atsevišķajā eskadronā, Vilis Bruģis (dz. 1903. g. septembrī Lielsaules pag.) — 19. novembrī Rīgā, Vidzemes papildu bataljonā, un vēl citi. Latviešu tautības puisi šajā laikā stājas arī vācu zemessargos Latgales frontē, piemēram, Andrejs Skudre (dz. 1906. g. Krustpīlī) dienēja Radiotelegrāfa nodaļā kā pavāra palīgs.

Nepilngadīgie turpināja pieteikties armijā arī pēc bermontiādes. Piemēram, skolnieks Jānis Jēkabsons (dz. 1905. g. Priekuļu pag.), kurš 1919. gadā bija paspējis dienēt arī Judeņiča armijas jātnieku jēgeru pulkā, kur tika paaugstināts par jefreitoru, brīvprātīgi iestājās armijā 22. decembrī Rīgā, kareivis—telefonists Tanku divizionā. Savukārt Daugavpils pilsētas komandantūrā 1920. gada 19. janvārī brīvprātīgi pieteikušos 15 gadus veco Edvardu Grašiku ieskaitīja 2. Daugavpils garnizona rotā ar boiskauta algu (60 Latvijas rubļi mēnesī). Vēl 1920. gada 26. jūlijā Rīgā tika mobilizēts Hermanis Muns (dz. 1904. g. Veckārķu pag.), kurš

tikko bija beidzis V. Olava komercskolas 2. klasi, un iedalīts 2. Vidzemes atsevišķajā eskadronā.

Nepilngadīgie karavīri bija arī Sibīrijā un Tālajos Austrumos formējamajās latviešu karaspēka daļās, piemēram, Jānis Ķirsons (dz. 1902. g. Dzelzavas pag., audzis Austrumu kolonijā Ufas guberņā) brīvprātīgi iestājās 1. Latvijas strēlnieku (Troickas) bataljonā jau 1918. gada septembrī (viņam veiksmīgi izdevās pārvarēt vecāku rakstiskas atļaujas neesamību, kas bija nepieciešama personai, kura jaunāka par 16 gadiem). Tāpat Kārlis Eglītis (dz. 1904. g. Austrumu kolonijā) 1920. gada aprīlī brīvprātīgi iestājās bataljonā kopā ar vecāko brāli Pēteri.

Lielākā daļa no zēniem un jauniešiem armijā bija latvieši. Tomēr bija arī samērā daudz minoritāšu pārstāvju, pirmkārt, vācieši vācu zemessargos, krievi, poļi, ebreji un citu tautību pārstāvji. Jaunākais ebreju tautības karavīrs bija Kopels (Konstantīns) Goreliks, turklāt šis gadījums jāuzskata par unikālu, jo viņš dzimis Rīgā 1908. gada 19. novembrī — tāpat 1919. gada 28. jūnijā, Cesvainē brīvprātīgi iestājoties Latvijas armijā, viņam bija tikai 10 gadi! Kareivis K. Goreliks vasarā tika iedalīts 2. Ventpils kājnieku pulkā, bet 1919. gada 9. septembrī atvaļināts kā nepilngadīgs. Viņš, iespējams, bijis visjaunākais Latvijas armijas karavīrs. K. Goreliks pēc tam dzīvoja Rīgā, kur miris





Kopels Goreliks (dz. 1908. gadā) pēc atvaļināšanas no Latvijas armijas 1920. gadā.

1935. gadā. Latviešu prese sakarā ar viņa nāvi rakstīja:

«Šis židu zēns aizbēga no mājām un iestājās 2. Cēsu bataljonā, bet vēlāk 2. Ventspils pulkā, kura rindās viņš četras mēnešus piedalījās kaujās pret lieliniekiem. Goreliks toreiz lūdzis priekšniecību, lai viņu sūta uz pozīcijām, tāpat kā pārējos kareivjus, un labprāt nav gribējis pildīt aizmugures dienesta uzdevumus. Viņš vairākkārt bijis arī izlūks, jo ienaidnieki nepiegrīzuši vērību mazajam židu zēnam. Kara muzejā vēl tagad karājas šautene, ar kuru mazais 11 gadus [patiesībā — 10 gadus] vecais zēns gāja cīņā par Latvijas brīvību.»

No viņa vecuma ziņā neatpalika arī citi ebreji — Jēkabs Rifs (dz. 1906. g. jūlijā Rīgā), kas 1920. gada 3. janvārī iestājies Armijas galvenajā mehāniskajā darbnīcā, Leo Teics (dz. 1905. g.) — 1919. gada 15. septembrī brīvprātīgi iestājies Armijas auto darbnīcā (kareivis—strādnieks), kā arī Mozus Livšins (dz. 1904. g. Ludzā), kurš 1919. gada 12. oktobrī Rīgā iestājās Studentu bataljonā. 1919. gada 27. oktobrī Rīgā tika mobilizēts un 8. Daugavpils kājnieku pulkā ieskaitīts rīdzinieks Mozus Dobrins (dz. 1903. g.). Šis 16 gadus vecais puisis 1919. gada 20. novembrī tika ievainots. 1919. gada 1. jūnijā 1. Valmieras kājnieku pulkā brīvprātīgi iestājās 1903. gadā dzimušais Saša Fišmans (vēlāk ievainots), 4. jūnijā Rīgā J. Baloža brigādes 5. atsevišķajā bataljonā — Bērs Lazars Hiršbergs (dz. 1903. g. jūnijā, kontuzēts), 27. jūlijā Rīgā 1. Liepājas kājnieku pulkā — 1903. gada februārī dzimušais Jakobs Egnuss (ievainots rokā), 1. oktobrī Studentu bataljonā Rīgā — Nahums Lemkins (dz. 1904. g. martā), 3. oktobrī Rīgā Kurzemes divīzijas papildu bataljonā — 1903. gadā dzimušais Leiba Ginovkers, 11. oktobrī Rīgā 6. Rīgas kājnieku pulkā — 1905. gadā dzimušais Hiršs Feigels, 1919. gada rudenī Rīgā 8. Daugavpils kājnieku pulkā — 1903. gadā dzimušais Gūtmans Loiss. Par kareivi — boiskautu Daugavpils pilsētas komandantūrā un pēc tam 11. Dobeles kājnieku pulkā no 1920. gada 15. aprīļa dienēja arī daugavpīlietis Izāks Šlimovičs (dz. 1903. g.) un citi.

Vēl vairāk armijā bija nepilngadīgo vāciešu un krievu. Landesvērā, kura sastāvā 1919. gada 6. jūlijā tika pārskaitīts Latvijas armijā, dienēja Bernhards Cinniuss (dz.

1904. g. martā Rīgā), skolnieks Leopolds Sukki (dz. 1903. g. Rīgā) brīvprātīgi iestājās landesvērā Tukumā 1919. gada 1. jūlijā, pēc tam dienēja vācu zemessargu un 13. Tukuma kājnieku pulka štābā kā kareivis — braucējs, Maksis Jirgensens (dz. 1903. g.) armijā iestājās 1919. gada 23. aprīlī.

Krievi — strādnieks Kuzma Jakovļevs un Mihails Jakovļevs (abi dz. 1902. g. Balvu pag.) brīvprātīgi iestājās Latgales partizānu pulkā 1919. gada jūlijā. Poļi — 1919. gada maijā brīvprātīgi Rīgā armijā iestājās ģimnāzists Jozeps Bulzgis (dz. 1903. g. Rīgā), 12. jūnijā Rīgā — Liepājas strādnieks Jans Virbinskis (dz. 1902. g.), 23. augustā Rīgā — Voldemārs Kaminskis no Šauļiem (dz. 1902. g., dižkareivis), 1920. gada 5. janvārī Rēzeknes apriņķa komandantūrā brīvprātīgi iestājās 1902. gada februārī Varakļānos dzimušais Antons Karpovičs, bet 22. janvārī 2. Ventspils kājnieku pulkā — 1905. gadā Rēzeknē dzimušais Antons Voskans, savukārt 14. janvārī šajā pašā pulkā iestājās poļi jeb pārpoļoti latvieši — namdari, tēvs un dēls Antoni Grebeži no Rēzeknes apriņķa (dz. 1873. un 1903. g.), 19. maijā brīvprātīgi Vidzemes artilērijas pulkā — skolnieks Antons Levandovskis (dz. 1906. g. janvārī Pasiēnes pagasta Romašonkas sādžā) un citi.

Netrūka arī citu tautību pārstāvjus, piemēram, lietuviešu. Skolnieks Eduards Skrupskelis (dz. 1904. g. Rīgā) 1919. gada augustā iestājās Aviācijas parkā (atvaļināts 16. novembrī un «nosūtīts pie vecākiem»), bet 1905. gadā Rīgā dzimušais Alberts Gerutis brīvprātīgi 1919. gadā iestājās 8. Daugavpils kājnieku pulkā, noslēpjot savu patieso vecumu. 1904. gadā dzimušais Sņikeres pagasta Siļu māju gans Jāzeps Žālis iestājās Vecauces komandantūrā 1919. gada 16. decembrī. 1902. gada maijā Rīgā dzimušais Jāzeps Kukuraitis iestājās armijā 1919. gada 1. jūnijā Rīgā (kaujās kontuzēts), bet 1919. gada 22. oktobrī brīvprātīgi Rīgā armijā iestājās 1903. gadā Zarasu apriņķī dzimušais Osips Lukašunas, kurš vēlāk dienēja Vidzemes artilērijas pulkā.

Savukārt čigāns Aleksejs Sklande (dz. 1904. g. janvārī Tukumā) 1919. gada oktobrī iestājās 8. Daugavpils kājnieku pulkā, bet tatārs Hamids Kerimovs (dz. 1903. g. Rīgā) armijas rindās iestājās 1920. gada 25. janvārī, dienēja Rīgas etapu komandantūrā. Rīgas frizieris Leonīds Šaitans, pēc tautības karaīms (dz. 1904. g. Tomskā; 1919. gadā, tātad 15 gadu vecumā, bija dienējis Judeņiņa armijā), 1920. gada 1. jūnijā iestājās Tanku divizionā.

Turpinājums nākamajā
«Tēvijas Sarga» numurā.



Varakļānu muižas komandantūras personāls. Priekšplānā — vairāki nepilngadīgie formas tērpos.

Ciemojoties Pērkonā Pūķa zemē



Skats no kalnu parejas.

Sākums žurnāla jūnija numurā.

Edmunds Vitols,

atv. NBS virsnieks.

Foto — no autora personiskā arhīva.

Pa ceļam skatu priedēja kalnu upe, kas, putodama un nikni šnākdama, nesa lejup savus dzidros tirkizzaļos ūdeņus. Šis ir vienīgais ceļš, kas savieno Paro ar Timpu. Butānā tās sarežģītā reljefa dēļ ir ļoti mazattīstīts ceļu tīkls, taču tie ceļi, kuri ir izbūvēti un savieno galvenās pilsētas un Butānu ar Indiju, ir labā stāvoklī. Ceļu tīkls Butānā ir izbūvēts, pateicoties Indijai, kas sūtīja savus inženierus, līdzekļus un materiālus. Protams, šajā pasākumā ir politisks zemteksts, jo Butānai, tāpat kā Nepālai, ir tāds kā buferzonas statuss starp divām ne visai draudzīgām lielvalstīm, proti — starp Ķīnu un Indiju. Gan Butāna, gan Nepāla ir Indijas politikas ietekmes zonā, un šo valstu ekonomika ir piesaistīta Indijas rūpīgai. Indijas militārā klātbūtne Butānā ir manāma — daudzreiz redzēju Indijas armijas automašīnu kolonnas braucam ziemeļu virzienā — uz Ķīnas un Butānas robežu.

Pa ceļam, šķērsojot divus tiltus pāri upei, mūsu auto apturēja policijas patruļpostenis katra tilta vienā galā. Policija pārbaudīja dokumentus un īpašu uzmanību pievērsa tiem, kas saistīti ar manu vizīti Butānā. Izpētīja pārvietošanās plānu, datumus, vietas un oficiālos zīmogus katrā dokumentā. Kā jau minēju, individuāla

pārvietošanās Butānas teritorijā bez skrupulozas saskaņošanas ar vietējām varas iestādēm nav iedomājama. Ugjenam bija bieza mape, pilna ar dokumentiem un atļaujām — visu saistībā ar manu pārvietošanos un vizītēm katrā objektā, katrā klosterī, katrā viesnīcā. Domāju, ka šie pasākumi nav saistīti ar kādiem valsts drošības apsvērumiem, bet drīzāk ar kārtību, kas nosaka stingrus nosacījumus visai tūrisma jomai, jo, kā jau minēju, Butānā ir noteiktas kvotas gada laikā pieļaujamajam tūristu skaitam (ja nemaldos, tagad maksimums ir desmit tūkstoši tūristu gadā).

Timpu sasniedzām pievakarē. Jau jūtams, ka galvaspilsēta ir rosīgāka, skaļāka un dzīvīgāka. Augstceltnu nav, bet automašīnu ir vairāk, ļaužu ielās arī daudz. Smaidu izraisīja «Coca-Cola» un automašīnu «Toyota» un «Hyundai» reklāmas plakāti, kas uzreiz iezīmē Rietumu kultūras lipīgo dabu. Ļaudis ielās ģērbusies dažādi, bet puse no visiem valkā nacionālos apģērbus — gan vīrieši, gan sievietes. Jaunieši un pusaudži tērpušies džinsos un modernās vējjakās, bet tikpat daudzi ir arī nacionālās drānās. Ugjens man skaidroja, ka nacionālo apģērbu ļaudis valkā ikdienā, taču esot arī īpašs dizains (ar musturiem un krāsu salikumu) firmu un valsts iestāžu darbiniekiem. Apģērbs esot kā formas tērps, pēc kura vietējie uzreiz var zināt, vai cilvēks ir valsts iestādes ierēdnis, skolotājs, inženieris vai kalpotājs. Visi šos noteikumus strikti ievēro, arī parlamenta locekļiem esot noteikta stila nacionālais apģērbs.

MANI IESPAIDI

Viesnīca, kurā apmetos, bija ļoti mājīga un ērta. Šajā ar apskates objektiem un vairākkārtējiem pārbraucieniem bagātajā dienā bija sakrājis ļoti daudz iespaidu. Rīt — atkal priekšā ceļš.

Pametuši Timpu jau agrā rīta stundā, braucām pa ceļu, kas vijās augšup gar stāvē, ar biezu mežu noaugušām nogāzēm. Piestājam ceļa malā, kur, piecstāvu mājas augstumā klīns sienā izkalta un spilgti krāsota, slejas Padmas Sambavas figūra.

Devāmies uz Tago klosteri, kas dibināts 12. gadsimtā un tagad kalpo kā budistu vidējās izglītības iestāde. Džips veda augšup pa asfaltētu ceļu cauri mežam, šķērsojām vairākus nelielus tiltiņus. Tad asfalts beidzās, un kādu brīdi braucām pa zemes ceļu. Džips apstājās kalna pakājē, un tālāk mums bija jākāpj augšup pa nelielu taciņu. Iši palika gaidīt džipā, bet Ugjens, uzmeklējis mapē vajadzīgo papīru un ielicis to azotē, bija gatavs kopā ar mani doties augšup. Kāpām klusējot, jo uzmanība bija piesaistīta taciņai, kas dažbrīd bija ļoti stāva, slidena un dubļaina. Slodzi jutām mēs abi. Izvēlējāmies iet pa garāko taciņu, kas nav tik stāva kā īsākā. Kāpiena laikā mūs apsteidza divi budistu mūki, kas nesa augšā grozus ar pārtiku. Ugjens paskaidroja, ka klostera apgāde ar proviziju un citām dzīvošanai vajadzīgajām lietām notiek tieši pa šo taciņu, diendienā mūkiem nesot visu uz saviem pleciem. Līdz Tago klosterim uzkāpām stundas laikā.

Klostera ēkas bija ļoti vecas, smalkie grebumi kokā vēja un lietus sakapāti. Masīvie koka vārti bija atvērti, un pie tiem sēdēja kāds ducis jaunekļu — budistu mūku. Ieinteresēti par svešinieka ierašanos, viņi vēroja manu tuvošanos. Sveicināju ar ierasoto tibetiešu sveicienu *tashi delek*, uz ko man

Butānas parlamenta ēka, kas atgādina klosteri.



atbildēja tāpat. Ugjens pasniedza vienam no mūkiem papīra lapu, kas bija apliecinājums tam, ka mana vizīte ir iepriekš saskaņota. Mūks uzmeta papīram skatienu un uzdūra to uz naglas pie vārtiem.

Atkal bijām trāpījuši uz rīta dievkalpojuma laiku, un varēju ar interesi vērot, kā budisti trijos klostera stāvos veica trīs dažādas pudžas. Katrā stāvā ir telpa ar altāri, ap kuru rindās ir sasēdušies mūki. Katru pudžu vada kāds vecākais lama (skolotājs), kas pirmais uzsāk atbilstošo mantru skaitīšanu un vada ceremoniāla norisi, grozot rokās īpašu zvanu un vadzru (speciāli rīki mahajānas budisma praksēm). Pamišus pūš budistu taures, dobji rībina bungas un spalgi skan metāla šķīvju šķinda. Visas šīs darbības rada vibrācijas, kas papildinās ar mūku skandētām mantrām, kuras izdzied dobajā rikles skanējumā. Sajūtas ir neapraķstāmas, jo šo vibrāciju kopums rod atbalsošanos ķermenī. Likās, ka mani viss iekšā vibrē, ka skudriņas skrien pa mugurkaulu — no asmes kaula līdz pakausim.

Šajā klosterī apgūst ne tikai budisma filozofiju un tantriskās (ezotēriskā budisma — vadžrajānas) zinības, bet arī lasīšanu, rakstīšanu, ģeogrāfiju, matemātiku, Tibetas medicīnu un citas zinības deviņu gadu programmā. Pēc mācību beigšanas seko pirmais nopietnais pārbaudījums jeb individuālais retrīts, kad mūkam jāpavada trīs gadi, trīs mēneši, trīs nedēļas un trīs dienas vienatnē, praktizējot un apzinoties visu, ko viņš deviņos gados ir apguvis. Ēdienu un ūdeni šiem praktiķiem piegādā jaunāka ranga mūki, kas kļusu atnāk un atstāj pārtiku pie mazās mītnes ieejas, nekomunicējot ar vientuļnieku, lai netraucētu viņa praksi. Pēc retrīta vecākie skolotāji jeb lamas lemj par katru mūku atsevišķi, kurš no

tiem turpinās padziļināti apgūt budisma filozofijas un tantriskās mācības, bet kurš paliks esošajā, ierindas mūka statusā.

Tago klosteris atrodas 3000 m augstumā, un skats uz leju ir fantastisks. Apsēdos pie klostera sienas stāvas kraujas malā un baudīju ainavu visapkārt. Blakus vējā plandījās lūgšanu karodziņi, lejā šalca upe, augšā atskanēja zvanu skaņas, mežs visapkārt bija kā pielijis ar putnu balsīm. Šī diena bija mākoņaina, bet gaiss — dzestrs un svaigs.

Lejupceļš bija raitāks, taču nācās iet uzmanīgi, lai dubļos nepaslidētu kāja.

Pusdienlaikā atgriezāmies Timpu un apmeklējām «Memorial Chorten» stūpu (budistu sakrālā celtne), kas galvaspilsētā

uzcelta par godu Butānas trešajam karalim Džigmem Dordži Vangčukem (1928—1972). Skaista un iespaidīga celtne. Saskaņā ar budistu tradīciju ļaudis tai iet apkārt pulksteņa rādītāju virzienā, skaitot mantras un vērsot savu apziņu uz Budas apgaismojumu dabu. Tā ir sava veida meditācija. Lai gan ļaudis iet stūpai apkārt lielā pūlī, tomēr šai brīdī katrs individuāli sarunājas ar Budu.

Pēc mana lūguma pietājām pie Timpu centrālā pasta ēkas, kur uzrakstīju vairākas kartītes ģimenei un draugiem un nosūtīju tās uz Latviju.

Tašičero ēku komplekss pa gabalu atgādināja milzīgu budistu klosteri ar apzeltītu jumtu. Patiesībā tā ir Butānas parlamenta rezidence, precīzāk, viens ēkas spārns ir

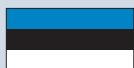


administratīvais komplekss, bet otrajā ir izvietots liels budistu templis. Lai es iekļūtu ēkas spārnā, kur atrodas templis, mani pārbaudīja bruņoti policisti, liekot iziet cauri metāla detektora rāmim. Templī ar interesi aplūkoju milzīgu apzeltītu Šakjamuni budas figūru altāra centrā. Pārsteidza tūkstošiem smalko metāla rotājuma elementu. Visapkārt valdīja perfekta tīrība, redzēju arī apkalpojošo personālu, kas gādāja par kārtību iekštelpās un apkārtnē.

Atgriezies viesnīcā, atteicos no piedāvājuma iet iepirkties, kas bija paredzēts vizītes plānā, jo biju noguris un mani šī lieta galīgi nesaista. Šodien redzētais visu laiku lika gremdēties pārdomās.

Nākamajā rītā startējām garā pārbraucienā uz Punakas pilsētu — seno Butānas galvaspilsētu.

Turpinājums nākamajā numurā.



Emari bāze saņēmusi ultramodernus glābšanas automobiļus

Igaunijas Aizsardzības ministrija ir iegādājusies divus glābšanas darbu veikšanai speciāli izstrādātus automobiļus «Panther 6x6», ko ekspluatēs Gaisa spēku bāzē Emari. Šādi automobiļi līdzēs garantēt drošību un palīdzību lielgabariņa gaisakuģiem (piemēram, «Boeing C-17»), kas piezemēsies Emari bāzē. Kā norādījis Aizsardzības ministrijas iepirkumu departamenta padomnieks Marguss Padjuss, līdz šim Emari bāzē bija iztikusi ar valsts glābšanas dienesta, kā arī brīvprātīgo glābēju asociācijas pakalpojumiem. Pateicoties jaunajiem glābšanas automobiļiem, Emari bāzē tagad ir spējīga pilnīgi autonomi nodrošināt nepieciešamos glābšanas darbus bāzes teritorijā, tādējādi garantējot gaisa operāciju pienācīgu atbalstu.



«Panther 6x6» glābšanas automobiļi.

Austrijas kompānijas «Rosenbauer International AG» ražotajos «Panther 6x6» ir izmantoti šobrīd pasaulē visjaunākie tehnoloģiskie risinājumi glābšanas darbu veikšanai. «Panther 6x6» ir aprīkoti ar pašaizdegšanās novēršanas sistēmām, ar parastajām kamerām un termokamerām (termovizieriem). Termokameras ir augstas precizitātes diagnostikas iekārtas, kuras spēj uztvert infrasarkanā starojumu (siltumstarojumu) un attēlot to uz ekrāna. Bieži vien ugunsgrēka liesmas kļūst ārēji redzamas diezgan tālu no spēcīgākās degšanas vietas. Termoviziera tehnoloģija ļauj precīzi konstatēt ar acīm vēl neatšķiramus, bet jau ļoti sakarsušus ēku vai lidmašīnu segmentus, tādējādi veicinot ugunsdzēsēju darba efektivitāti.

Jaunie automobiļi ir aprīkoti gan ar ūdens, gan pulverveida dzēsšanas sistēmām, turklāt viens automobiļs ir apgādāts ar ogļskābās gāzes (CO₂) padeves sistēmu. Vienam «Panther 6x6» ir speciāls plaša darbības rādiusa manipulators, bet otram automobiļim — garš stobrs, kas nodrošina ūdens strūklu precīzu raidīšanu uz kādu no lidmašīnas sektoriem. Stobra ūdens caurlaidība ir 6000 l/min. Kopējā ūdens bāku ietilpība katram automobiļim ir 12 000 l.



Paredzēts nomainīt vecos armijas džipus

Sauszemes spēki sākuši gatavot konkursu 1600 vieglo paaugstinātas pārgājības (ar riteņu formulu 4x4) automobiļu iegādei, lai nodrošinātu novecojušo poļu ražojuma automobiļu «Honker», «Honker-2000» un «Scorpion-3» nomaiņu. No autoparka paredzēts izslēgt arī vecos padomju ražojuma UAZ-469. Jaunā tehnika, kas kalpos turpmākos 20 gadus, tiks iepirkta divos variants — bez bruņām, kā arī ar pretložu un pretmīnu aizsardzību. Kā paskaidrojis aizsardzības ministra vietnieks Valdemars Skšipčaks, tendera dalībniekiem būs jāpiedāvā iespēja daļēji vai pilnībā organizēt paaugstinātas pārgājības automobiļu ražošanu Polijas teritorijā, kā arī jāizveido konsorcijs ar Polijas nacionālajām kompānijām. Kopējie izdevumi automobiļu iegādei tiek plānoti 60 miljonu dolāru apmērā.

Konkursa pirmās kārtas nosacījumi paredz, ka vieglā tipa 4x4 formulas automobiļa (bez bruņām) pilnā masa nedrīkst pārsniegt 3,5 t. Turklāt daļai šo automobiļu jābūt ar cieto jumtu, daļai — ar atvēramu jumtu. Automobiļi jābūt 9 pasažieru vietām, un tam jāspēj vilkt 750 kg smagu piekabi. Savukārt 4x4 formulas bruņautomobiļiem saskaņā ar NATO standartizācijas vienošanos (STANAG 4569) jābūt apgādātiem ar pretložu aizsardzību un pretmīnu aizsardzību. Šo smago automobiļu pasažieru ietilpībai jābūt ne mazākai par 5 cilvēkiem.



«Scorpion-3».

Gan vienam, gan otram automobiļu tipam jāspēj uzņemt 90 km/h lielu ātrumu pa šoseju un 50 km/h — šķēršlotā apvidū. Turklāt abu tipu automobiļiem jāspēj nobraukt 650 km bez degvielas papildināšanas, kā arī pārvarēt ūdensšķēršļus, kuru dziļums ir 0,5—0,8 m. Automobiļos jābūt tā saucamajiem multidegvielas dzinējiem, kas var strādāt gan ar dīzeļdegvielu F-54, gan aviācijas petroleju F-34 (JP-8).



Plānots iegādāties kaujas bezpilota lidaparātus



BPL «Heron-TP».

Vācijas Aizsardzības ministrijas preses sekretārs Štefans Pariss informējis, ka bundesvērs gatavojas 16 kaujas bezpilota lidaparātu (BPL) iegādei. Pašlaik notiek aktīvas sarunas ar Izraēlas uzņēmumu «Israel Aerospace Industries» (IAI) par šādu BPL piegādi — jau organizētas divas tikšanās ar Izraēlas Aizsardzības ministrijas pārstāvjiem. Vācijas puse norāda, ka priekšroka tiks dota izraēliešu ražotajiem BPL, jo tie ir tehnoloģiski pārāki par amerikāņu analogiem.

Kā iespējamais BPL variants tiek izskatīts «Heron-TP». Ši BPL prezentāciju un paraugdemonstrējumus ir noskatījis Vācijas Gaisa spēku komandieris ģenerālleitnants Karls Milners, kas nesēn



Tiks veidota jauna bruņojuma iepirkumu ilgtermiņa sistēma



Treniņlidmašīna M-346.

Itālijas valdība sadarbībā ar militāro resoru pirmo reizi izstrādājusi un publicējusi turpmāko trīs gadu aizsardzības budžetu, un tas ir solis ceļā uz bruņojuma iepirkumu ilgtermiņa sistēmas izveidi. Pirmo reizi plašākai sabiedrībai ir paziņotas vairāku militāro programmu finansēšanas detaļas.

Saskaņā ar plānu 2013. gadā aizsardzībai atvēlēts 14,41 miljards eiro (0,91% no iekšzemes kopprodukta), 2014. gadā — 14,1, bet 2015. gadā — 15,5 miljardi eiro. Tas ir ievērojams militāro izdevumu pieaugums salīdzinājumā ar 2012. gadu, kad Bruņotie spēki (BS) saņēma tikai 13,6 miljardus eiro. Analizējot budžeta sadaļas, redzams, ka daudz vairāk līdzekļu tērēs personālsastāvam, lai gan vienlaikus paredzēta BS skaitliskā samazināšana. Tāpēc līdzekļi jauna bruņojuma iegādēm faktiski saruks no 3,4 miljardiem eiro šogad līdz 3,25 miljardiem eiro — 2014. gadā un 3,08 miljardiem eiro — 2015. gadā. Finansējuma samazinājums skars arī apgādes un operāciju plānošanas jomu, kurai šogad piešķirti 1,33 miljardi eiro, bet nākamgad un 2015. gadā — tiks piešķirti atbilstoši 1,32 un 1,30 miljardi eiro.

Aizsardzības ministrs Mario Mauro uzsvēris, ka tikai ilgtermiņa budžets spēj nodrošināt pāreju uz plānveida iegādēm. Tomēr parlaments katru nākamo gadu skatīs militārā budžeta projektu atkārtoti. Ja parlaments nolems, ka konkrētajā gadā militārie izdevumi jāsamazina vai jāpalielina, budžets tiks koriģēts.

Svarīgs militāro projektu finansēšanas aspekts ir saistīts ar citu resoru līdzdalību. Piemēram, 2013. gadā Rūpniecības ministrija (RM) aizsardzības programmu ietvaros saņēms 2,18 miljardus eiro, kas par 80% palielinās kopējo summu, kura 2013. gadā tiks tērēta bruņojuma iegādēm no AM budžeta. RM finansē lielāko daļu no programmas «Eurofighter», bet pilnībā finansē sešu fregāšu FREMM būvi. RM samaksās vēl 136 miljonus eiro, daļēji sedzot maksu par kājnieku kaujas mašīnām «Freccia» un sešām treniņlidmašīnām M-346. Savukārt no valsts asignējuma civilā sektora zinātniskās pētniecības darbiem tiks daļēji samaksāts par daudzvērtīgu

kaujas kuģi, kura kopējā vērtība būs 390 miljoni eiro. Tostarp publicēta informācija, ka aviācijas tehnikas ražotājam «Israel Aerospace Industries» 2013. gadā Itālija pārskaitīs 132 miljonus eiro — kā pirmo iemaksu par divām tālās radiolokācijas lidmašīnām G-550, kuru kopējā vērtība būs 580 miljoni eiro.

Saskaņā ar plānoto trīs gadu budžetu notikušas arī vairākas projektu izpildes termiņu pagarināšanas. No 2015. uz 2019. gadu pārcelta jūras patruļlidmašīnu iegādes projekta pabeigšana, no 2014. uz 2019. gadu — helikopteru AW-101 iegāde Jūras spēkiem, bet no 2013. uz 2015. gadu ir pārcelta mazā diametra aviācijas bumbu iegāde.

Fregate FREMM (datorgrafika).



Pašnāvību skaits Bruņotajos spēkos rada nopietnas bažas

ASV Bruņotajos spēkos (BS) 2012. gadā militārpersonu vidū ir vislielākais skaits pašnāvību šo traģēdiju statistikas vēsturē. Kaujas operācijās ārvalstīs bojāgājušo karavīru skaits 2012. gadā bija mazāks par pašnāvību skaitu. Pēc Pentagona oficiālajiem datiem, 2012. gadā suīcīdu veikušas 349 kadru militārpersonas, kas ir par 15% vairāk nekā 2011. gadā. Salīdzinājumam tiek minēta 2001. gada statistika,



ASV un Rumānijas BS kājnieku kopīgā patruļā Afganistānā.

kad pašnāvībā gāja bojā 170 amerikāņu karavīri. Visvairāk suīcīdu (182) 2012. gadā veikuši Sauszemes spēku karavīri, Jūras spēkos — 60 jūrnieki, bet jūras kājnieku vienībās — 48 kaujinieki.

Lai gan pašnāvību prevencijai ASV BS darbojas speciāla grupa (Suicide Prevention group USA G-1), tiek realizētas 900 dažādas pašnāvību novēršanas programmas un izveidots uzticības tālrūnis, nekas neliecina, ka šie pasākumi būtu efektīvi. Pie pašnāvības bieži noved depresija vai posttraumatiskais stresa sindroms, ar kuru sirgst karavīri pēc ārvalstu misijām vai misiju laikā. Taču lielākās bažas rada fakts, ka 50% pašnāvību izdara karavīri, kuri nekad nav bijuši nedz Irākā, nedz Afganistānā, turklāt 80% pašnāvnieku vispār nekad nav bijuši reālas karadarbības rajonā. Psihologijas eksperti norāda, ka ASV militārpersonu vidū par pašnāvības iemeslu bieži vien kļūst tie paši faktori, kas civilajā vidē, proti, problēmas personīgajā dzīvē, finanšu grūtības, kā arī nedrošība un bailes par savu un ģimenes nākotni.

Ziņas sagatavoja kapteine Vizma Kalčeva.

Foto — www.mod.gov.ee;

<http://www.armyrecognition.com/forum/viewtopic.php?p=2813&sid=1110277e71dfa1aacd6229eea7c88694>; <http://azjewishpost.com/2013/as-worlds-largest-exporter-of-drones-israel-looks-to-transform-battlefield/>; <http://resboiu.wordpress.com/tag/aermacchi-m-346/>; <http://www.defence.pk/forums/naval-warfare/124808-warship-designs-4.html>; <http://www.defense.gov/HomePagePhotos/LeadPhotoImage.aspx?id=13720>

apmeklēja Izraēlu. Vācijas ekspertu skatījumā «Heron-TP» piemīt vairākas tehnoloģiskās priekšrocības salīdzinājumā ar ASV ražoto BPL «Predator».

Informācija par Vācijas plāniem iegādāties kaujas BPL pirmo reizi tika publicēta šī gada janvārī. Līdz šim bundesvērs ir ekspluatējis vienīgi izlūkošanai paredzētus BPL. Aizsardzības ministrija ir jau saņēmusi valdības akceptu kaujas BPL iegādei. Jaunos BPL paredzēts izmantot ārvalstu operācijās, kurās piedalīsies Vācijas militārais kontingents. Pagaidām nav zināms nedz BPL iegādes apjoms, nedz summa, ko Vācija gatavojas atvēlēt šim projektam.

Kas piespiež Dienvidkoreju kāpināt bruņošanās tempus?

Pēdējos gados notikumi aizsardzības jomā pasaulē arvien vairāk polarizējas, proti, daudzas valstis optimizē karaspēku un bruņojumu, citas — turpina palielināt bruņotos spēkus un paplašina to kaujas spējas. Ja pie pirmās kategorijas pēdējos gados pieskaitāma lielākā daļa Eiropas valstu, tad otrajā kategorijā droši ierindojama Dienvidkoreja, kura nesen paziņojusi par plāniem investēt milzīgus līdzekļus valsts drošības un aizsardzības uzlabošanā. Pirmkārt, Dienvidkorejas aizsardzības ministrs Kims Kvančžins paziņojis, ka līdz 2020. gadam valstī izveidos nacionālo pretraķešu aizsardzības sistēmu. Otrkārt, līdz 2016. gadam īstenos vairākus pasākumus pretgaisa aizsardzības spēju pilnveidošanai. Treškārt, top gadsimta darījums kaujas aviācijas modernizācijai, iegādājoties 60 jaunus iznīcinātājus līdz 2021. gadam.

Komentējot nacionālās pretraķešu aizsardzības (PRA) sistēmas izveides plānus, aizsardzības ministrs uzsveris, ka Dienvidkoreja jau tagad ir gatava realizēt vairākus pasākumus PRA sistēmas nostiprināšanai, lai varētu atklāt un iznīcināt uz Dienvidkoreju palaistās konvencionālās vai kodolraķetes. Nacionālajā PRA sistēmā tiks integrēti arī izlūkošanas satelīti un bezpilota lidaparāti, kas palīdzēs atklāt lidojumā gan ienaidnieka ballistikās raķetes, gan no ienaidnieka lidmašīnām vai kuģiem palaistās raķetes.

Vienlaikus tiks modernizētas arī pretgaisa aizsardzības spējas, iegādājoties vismodernākās pretraķetes SM-6, kuras pārtver mērķus līdz 400 km rādiusā un līdz 33 km augstumā. ASV kompānijas «Raytheon» ražotās raķetes SM-6 tuvākajos trīs gados aizstās SM-2, kuras pašlaik uzstādītas uz eskadras minukuģiem ar pretgaisa aizsardzības sistēmām «Aegis». Pretraķetes SM-2 ir atzītas par neefektīvām ballistisko raķešu pārtveršanā. Eskadras minukuģu apbruņojuma modernizācija būs tikai viens no

pasākumiem pretgaisa aizsardzības (PGA) spēju pilnveidošanas plānā, kura izstrādi paredzēts pabeigt līdz šī gada decembrim. PGA sistēmā iekļaus agrās brīdināšanas radarus par raķešu uzbrukumu, kā arī zenītraķešu kompleksus, kas bāzējas uz jūras platformām un uz sauszemes. 2014. gadā iecerēts pirkt modernizētās raķetes PAC-3 sauszemes zenītraķešu kompleksiem «Patriot».

Šī gada jūlijā sagaidāma oficiālo konkursa rezultātu izsludināšana par 60 iznīcinātāju piegādi Dienvidkorejas Gaisa spēkiem. Visa pirkuma summa būs 7,3 miljardi dolāru, un tā ir lielāka, kādu Seula jebkad maksājusi par viena apbruņojuma importa projekta realizāciju. Konkursā piedalījās trīs pretendenti — kompānija «Lockheed Martin» ar piektās paaudzes iznīcinātāju «F-35A Lightning II», kompānija «Boeing» ar F-15SE un koncerns EADS ar «Eurofighter Typhoon». Saskaņā ar konkursa nosacījumiem visa aviācijas tehnika jāpiegādā laikā no 2017. līdz 2021. gadam. Konkursa dalībnieki klāt pie pamatīguma piedāvāja arī Dienvidkorejai izdevīgas atbalsta programmas. Mūsdienās lielu aizsardzības jomas pasūtījumu iegūšana notiek sīvas konkurences apstākļos, cenšoties iekarot pasūtītāja simpātijas ar dažādiem līdzekļiem un paņēmieniem. Piemēram, koncerns EADS sola, ka, uzvarot konkursā, tas investēs gandrīz divus miljardus dolāru Dienvidkorejas nacionālā iznīcinātāja izstrādes programmā KF-X. Savukārt «Boeing» uzvaras gadījumā sola Dienvidkorejā izveidot «Boeing» lidmašīnu remonta un apkopes centru, kas apkalpotu visu Āzijas reģionu, radot lielu skaitu jaunu darba vietu.

60 jaunie iznīcinātāji pakāpeniski nomainīs patlaban ierindā esošos vecos «F-4 Phantom» un «F-5 Phantom». Galveno kaujas kapacitāti Dienvidkorejas Gaisa spēkos tagad veido 2005.—2013. gadā par sešiem miljardiem dolāru nopirktie 60

iznīcinātāji «F-15K Slam Eagle». Jāatzīmē, ka Dienvidkorejā tika saražoti 40% no F-15K komponentiem un notika ceturta daļa komplektācijas darbu. Kontekstā ar jauno iznīcinātāju konkursu ir jāmin Dienvidkorejas tālredzīgā rīcība, jau tagad veicot priekšdarbus, lai no ASV iegādātos munīciju (274 raķetes AIM-120C-7 AMRAAM un 542 mazkalibra bumbas GBU-39/B) un uzvades sistēmas, kas savietojamas ar iznīcinātājiem F-15 SE un «F-35 Lightning II». Seula interesējas arī par iespēju munīcijas pirkuma līgumā iekļaut bumbas BLU-117 un BLU-109, raķetes «AIM-9X-II Block II Sidewinder», kā arī uzvades kompleksus tām.



Lai uzlabotu nesen nopirkto iznīcinātāju F-15K apbruņojumu, Seula paziņojusi, ka jau pieņemts oficiāls lēmums slēgt līgumu par 200 zviedru—vācu kompānijas «Taurus Systems GmbH» kopražojuma spārnoto raķešu «Taurus» iegādi. Šīs raķetes tiek palaistas no lidmašīnas, un tās speciāli izstrādātas nocietinātu pazemes objektu iznīcināšanai. Raķešu autonomā lidojuma attālums ir līdz 500 km, tās spēj pārvarēt blīvu PGA sistēmu un iznīcināt stacionārus objektus ar ļoti augstu aizsardzības pakāpi — bunkurus, kodolspēku bāzes, raķešu bāzes un tamlīdzīgus objektus. Sistēma «Taurus» ir aprīkota ar 480 kg smagu kaujas galviņu, kas spēj caursist 6 m biezu stiprinātā betona slāni. Šīs raķetes trāpījuma precizitāte ir ļoti augsta — iespējama tikai 2—3 m novirze no mērķa.

Pēc ārvalstu preses materiāliem sagatavojusi
kapteine Vizma Kalčeva.

Foto — <http://air-attack.com/images/single/788/An-F-15K-Slam-Eagle-from-the-Republic-of-Korea-at-Nellis-Air-Force-Base.html>;
<http://miragec14.blogspot.com/2013/06/south-korea-to-buy-european-taurus.html>.



Iznīcinātājs
«F-15K Slam Eagle».

Andrejs Kiuliņš
(02.12.1951.—17.06.2013.)

Tieši Latvijas okupācijas 73. gadskārtā no mums šķīries Latvijas armijas atvaļinātais majors ārsts Andrejs Kiuliņš. Viņš dzimis Rīgā 1951. gada 2. decembrī. 1970. gadā beidzis Rīgas 49. vidusskolu. Mācību laikā aizrāvēs ar ķīmiju. 1976. gadā beidzis Rīgas Medicīnas institūta Ārstniecības fakultāti un norīkots strādāt Rīgas pilsētas 1. dzemdību namā. 1977. gadā Andreju iesauca padomju armijā, kur viņš dienēja aviācijas daļā par lazaretas priekšnieku līdz atvaļināšanai 1979. gada septembrī. 1978. gada jūlijā viņam piešķīra vecākā leitnanta pakāpi.

Pēc atvaļināšanas Andrejs Kiuliņš mācījās Latvijas ZP Klīniskās un eksperimentālās medicīnas institūta ordinatūrā. No 1982. gada līdz 1990. gadam strādāja šajā institūtā par jaunāko zinātnisko līdzstrādnieku.

No 1990. gada līdz 1994. gadam viņš strādāja Latvijas Onkoloģiskajā dispanserā par ārstu endoskopistu. 1994. gada oktobrī Andrejs Kiuliņš sāka darbu Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā medicīnas dienesta priekšnieka amatā. 1995. gada februārī viņu iesauca Latvijas armijas aktīvajā dienestā un atjaunoja kapteiņa dienesta pakāpē. 1998. gadā Andrejam Kiuliņam piešķīra majora dienesta pakāpi.

2001. gada decembrī veselības stāvokļa pasliktināšanās dēļ Andreju Kiuliņu atvaļināja no aktīvā militārā dienesta. 2002. gada maijā viņu uzņēma Latviešu virsnieku apvienībā. A. Kiuliņš apbalvots ar vairākiem NBS komandiera un Nacionālās aizsardzības akadēmijas atzinības rakstiem, kā arī ar NAA Atzinības zīmi (Nr. 68).

Andreju Kiuliņu pēdējā gaitā pavadīja tuvinieki, kā arī Latviešu virsnieku apvienības biedri un pārstāvji no NAA.

NAA un Latviešu virsnieku apvienība



Abonementu maiņa un pārdošana 2013./2014. gada sezonai



Abonementa cena: 1. – 10. rinda **45 Ls**, 11. – 17. rinda **40 Ls**

Abonementus var mainīt vai iegādāties Daiļes teātra kasē
Informācija pa tālruni 67294444, www.dailesteatris.lv

Abonements 5 izrādēm:

Nils Labuts **“ŠEIPINGS”** (rež. Dž.Dž.Džilindžers)
Pirmizrāde 2013. gada 20. septembrī

Deivids Henrijs Hvangs **“M. BUTTERFLY”**,
austrumnieciska drāma
(rež. Laura Groza-Ķibere)
Pirmizrāde 2013. gada 8. novembrī

Marjūs Ivaškevičs **“IZRAIDĪTIE”**,
latviešu emigrantu hronika
(rež. Oskars Koršunovs)
Pirmizrāde 2014. gada 10. janvārī

Ēriks Emanuels Šmits **“MILĒDIJA”**,
izrāde pēc A. Dimā romāna “Trīs musketieri” motīviem
(rež. Dž.Dž.Džilindžers)
Pirmizrāde 2014. gada 7. martā

Viljams Šekspīrs **“Ričards III”**, traģēdija
(rež. Aleksandrs Morfovš)
Pirmizrāde 2014. gada 16. maijā



N r . 7 | T Ē V I J A S S A R G S | J Ū L I J S | 2 0 1 3

